CENSVRA CENSVRÆ,

SEV

CONFVTATIO

SENTENTIÆ DD. DEPVTATORVM

FACVLTATIS THEOLOGIÆ PARISIENSIS.

De Propoſitionibus per illos excerptis è Tomo primo Vitæ SS. Virginis, Hiſpanica Lingua editæ à Venerabili Matre Maria à Ieſu Abbatiſſa Monaſterij Immaculatæ Conceptionis Civitatis de Agreda, & Gallicè redditę à R.P. Thoma Croſet Recollecto: cui expreſſus Latinè Titulus eſt *Myſtica Civitas Dei, &c.*

CVM OBSERVATIONIBVS, ET NOTIS

IN CENSVRAM.

Quæ ſub ementito Facultatis Theologiæ Pariſienſis nomine vulgata eſt.

Noli æmulari in malignantibus: neque zelaveris facientes iniquitatem. Pſalmo 36.

COLONIÆ AGRIPPINÆ,

M. DC. XCVII.

Digitized by Google

TYPOGRAPHUS LECTORI.

Casu venit in manus noſtras exemplar manuſcriptum hujus Opuſculi prima manu, præcipitique calamo exaratum, quod licèt mendis ſcateret, minuſque compoſitum, nec ſatis elaboratum videretur. Inſtiterunt tamen Viri graves, & docti, quatenus utcumque emendatum Typis daretur, utpotè relationibus certè, & indubitatæ fidei circà eamdem cauſam affine, atq; idoneum ad levandã, quam apud omnes gentes Cẽſura hæc Facultatis Theologiæ Pariſiẽſis ſparſit offenſionem. Authorem Franciſcanum opus refert, niſi quis Franciſcani Perſonam hic geſſerit, quod plures ex acriori, atque indiligenti, minuſque ſimulato ſtylo conjiciunt. Scripti hujus nævis acceſſere aliqua Typorum vitia. Hæc benignè condonet qui legerit; furtivum enim, ac clandeſtinum opus luci traditur.

Digitized by Google

BIBLIOTECA ... ROMA

PRÆFATIO

REI GESTÆ SERIEM PANDENS.

DIVINA inſtitutum eſt providentiâ, ut ibi antidota, ubi venena, & undè mala; indè plerùmque remedia oriantur. Mirùm proindè nemini debet videri, quod cenſura, quæ ex Facultate Theologiæ Parienſi ad piorum animorum offenſionem, Deiparæ Virginis cultus excidium, & famæ venerabilis Matris Mariæ à Jeſu de Agreda diſpendium, cœcâ factione prodijt, per alteram cenſuram, ab eadem Facultate meliùs emanantẽ, ac juxta ſanioris, imò & majoris Doctorum partis Judicium, ſaltèm, ut plurimùm infrà expreſſam, reſcindatur, atque damnetur. Non potuit ſanè prima illa cenſura abſque graviori celeberrimæ hujus facultatis dedecore incaſtigata, irreprehenſaque ſub illius nomine dimitti, quaſi ad illam Doctores conſpirarint unanimes; cum præſertim nemo non expectet fore, ut omnium gentium Theologi ora calamoſq; adversùs illã ſolvant: cùmque nullus æqui, rectique Arbiter idoneus illam, Cenſoriã nõ tantum virgulâ, ſed etiam omni dignam anathemate, non ſit judicaturus.

Ego quidem ſilentio premere vellem audaciam, colligationes impietatis, fraudes, calumnias, ſollicitationes, minas, perſecutiones, vim illatam, oppreſſam Libertatem, Jura violata, conculcatas Leges, alioſque factionis impotentis abuſus, lapſuſque enormes. Verum, ſi tacerem, hæc vel ipſi lapides loquerentur, meque ſilentem unà cum nocentibus accuſarent. Et certè totius Regionis Chriſtianæ intereſt, ut ſaltem illi timeant Judicium hominum, qui tremenda Dei Judicia ſatis non verentur, & ut Sanctiſſima Facultas, à cujus Oraculis prope-modum pendent Fides Pietaſque in Gallijs, huc illucque in tranſverſum non agatur cœco factionis impetu, neque terminos à Patribus poſitos tranſgrediatur.

Nominibus tamen parcam: nec alia revelabo vitia, quàm quæ cenſuram inficiunt; niſi fortè contingat rerum dicendarum notiſſimam veritatem, atque ſinceritatem hujus relationis, in antercationes verti, atque impugnari: tunc enim compellet neceſſitas, ad omnia ex nomine, loco, teſtibus, dictis, factis, & ſcriptis ad propoſitum pertinentibus, diſtinguenda, atque demonſtranda. En itaque brevem totius Rei geſtæ Seriem.

Digitized by Google

Cum primùm infauſtam prodijt Pariſijs in lucem Tomus primus vitæ SS. Virginis Deiparæ, ex hiſpanica lingua in gallicam editus Maſſiliæ; Ille ſtilo, ut verè eſt, humili, minuſque canto calamo ſcriptus, ac proinde elegantiſſimo, omnibuſque numeris abſoluto Authoris exemplari longè diſpar; ijs omnibus inſuper nudatus, quæ revelationibus in illo contentis fidem poſſunt, & reverentiam conciliare, Prologo ſcilicèt illo verè galeato, doctiſſimis Notis, vitæ Authoris deſcriptione, graviſſimiſque approbationibus, quæ in Exemplaribus Mattritenſi, & Vliſſiponenſi offorunt ſeſe, omnemque antevertunt difficultatem. Liber inquam hujuſmodi primo conſpectu minimè viſus eſt dignus, in quem à viris gravibus, & doctis animadverterentur, ſed magis, qui ſorti ſuæ dimitteretur utpotè qui Gallorum palato ſapere poſſe non credebatur. Conquiſitis tamen per viros circa Regionem malè ſemper inquietos Exemplaribus; & exploratu per litteras cauſæ libri huius in Hiſpaniâ, & Romæ ſtatu, vix cogitari poteſt, quanta exarſerit adverſus illum invidia, quàmque vehemens factio concitata. De ſalute Imperij gallici, aut de totâ Eccleſiâ agi nemo non credidiſſet.

Ne cogites igitur aliquod tantum Deo mancipatorum Inſtitutum hominum Deo mancipatorum, quos nimiùm Doctrinæ S. Thomæ Aquinatis ſtudium commovere hunc in Librum poterat, quanquam revera Angelici hujus Doctoris authoritati per illum nullatenùs derogetur. Iſtos, ſi vnum ſuis minimè probatum excipias, continuit ipſa tempeſtas, cum ſcilicet ſurere illam obſervaverunt, non tam adverſus pijſſimam Mariam à Jeſu de Agreda, quàm adversùs Mariam Matrem Jeſu Sanctiſſimam. Idemque contigit multis viris probis, & rectis, adverſùs opus iſtud hiſpanicum ex incompoſitâ verſione gallicâ præoccupatis.

Verùm conſpiravit in primis in condemnationem hujus operis nimis nunc frequens hominum litteratorum Genus, in Socinianam Hypocriſim effuſum, cui reverâ illa tantum ſapit Religio, quam Natura omnes homines docuit (quam nec illi ſatis reverentur) cui proindè omne genus reuelationum prorſùs inviſum eſt: quæ quidem ſuſpicio, & accuſatio nova, atque fictitia cenſeri non poteſt (quod utinam ita eſſet) cum ipſe D. Feu. Paſtor S. Gervaſij Pariſijs in ſuo de SS. Trin. Tract. & quotquot, vel adverſus Socinianos ex profeſſo, vel de principijs Religionis recentiùs ſcripſerunt, illam ipſam ingerant, atque deplorent.

His ultrò adijunxerunt ſe alterius Ingenij Viri, qui zelum ſe putant habere Legis; Exiſtimatque ſe obſequium Deo præſtare, ſi à Religione, & Pietate illud omne reſcindant, quod ſibi de eſſentiâ Fidei, & de neceſſitate Salutis non videtur. Quo periculoſo, & hæreticis trito ſyſtemate quòquò verſum abutuntur, reducendorum hæreticorum ſpecie; quãquam nullum hac agendi ratione converti, magiſque inde omnes offendi experientia probet. Exprobrant enim Eccleſiæ Catholicæ, quod quando Patres ſui poſtularunt abuſum emendationem, ne diſcederent, Reſtitit

illa

Digitized by Google

illa, pertinaciter Vſus ſuos, ac Inſtituta defendens: quandò verò illorum Poſteri, aut ultrò, aut coacti in ejuſdem Eccleſiæ ſinum redierunt in Galliâ, ubi nè muſſitant quidem, Doctores ipſi Catholici malè ſibi conſtantes, adverſus eoſdem, ut ajunt, Abuſus inſurgunt; & quod in Patriarchis ipſorum damnarunt, Reformatorum nomen ſibi arrogant.

Itaque Pſeudoreformatores iſti opportunam arbitrati ſunt, nactos ſe eſſe ex hoc Libro occaſionem deprimēdi nimium (ut loquuntur) fidelium erga Deiparam Virginem Studium; Sacramentum quoque ſolemne temerandi, quo Doctores Pariſienſes defendendo Conceptionis Immaculatæ dogmati obſtringuntur, quod quidèm non grave tantum, & iniquum, ſed etiam temerarium ac hæreticū Magiſter, & quondam Anteſignanus ipſorum D. de Lannoy edito Libello evincere conatus eſt: Sanctorum inſuper, animarumque cœlitùs illuſtratarum Vitam, Doctrinam, Revelationes, ac Miracula in fallaciæ, atque Superſtitionis ſuſpicionem trahendi, atq; Religioſos inprimis ſibi inviſos, tanquàm talium mercium Negotiatores traducendi. Quæ ut tutiùs attentarent, per Duces, ac Patronos ſuos reverà potentiſſimos nihil non egerunt, ad præocupandam adverſus Librum, & Authorem, Approbatores, atque Defenſores illius, ſive Curiam Regiam, ſive Curiam Iudiciariam, ſive Curiam Eccleſiaſticam. Imò & ipſam Sedem Apoſtolicam ſimulatis obſequijs, falſiſque relationibus circumvenire voluerunt: ſed fruſtra.

Liber ſivè Tomus 1. Operis gallicè redditi (nondū enim alij Tomi excuſi ſunt) ad Comitia Sorbonica die 2. Maij anni vertentis 1696. delatus eſt per Syndicum, qui Orator, Actorque Facultatis eſt, & Factioni deſcriptæ devotiſſimus. Quatuor Doctores delegati ſunt, cùm ſexdecim ſoleant ad res minoris momenti deſignari: Timuit enim Factio, ne inter plures aliquis ipſi refragaretur. Hæc nondum ſatis nota, quales optavit delegatos, tales facilè obtinuit, neſciente ſcilicet Multitudine, quid cauſæ ageretur! Cōclamatum ex Franciſcanis nullum aſſumendum Cenſorem, quia illorum intereſſe videbatur; reclamatum ab alijs, nec ex Dominicanis ullum eligēdum: Attamen contra majorem ſuffragiorum numerum ſelectus eſt ex iſtis unus, non tàm S. Thomæ, quàm hujus Factionis ſtudioſus, quem, aliosque ſuis coloribus hic exprimere non neceſſe eſt, cùm ipſi ſuum animum in hâc cenſurâ nimis prodiderint.

Menſibus Majo, & Junio conſtruendæ cenſuræ locatis, ſaltem ſpecietenùs, hanc enim jamdiù à Patronis Factionis paratam plerique aſſerunt: die 2. Iulij obtulerunt Delegati Comitiis Sorbonicis Indicem ſexaginta propoſitionum in novemdecim articulos diſtributarum, affixâ unicuique articulo ſententiâ ſuâ cenſoriâ, ut hæc accedente Doctorum conſenſu, tanquam Facultatis cenſura promulgaretur. Quem conſenſum unanimem adeò ſibi pollicebantur, ut Indicem prædictum eum ſententiâ ſuâ typis mandaverint, Conſuetudine licet, Doctorumq; majori numero reluctante. Eapropter Index ille, cujus inſuper Propoſitiones omnes, vel malâ fide ex-

cerptæ, vel diverſo à genuino locorum ſenſu, cõfixæ, atque damnatæ ſunt, tanquàm Libellus famoſus mulctâ honorariâ dignus, à Probis omnibus repudiatus eſt.

Quantùm verò temporis conceſſum putas Facultati, ad ſuffragia de libro ſibi ſubjecto, & de Libello cenſorio ſubminiſtrato, palàm ferenda? Tredecim dies. O tardum igitur, obtuſumque Tribunal Inquiſitionis Hiſpaniarũ, quod quidem quatuordecim annos in approbando libro detrivit, cui damnando cum teterrimis notis tredecim Facultati Pariſienſi dies ſufficiunt! O imperita, ſegniſque Romana Curia, quæ à tam multo tempore Libri iſtius cauſam verſat, nec Sententiã tulit! Poſtulavit equidem major Doctorum numerus ſaltem menſem integrum, præſertim cum duo menſes dati fuiſſent Delegatis; ſed contra decreti ſunt, ac definiti tredecim dies.

At quomodò inquies nón ſteterunt hoc in conſeſſu Decreta penès majorem numerum, à quo tamẽ deliberationum eventus pendere debet, præſertim in Facultate, ubi nullus alteri niſi ſolâ antiquitate præſtat. Breviter nunc dicam, ne ſæpiùs idẽ repetere cogar; Idem enim in ſequentibus cœtibus contigit. Illos Factio nacta eſt Patronos, ſub quibus ſe omnia poſſe confidit; Miniſtros habet inſuper ad audendum projectos, eoſque clamoſiſſimos. Si de ſummâ Religionis actum fuiſſet, fortiter, ut opinor, reſtitiſſent quotquot ſunt in facultate viri probi, pijque; cùm verò nec Liber, nec Author ſatis notus eſſet, ceſſerunt impetui, & audaciæ Factionis.

Attamen hoc in primo congreſſu R. P. Meron Franciſcanus Doctor, morum gravitate, doctarum linguarum peritiâ, Philoſophiæ, Matheſis, Theologiæque altâ erudiatione ſcriptis probatâ conſpicuus, omni, quâ decebat modeſtiâ ſuggeſſit ſacro, ut vocant, ſapientiſſimorum Patrum cœtui, Sedem Apoſtolicam jamdiu de hoc libro cognoviſse, & ab Innocentio XII. Clavum Eccleſiæ nunc fæliciter tenente inſtitutum eſse Tribunal, tã pro hujus libri examine, quàm pro Authoris beatas inter mentes relatione ſolemni; Supremam verò hujus Sedis dignitatem, Inferiorumve Tribunalium reverentiam exigere, ut Iudicium illius expectetur, maximè cum agatur de Revelationibus, Sanctitate, & Miraculis, pluribus teſtimoniis, nec non multâ famâ jam commendatis: Talium cauſarum diſcutione interdictum eſse Tribunalibus ordinariis ſine ſpeciali S. Sedis delegatione, ac proindè multò magis Facultatibus Theologicis, nullã Iuridictionẽ habentibus, ſed arbitrarium, & conſultivum tantùm Iudicium: Legi poſse eâ de re Decreta Leonis X. in Cõcilio Lateranenſi V. & Vrbani VIII. Anni 1642. in quibus habetur, quòd, *poſtquàm Sedes Apoſtolica appoſuerit manum in cauſis hujuſmodi, non poterit Ordinarius in his ampliùs ſe intromittere*. Rectum prætereâ, tutumque in cõſcientiâ Iudicium ferri non poſse de Doctrinâ, ſub titulo probabilium revelationũ evulgatâ, ſine ſufficienti Exemplarium vernaculâ Authoris linguâ editorum, imò & Autographorum ipſorum notitiâ, ne oſcitantis interdum, & inconſiderantis Exſcriptoris, aut Interpretis lapſus, in Authoris infamiã vertantur: Exploran-

Digitized by Google

randa quoquè eſſe multa alia, ingenium ſcilicet, vitamque Authoris, directorum fidem, conviventium teſtimonia;aliaque ſigna, quibus iuxta SS. Patres,& Authores modernos grauiſſimos, ipſumque Gerſonium Facultatis Pariſienſi Lumen fulgentiſſimum, veræ Revelationes a falſis ſecernuntur:Horum omnium Inquiſitiones authenticas coram S. Sede Apoſtolicâ poſitas eſſe;cùm ècontrà omnia ad perfectum judicium inſtituẽdum in ſacrâ facultate deſiderentur: Facultatem proinde Pariſiẽſem,quæ ſub nomine, authoritate, & gratiâ Sedis Apoſtolicæ floruit ſemper, iſtud illi obſequium nunc debere, ut Judicium cauſæ hujus integrum ipſi dimittat. His alijſque rationibus adductis revocati fuiſſent Sapientes viri, ſaltem ad maturam deliberationem. Non ſic factioſi noſtri, non ſic quamvis *Sapientiſſimi*, vocitentur, ſed ad hæc magis, ac magis obſtrepere, dentibuſque frendere. Cum autem horum clamoribus, & minis obrueretur prædictus P. Meron, appellavit ſummum Pontificem. quo audito, quaſi blaphemaſſet, exhorruerunt, omnique dignum illum exitio vociferati ſunt.

Immodicus Factionis æſtus plures Doctores excitavit, ut eruditiſſimo, religioſiſſimoque viro adſtipulauerunt. Illuſtriſſimus Abbas D.d'Vrbec, vir primâ nobilitate, omnique eruditionis, atque virtutis genere præcellens, promptâ, animoſâque facundiâ ſuâ magnum momentis ſupra exertis pondus, roburque addidit, monuitque Cætum non minorem deberi reverentiam Summo Pontifici, quàm quæ Archiepiſcopo Pariſienſi ſolet à Facultate exhiberi; quæ talis eſt, quoad propoſitum, ut ſi Judicium aliquod ille inierit, iſtud cenſurâ ullâ facultas antevertere minimè præſumat. Quod & nuper in causâ librorum D. Dupin ad ſe delatorum demonſtravit, ſtatimatque condemnationem eorum ſibi Archipræſulem aſſumpſiſſe compertum habuit; Idemque potiori Jure obſequium S. Sedi Apoſtolicæ, cujus nomine Laureâ doctorali omnes inſigniti ſunt, præſtandum eſſe.

Expoſuerunt alij indignum eſſe ſacrâ facultate, ipſique in crimen vertendum, quod effervescat illa, ſæviatque in Librum, cuius hoc unum notatur ab Oſoribus vitium, quod Diparæ Virginis gloriam ad ſupremos piarum opinionum apices, & ad illud quod poteſt humana mens pertingere faſtigium proſequatur;cum nihil niſi ſilentium illa jamdiù egerit circa libros recentes nimium multos, illoſque non exoticos, ſed domeſticos,quibus ad Fidei, atque Pietatis ſubverſionem, Arij, Neſtorij, Pelagianorum, Prædeſtinatianorum, Iconomachorum, Vigilantij, Photij, Baij,& Janſenij innovantur errores, Ipſaque in primis erga Reginam angelorum & hominum Pietas impetitur(nihil namque intentatum, inviolatumque patitur huius Æui impietas) quorum plerique, licet in Indicem librorum prohibitorum Romæ fuerint relati, publicæ tamen, & impunè væneunt Pariſijs.

Protulerunt Nonnulli novam, ſudantemque Libri D. Baillet adversùs SS. Virginis cultum directi, & à S. Sede Apoſtolicâ jam damnati Editio-

ditionem minimè emendatam, poſtulantes, ut primùm cenſuræ illius vacaret S. Facultas. Alij conteſtati ſunt S. Facultatem plures Libros, Theſes, atque Propoſitiones, SS. Virginis cultui, cujus zelantiſſima ſemper fuit, adverſantes condemnaſſe, Nullam verò cenſuram adverſus Librum quemlibet, aut Propoſitionem quoquòmodò vergentem ad ejuſdem Deiperæ Gloriam ipſi unquam excidiſſe. Cavẽdum autem maximè, ne inſtabilitatis illa incuſetur, illudq; Eminentiſſimi, Doctiſſimiq; Cardinalis Perronij dictum in Conuentu Bleſenſi poſt obitũ Henrici quarti refricetur, quod nempè ſingulis 25. annorum intervallis Facultas Pariſienſis Doctrinam mutat, prout ſcilicèt Patronorum ipſius mutatur Genium: quod convicium illa minimè poſſet à ſe removere, ſi poſtquam ſub Cardinalibus Riaheleo, & Mazarino infallibilitati Romani Pontificis devota fuit, & illi ipſi annis proximè elapſis adverſa extitit; poſtquam pariter ſub Archiepiſcopo Pariſ. ultimò defuncto, in Janſenianos ſæuijt; illis autem nunc ſub novis Patronis indulget; ita & antiquum ſuum pro SS. Virginis honore zelum, in faſtidium nunc, odiumque convertat, laudeſque in ejus gloriam liberaliter effuſas, avaro, amaroque animo retractet.

Alij alia ſubminiſtrarunt argumenta validiſſima ad ſuperſedendum cenſurã, quæ audientes Deputati cum Aſſeclis diſſecabantur cordibus ſuis. Vicerunt tamen ipſi non numero, ſed impetu; non rationis, ſed clamoribus: Cœtuſque ad ſuffragia ferenda in diem 14. ejuſdem menſis indictus eſt. Poſtulaverunt ante ſolutionem quamplures, ut ſententia de Libro hoc ab omnibus ferenda eſt, copia Exemplarium Libri fieret omnibus, ut judicaret unuſquiſque, an Propoſitiones fideliter excerptæ, atque genuino Authoris ſenſu à Deputatis prædamnatæ eſſet. Quâ petitione quid æquum magis, atque ad ſententiam rectam ferendam magis neceſſarium? Verùm hæc petitio reiecta eſt; Et Magiſtratus, agente Factione. Exemplaria ex Officini Librariorum auferri, & recondita teneri ante omnem adversus Librum ſententiam juſſit, à quo nec pecuniâ obtineri potuerunt; neque datum eſt, ut duo ſaltem Exemplari aapud Tabularium Facultatis reponerentur, ut ad illa poſſent Doctores dubia emergentia exigere. Vndè certò eventurum ſperabant Deputati, quod Doctores omnes vel inviti in ipſarum ſententiam clauſis oculis declinarent. Quod vitium hujus doctrinalis Judicij, quod quidem, ut liberrimum, ita & oculatiſſimum eſſe debuit, ſufficeret ad omnem ipſi derogandam authoritatem.

Interim verò Factio periclitari conſilium ſuum animadvertens, aliquô Exemplô deterrendos eos cenſuit, qui contra inſurgere vellent. Propterea circumvenit illa Magiſtratum; Illicò accerſitur R. P. Meron, proboſis ultrà quàm referre decet, verbis excipitur, moxque non è Facultatis conſeſſibus tantùm, ſed ex Civitate turpiſſimè ejicitur: Nec tamen id ſatis eſſe videtur illis. D. d'Vrbec, præcæteris, propter liberam, facilemque Eloquentiam, multamque Authoritatem Syndico, alijſque Conjuratis formidandus, non graves tantùm ab eodem Magiſtratu objurgationes, ſed

etiam

Digitized by Google

etiam ſubreptam aliundè, ne Comitijs Sorbonicis deinceps interſit, prohibitionem patitur. Minæ alijs intentantur. Sollicitantur alii promiſſis, & qui ad dicendum in favorem venerabilis Matris de Agreda magis inſtructi, atque parati creduntur, à Cœtibus & à ferendo ſuffragio abducuntur, talium ſcilicèt virorum interceſſione, quorum preces præcepta, & monita mandata ſunt. Sic R.P. Fraſſen Franciſcanus, & R.P. Morel, Auguſtianus, Viri multæ authoritatis, & gratiæ apud Doctores, quibus cauſa hujus libri in primis explorata, & plana erat, à Comitijs ſecedere coguntur, ne vel in ordines ſuos ultio cadat. Ita quoque RR.PP. Carmelitæ, ità ſeculares Doctores benè multi.

Nonnulli etiam videntes ſtructas vndique libertati inſidias, ſponte recedunt indignabundi. Quorum ſuffragia cuilibet interrogandi, vel audire volenti, per illos ipſos declarata, iis accenſeri profectò debent, quæ palàm dicta ſunt coram Cœtu Facultatis. Iudicium enim doctrinale iiſdem conditionibus non adſtringitur, ac Iudiciũ forenſe; nec illis auferri potuit jus ſententiæ dicendæ, quibus adeſſe Comitiis perperàm interdictum eſt. Porrò viderint, qui ſic interceſſerunt ad impedienda ſuffragia, quorum aliqui cordati ſunt, & timorati, ſed decepti, atque præoccupati, qua conſcientia, quâ hominum exiſtimatione, tam turpiter, tamque iniquè in hoc negotiũ interponere ſe potuerint.

Adeò denique conſtat de vi illatâ, & de tentatâ libertate, ut qui Priores pro Libro dixerunt, nominatim Clariſſimi DD. Carron, & Chevillier ætate veneranda, Doctrinæ profunditate, ac ſingulari pietatis, & veritatis zelo præſtantes, coram Cœtu dicendo ſententiam conteſtati ſint, ſe Deum magis quàm homines vereri, ſeque ad perſecutiones quaslibet pro tuenda veritate paratos eſſe.

Intereà tantum abeſt, ut hac violentâ agendi ratione compreſſum fuerit diſſidium, cauſaque ſit unâ, aut alterâ ſeſſione finita, ut Factioſi crediderant, quinimò inde magis exercitati ſunt piorum, proborumque Animi, vixque 34. ſeſſionibus res potuit abſolui.

Sciſſa eſt itaque in duas partes Facultas; Agrediſtarum unam, Antigrediſtarum alteram primùm dixerunt. Cùm verò rem ipſius Deiparæ Virginis, quàm maximè agi innotuit, alii Mariani, aliique Antimariani vocitati ſunt. Ex Marianorum parte ſtabant, Doctores omnes, qui ſinceram cum eruditione pietatem conjunxerunt: Ex altera parte inſtabant operi, Homines, quos, ſi paucos excipias, ſcientia inflavit, necdum charitas ædificavit: Illinc Seniores ut plurimum, iſthinc ut plurimùm Iuniores. Pars illa ex Viris conſtabat, qui certè, nec ſpe, nec metu, nec aſſentatione, nec ambitu ducebantur. Pars altera ex hominibus, Tempori & Fortunæ ſervientibus, undique & quomodocumque etiam per frequentes, lautaſque epulas quæſitis, ſpe inprimis ampliſſimi Patrocinii conductis, atque ad beneficia & dignitates inhiantibus. Tantum autem in hac cauſa intereſſe exiſtimo diſcriminis inter iſtorum, ac illorum ſententiam, quantùm inter mores, & vitam. Nec immeritò quivis ità cogitabit.

Enim

Digitized by Google

Enimverò ex Marianorum parte, quidquid eruditionis, eloquentiæ & pietatis deſiderari poteſt, uberrimè effuſum eſt. Sacra Biblia, Conciliorum Volumina, SS. Patrum, & Authorum omnium eccleſiaſticorum ſcripta in defenſionem propoſitionum malè notatarum exhauſta ſunt; ſed ita ut, cùm Doctores antiquiores omnia dixiſſe viderentur, ſuccedentes tamen alij ad vltimum uſque, nova proferrent.

Qui ex altera parte nomen Factioni dederant, cum facundia non eſſent impares, ſibi quoque copiam dicendi fecerunt. Sed unde, Proh pudor! Ex Magdeburgenſium Centurijs, ex Clavini inſtitutionibus, ex Kemnitii, Molinei, Claudii ſcriptis, aliiſque hæretodoxorum Apothecis. Effutiebant ſcilicet temeritate non ferenda cavillationes, irriſiones, ſicophantias, ac propemodum hæreticorum blaſphemias, adverſus Revelationes, ac Miracula, & contra pias probataſque Opiniones de Beata Virgine, variaſque illam colendi rationes; contendentes, concludendam eſſe Fidelium erga illam Pietatem, intra terminos Evangelii, ubi SS. Maria, inquiebant, Mulier, Materque Ieſu dicitur, nec quid amplius.

Plures pro ſententia ſua dicentes, auſi ſunt vocare objectos ſibi ab adverſa parte Patres græcos, qui de SS. Virgine magnificè ſcripſerunt, *Miſerabiles graculos*, & inprimis S. Ioannem Damaſcenum *delirum Theologiæ Deturpatorem*, SS. verò Bernardum, Anſelmum, Bonaventuram, Thomam alioſque his ſimiles, viros pios, ſed incautos; qui ſuperſtitiosè, ubi piè: & miſerè, ubi de SS. Virgine ſcripſerunt. Dogma inſuper Conceptionis Immaculatæ, quod ex Decreto, atque Sacramento Facultatis velut proximè ad fidem accedens defenditur, tanquàm opinionem dubiam, nutantem, & prorſus inutilem traduxerunt, ſatis eſſe dicentes, quòd Sanctificatio ejus in confeſſo ſit, nec noſtrum eſſe noſſe tempora, vel momenta illius.

Quod verò venerabilem Matrem de Agreda ſpectat, vix credent, qui non audierunt, quot conviciis, calumniiſque fama illius violata ſit. Illam tanquàm impudicam, ſacrilegam, blaſphemam, idolatram, palegianam, lutheranam, quietiſtam, Deo perduellem, ſive dicendo coram Cœtu, ſive per Libellos typis excuſos infamarunt. Quibus ducti ſint rationibus infra videbis, nec ſine indignatione feres. Quandò verò talia infanda magno prædicabantur animo, Factio univerſa plaudebat, & Syndicus inprimis: qui tamen tenetur ex officio intercedere, quoties aliquid contra Decreta Facultatis, aut adverſus Conciliorum, Summorum Pontificum, & SS. Patrum authoritatem profertur. Nullus verò ex Marianis Doctoribus ſententiam ſuam aperire potuit; quin cum dicentem ſæpius interpellarint Deputati, & inter loquendum vexaverint: Sui impotentes ad rugitum vſque tumultuosè vociferabantur, cum viderent non jam librum, ſed ſuam de libro ſententiam diſtrictiſſimæ ſubiici cenſuræ.

Litem quoque, & actionem intenderunt viris optimis DD Feurier, & Mortier, quos honoris cauſa nomino. Illi quidē, quia demonſtravit Cœtui, doctrinam SS. Virginis contentam in libro Vener. Matris de Agreda,

Digitized by Google

eadem prorſus ratione exagitari, atque damnari à Factioſis, qua Chriſti Doctrina proſcripta fuit à Scribis, & Phariſæis. Hæc fidelitèr excepta inquiebat, irreprehenſibilis erat; quid egerunt Doctores Legis? addendo, detrahendo, alio ſenſu, alijſq; verbis referendo hanc anathemati ſubjecerũt. v. g. Chriſtus dixerat de Templo Corporis ſui: *ſolvite Templum hoc, & poſt triduum reædificabo illud*; hæc ut certum exitium ejus verterent, aliter referenda eſſe judicarũt: *audivimus*, inquiunt, *eum dicentem, ego diſſolvam Templũ hoc manufactum, & per triduũ aliud non manufactũ ædificabo*; ſimiliter interroganti Judici, *tu es Rex Judæorum?* Chriſtus reſponderat, *tu dicis*: illi verò dixerunt Pilato. *Scribe, quia ipſe dixit, Rex ſum Judæorũ*. Idẽ autem fecerunt Deputati noſtri, inquiebat, detruncarunt, mutilarunt, confixerũt ipſi ad libitum propoſitiones, quas damnarent, & quibus notam infamiæ inurerent.

Alteri verò actio intenta eſt, quia Cauſam ſic definierat. Revelationes ſcilicet Libri ad S. Sedẽ Apoſtolicam referendas, ut de ijs judicaret: quòd verò Doctrinam ſpectabat, illam eſſe integram, & ſanam: quãtùm autem ad ſententiam Deputatorum, illam eſſe prorsùs ſcandaloſam, & Facultati injurioſam. Itaque Syndicus iſtos tanquàm reos detulit per libellũ ad Judices. Verum monuit Magiſtratũ Rex verè Chriſtianiſſimus, ac Pietatis, Juriſq; amantiſſimus, qui tandèm non nihil de auſu, impetuq; Factionis audierat, nè huic cauſæ ſe immiſceret amplius. Quapropter ad alia cõfugit penẽ deſperata Factio. Cœtus ſcilicet in dies ſingulos indixit, & ad quatuor horas integras protraxit ad fatigãdos Doctores, nè tàm frequẽtes Cœtibus adeſſent; nec nõ ad prævertendũ Sedis Apoſtolicæ Judicium, quod imminere ſuſpicabatur; & quia ſe numero longè impares præſentiebant Factioſi, advocaverunt è Vicis, Vrbibuſque vicinis, agentibus Patronis ſuis, Doctores multos vix notos, qui palàm confitentes, ſe librum non legiſſe, ſe deſcendere tamen in ſententiam Deputatorum, profeſſi ſunt. Quanquàm antiqua Facultatis Lex vetet, nè qui Propoſitioni non interfuerunt, Concluſioni ſuffragentur.

Prætereà cùm videret Syndicus omnes ferè Doctores primæ ætatis, majoremque Doctorum mediæ ætatis numerum, ſententiam ipſius, & Deputatorum non tantùm non approbaſſe, ſed falſitatis, temeritatis, & abſurditatis in pluribus articulis, tàm manifeſtè conviciſſe; ut multi ex illis ipſis, qui Factioni dederant nomen articulorum illorũ retractationi ſe non poſſe refragari dicerent: atq; etiam ex quatuor Deputatis unus recãtaret, ad quatuor ad ſummũ articulos, Cẽſuram reſtringendã eſſe pronuntiaret. Subdolè dixit, & ipſe coram Cœtu, ſuſcepti ipſum, alioſque pœnitere; pejorẽ rei ſpeciem ſtatim viſam eſſe, quàm res ipſa nũc deprehenderetur: intereſſe tamen, quàm maximè Facultatis, ne res infecta maneret, quæ gentium omniũ ludibrio cederet, ſi poſt Comitia tàm frequentia, tantòque æſtu habita, Sententia Deputatorum in auras habiret: ſe verò cũ Deputatis tales cautiones, atque correctiones ſpontè adhibiturum, quibus

 ſatiſ-

ſatisfactum omnibus foret, ſpecioſa hâc pollicitatione deluſi ſunt Doctores ætatis infimæ, quos licèt modis omnibus ambirent, urgerentq; Deputati, non poterant tamen eos omninò in opinionem ſuam contra apertam veritatem cogere.

Cauſa tandem quantùm ad ſuffragia die 17. Septembris Anni vertentis ad exitum per rixas, altercationes, moleſtiaſque multas producta eſt. Supererat, ut Suffragia expenderentur, & numerarentur. Cum verò Syndicus merito ſuſpectus eſſet, interceſſerunt Doctores multi; quatenùs juxtà Facultatis leges duo delegati, quos *Conſcriptores vocant*, excepta per Tabularium, ſive Scribam ſuffragia perluſtrarent unà cum Syndico, & juxta majorem numerũ edicerent, ac definirẽt. Poſtulationi voluit ille acquieſcere ſed ſolus paululum, à Conſeſſu ſecedens cum Scribâ, in inſtanti ferè, in ictu oculi numerauit, diſtinxitque ſuffragia, quibus diſcernendis, & conciliandis dies integra non ſuffeciſſet; Neque enim ipſa Factioſorum, ipſiſq; adhærentium teſtimonia convenietia erant: neque alterius Partis concluſiones, & placita. His tamen ita pro libito collectis Syndicus retulit ſacræ Facultati ſexaginta ſeptem Doctores ſtetiſſe adversùs ſuam, atque Deputatorum ſententiam; ſed octoginta quinque ſibi adſtipulatos eſſe; ac proinde ſententiam ſuam, utpotè pluribus ſuffragijs vincentem, firmam, ratamque manere.

Reclamarunt plerique falſum eſſe, ac fraudulentum, quód referebat; & poſtularunt ſuffragia palàm dicta, ſed clàm ſcripta, publicè recitari. Renuit iterùm Syndicus, Cœtuſque clamoribus, jurgijſque ſolutus eſt; ut finis principio, exituſque actionum ſeriei reſponderet.

Nulla ampliùs erat Factionẽ ad primigenia æquitatis; Jura reducendi ſpes: ac proindè clariſſimi, & de Religione, atq; Pietate meritiſſimi DD. Dumas Supremæ Curiæ Senator, & Dufleau Doctores ſiſteterunt ſe ante duos Tabularios Apoſtolicos, quos Notarios vocãt, quamq; jam viva voce objecerant in ultimis Comitijs interceſſionem adversùs Cenſuram, hanc litteris authenticis mandarunt: cujus Exemplar ſignis ſuis, ac teſtium, atque Tabulariorum conſignatum, Syndico Facultatis die 29. Septembris per eoſdem Tabularios denuntiarunt.

Cauſas interceſſionis pleraſque attigi, Potiſſima eſt, quod Sindicus arrogavit Deputatis octoginta quinque ſuffragia cùm nè viginti quidèm ſententiam illorum, prout jacet in Indice probaverint. Alij quidem ad ſummũ viginti, eidem ſuffragati ſunt cum cautionibus, & correctionibus indeterminatis, quas ſpecioſè ſpoponderat in publicum Syndicus, ut Juniores Doctores rem totam arbitrio ipſius, & Deputatorum dimitterent. Alij inſuper non ſupra viginti in Deputatorum Cenſurã licèt propẽdentes in diverſa, tamen abjerunt ſententias; ſive quantùm ad numerũ articulorum notandorum, quorum hi plures, illi pauciores admittebant: ſive quantùm ad uniuſcuiuſque articuli Notas, quas quilibet pro arbitratu ſuo tẽperabat. Verùm hos omnes indiſcriminatim velut ſẽtẽtię ſuæ aſſertores

Syn-

Digitized by Google

Syndicus ſibi prorſus adſcribere non debuit. Quod etſi concederetur, Sententia ipſius, ac Deputatorum nondùm prævaleret. Deinde in ſuppoſititio octoginta quinque ſuffragiorum numero, Suffragia Syndici, Decani, & quatuor Deputatorum continentur; cum illi de ſententia ſuâ ſententiam dicere non potuerint: illorum quoque, qui publicè, & coram Cœtu Librũ ſe non legiſſe, nec vidiſſe quidèm, ſunt confeſſi, ſuffragia non admittenda eſſe contendunt Interceſſores. Objiciuntq́, inſuper, D. Feurier Jure ſuffragij abſque ullo, aut Facultatis, aut Senatûs decreto orbatum eſſe.

Adeò denique certum, & manifeſtum aſſerunt, majorem numerum cõtra Deputatos ſtetiſſe, aut Syndicus veritatis ſibi adverſæ cõſcius, nec Cõſcriptores in examine ſuffragiorum conſortes, nec eorundem ſuffragiorũ lectionem ferre voluerit. Huic agendi rationi ſi locus eſt, poterunt Libri quantumuis Catholici ſub nomine Facultatis Pariſienſis Cenſurâ notari; cùm non paucos illa ſuſtineat dolens; *qui veniunt in veſtimentum ovium, intrinſecùs autem ſunt lupi rapaces;* quoſque timor Regis, magis quàm Dei continet, ne errores ſuos evomant, atque diffundant.

Kalendis Octobris anni vertentis 1696. novum Libellum ſub Titulo Cẽſuræ ſacræ Facultatis Pariſ. detulit Syndicus ad Comitia Sorbonica, munitũ longâ Præfatione, in honorem SS. Virginis contra Factionis ingeniũ, inſtante Illuſtriſſimô Archiepiſcopô Pariſienſi, adornata; Deputatorum verò ſententiam continentem, ſed mutatis multis, & cum novis Propoſitionibus, atque Notis, Facultati, Judicio nullatenùs propoſitis, atque ſubjectis. Interceſſionem ſuam inſtauravit D. Dufleau. Quâ rurſus contẽptâ, Syndicus juſſit Libellum legi per Scribam Facultatis; eôq́; perlectô, quaſi alterius Tribunalis, & Supremi Senatûs Decretum quoddam irrefragabile fuiſſet, nullatenùs quæſitum eſt à Doctoribus, an placeret, necnè, ut in omnibus, non Facultatis tantùm, ſed etiam Conciliorum Eccleſiæ Decretis fieri ſolet: ſed ſtatim ad alterius negotij propoſitionem tranſitum eſt. Reclamarunt multi, inſolens, inauditum, ac portento ſimile eſſe, quòd Cenſura hujuſmodi ſub nomine Facultatis circumferatur, & deliberandũ eſſe circa Præfationem, nec non de Articulis, & Notis recentèr, & præter Facultatis notitiam adjectis. Ad hæc nihil reſpondit Syndicus: ſed ſurgentibus cum tumultu Factioſis, Comitia ſubitò diſſoluit.

Jam verò utrũ Cẽſura iſta ſit à S. Facultate Pariſiẽſi judicet Chriſtianus Orbis. Cujus autem nomine hæc vulgari debeat, vix definiri poteſt. Enimverò ex centum quinquaginta duobus ſuffragijs in conſeſſibus ſorbonicis prolatis, nè unum quidẽ occurrit, cui illa penitùs conſonet. Non Deputatorum ſententia dici poteſt, qualis propoſita hæc fuit deliberationi Doctorũ; cùm tam multa addita, & mutata ſint. Non ad Factioſorũ mẽtem omninò fabricata fuit, cùm Præfatio, & plures mutationes factæ, aliaque infra notanda minimè ipſis ſapiant. Non majoris Doctorum partis fœtus eſt, utpotè cùm illi adverſus ſententiam Deputatorum propoſitam Facultati diu multùmque luctati ſint. An Sindici Opus illam quis ſuſpicabitur? verùm

tan-

Digitized by Google

tantâ ille authoritate non pollet, ut figmenta ſua Facultati integræ auſus eſſet imponere. Supereſt, Authores Cenſuræ eos cogitari, qui Factionis ſuprà dicti ſunt Patroni. Non igitùr illa eſt doctrinale Judiciũ, ſed iniquiſſimæ authoritatis abortivus fœtus; non lucis, ſed tenebrarum Opus: non Facultatis Theologicæ Pariſienſis, ſed miſeræ ſeruitutis Decretum.

Qualis igitùr authoritatis erit hæc Cenſura, quandò præſertim cum Judicio ſupremi Tribunalis Inquiſitionis Hiſpaniarum conferetur. Ibi plena, perfectaque Authoris vitæ, ac mortis, miraculorum, & Authographorum notitia comparata; hic verò eorum omnium cognitio, non tantùm non quæſita, ſed etiam quandò hæc ſe obtulit, non eſt ſuſcepta. Ibi & cõtradicentibus, & propugnantibus alea patuit; hic verò omnis defenſionis via præcluſa eſt, nec admiſſus ex Franciſcanis ullus ex illis pluribus, qui inſtiterant ad cauſam illam agendam. Ibi maturè, & operosè omnia examinata ſunt; hic præproperè, & ex præoccupato animo. Ibi cauſa reuelationũ ad regulas à SS. Patribus, & ab Authoribus graviſſimis traditas exacta; hîc earum nulla ratio habita. Ibi ad apices Juris Sententia approbationis lata: hìc contra fas, ac Ius omne, res definita eſt in damnationem.

Quanquàm hæc fidelitèr, ingenuèque relata ad Cenſuram hujuſmodi in execrationem vertendam ſufficerent, vitia tamen illius ſigillatim demõſtrare operæ pretium eſt, ſive illa, quæ ſe tenent ex parte materiæ, ſive illa, quæ ſe tenent ex parte formæ. Primo itaque ſententiam Deputatorum illô ipsô, quô typis primùm mandata, & judicio Facultatis ſubjecta eſt, ordine referam, & per ſingulos articulos illam ipſis ſuis venenantis aculeis configam. Secundo, Notas, & Obſeruationes in Cenſuram ſub emẽtito Sacræ Facultatis Theologiæ Pariſienſis nomine vulgatam, Vbi opus fuerit ad calcem prædictorum articulorum adjiciam. Vnde ſpero fore, ut iſtud Cenſuræ Monſtrum, quod Orbis Chriſtianus perhorreſcet, ſui pudore, ac veneno proprio tabeſcat, & cadat. Indulgentioris ingenij Viri fatebuntur ſaltèm in Cenſuram hanc merito cadere illud ſatyrici. *Dat veniam coruis vexat cenſura columbas.*

CEN-

CENSVRA CENSVRÆ

SEV

CONFVTATIO

SENTENTIÆ QVORVNDAM THEOLOGORVM

DOCTORVM PARISIENSIVM.

Sub ementito S. Facultatis Theologiæ Pariſienſis Nomine evulgatæ. De quibusdam Propoſitionibus excerptis è Libro, cui Titulus eſt, *Myſtica Civitas Dei, &c.*

CONFVTATIO iſta ſententiæ cenſoriæ DD. Deputatorum, ſicut & illorum Index novendecim articulos complectitur. In quolibet articulo priorem obtinent locum Propoſitiones Cenſuræ ſubjectæ, à DD. Deputatis excerptæ è Tomo 1. Vitæ SS. Virginis Deiparæ, verſionis gallicæ R. P. Tho. Croſet linguâ hiſpanicâ editæ à Venerabili Matre Mariâ à Jeſu Abbatiſſa Monaſterij immaculatæ Conceptionis de Agreda. Illæ autem propoſitiones in favorem eorum, qui non callent linguam gallicam latinè ad verbum ſunt redditæ. Secundo loco ponitur Sentẽtia, ſive Cenſura DD. Deputatorum propoſitiones cõſigens, & damnans. Tertio Confutatio ſententiæ Cenſorum, ſeu Cenſura Cenſuræ, per partes expenſa, Propoſitiones vindicans, & Cenſuram ipſam DD. Deputatorũ proprijs aculeis, maculis, ac notis refigens. Quarto, & ultimo aptantur loco Notæ, & Obſervationes in ſuppoſititiam Cenſuram, quæ ſub nomine Sacræ Faclutatis Theologiæ Pariſienſis evulgatur, & circumfertur. Non in quolibet articulo, ſed ubi opus eſt, locum habent illæ notæ; inter quas ipſa Cenſura ſuppoſititia exſcripta locatur. Præfatio ejus ad finem faciendum ſervatur, ut conſultiùs notetur.

Digitized by Google

ARTICVLVS I.

INDICIS PROPOSITIONVM CENSVRA Confixarum, & Confutationis Cenſuræ.

PROPOSITIONES SVBJECTÆ CENSVRÆ.

Pag. 15. verſionis gallicæ, & editionis hiſpanicæ num. 9. inducitur Deus ſic loquens de tempore, quò miſit filium ſuum in Mundum, *Tunc miſi paterno amore impulſus, ſalutem æternam, & remedium naturæ humanæ ad curandas ipſius infirmitates.*

Nunc volo gratiam novam impertiri hominibus, quia venit tempus opportunum.

Ecce tempus, in quo miſericordia mea maximè eluceſſet, & in quo volo amorem meum maximè operativum eſſe.

Pag. 16. num. eòdem *Reſpiciens ad juſtos, qui in hoc fælici tempore inveniuntur, volo omnibus aperire Ianuam, per quam acceſſum habeant ad meam miſericordiam, & facem præbere ipſis, ut illuminentur in tenebris cæcitatis ſuæ.*

Pag. 17. num. eòdem. *Volo ipſis ob oculos ponere ſpeculum, in quo videre poſſint ingrati animi ſui crimen, atque prodigia, quæ Potentia mea operata eſt in hac creatura, Matre Filij mei incarnati pro genere humano: & volo manifeſtare ipſis plura, quæ hucuſque abſcondita fuerunt, juxta arcana mea judicia.*

CENSVRA DD. DEPVTATORVM.

Hæc Doctrina, quæ dicit Miſericordiam Dei magis eluxiſſe, amoremque ejus magis operativum fuiſſe, manifeſtatione rerum, quæ dicuntur huic Moniali revelatæ de myſterijs SS. Virginis, hactenus occulto Dei, ut ipſa ait, Iudicio abſconditis, quàm in Miſſione Verbi incarnati in hunc mundum:. Falſa eſt, temeraria, ſcandaloſa, & impia.

CENSVRA CENSVRÆ.

Hæc Cenſura ipſa eſt *inconſiderata, falſa, fraudulenta, calumnioſa, ſcandaloſa, & impia.*

Inconſiderata: Si quid enim perplexum, & obſcurum Interpreti gallico excidiſſe videbatur, inſpiciendũ erat exemplar hiſpanicum; eoq; magis, quod

quòd duo ex Deputatis ſe linguam hiſpanicam callere gloriantur. Difficultas autem per ipſos gratis excogitata ſtatim evanuiſſet. Sic enim ibi effertur tertia Propoſitio; in quâ jacet tota, ſi quæ ſit difficultas: *Et quia tempus iſtud eſt, in quo attributum Miſericordiæ meæ ſe iterum manifeſtabit, & in quo nolo amorem meum otioſum ſtare (Y porque es el tiempo, en que el attributo de mi Miſericordia mas ſe a de manifeſtar, y en que quiere, que mi amor no eſte ocioſo)* Quod certè Cenſurę ſupraſcriptæ non ſubjacet, & longè diverſum exhibet ſenſum.

Falſa eſt. Quam enim configit Doctrinam, hanc configit. Inſtituta quidem eo in loco comparatio eſt ex oppoſito, inter hominum Miſeriam, & divinam Miſericordiam;& quò major creditur fuiſſe humani generis corruptela, eò magis dicitur effulſiſſe Dei benignitas. Factam verò comparationem inter beneficiũ Incarnationis, & beneficium Revelationũ Abbatiſſæ de Agreda, quaſi magis eluxerit Divinus amor in iſto, quam in illo beneficio, quis ex hoc loco ſuſpicari potuit, niſi tetricus, & malè affectus Cenſor? Nam disertè fertur in toto contextu, *Quod tempore Incarnationis fuerunt homines in pejori ſtatu, quàm fuerint unquàm, & quòd tunc ſumma fuit humani generis miſeria: præſens verò ſæculum infælicius quidem eſſe, atque corruptius, quovis ſæculo elapſo ab Incarnatione Chriſti, ſed non deterius illo ipſo tempore, quo facta eſt Incarnatio.* Vnde deducit Author pijſſima expreſſis verbis. *Summâ Dei miſeratione eluxiſſe tùnc, quia nunquàm tanta fuit hominum miſeria: nùnc verò & aliud magnũ (Otra muy grande) non verò majus miſericordiæ ſpecimen Deũ præſtare, quia magna eſt, licet non tãta hominum depravatio.* Id autèm quàm ſanũ, quàm integrũ eſt?

Fraudulenta. Quia propoſitiones ſeorſum jacentes in textu collegerunt DD. Deputati, ut ex illis ità compactis pravus reſultaret ſenſus, quem propoſitioni tertiæ affigunt. Induſtria tamen non infida tantũ, ſed & vana prorſus! Cordatus enim nemo ex propoſitionibus illis etiam ſic junctis, hauriet ſenſum, quẽ Deputati obtruderunt. Inſuper vocem gallicã *le plus*, quæ ſignificat, *maximè*, expreſſerunt per *magis*, ad colorem confictæ ſuæ comparationi inducendum. Quamquàm ſive magis, ſive maximè, ibi legatur, Propoſitio non alitèr accipi poteſt, quàm in ſenſu extenſivo, & cumulativo: juxta quem minus bonũ additum majori bono, facit adhuc majus. Porro ſæculum præſens includit beneficiũ Incarnationis: ſi ergò dicitur ultrà accepiſse beneficium plurium revelationum, quid repugnat dicere miſericordiam Deĩ magis, vel maximè in illo elucere, utrôque ſcilicet hôc beneficiô? S. Leo ſimiliter locutus videtur ſerm. 18. de paſſione. *Indulgentiùs nobiſcum egit Dei miſericordia, quos in hæc mundi tempora diſtulit, ut multò pluribus, quàm priores vatibus uteremur, & teſtibus.*

Inde patet Cenſuram *calumnioſam* eſse, cùm notam ſuperbiæ, & arrogantiæ nõ ferendæ perperàm inurat humilliſſimæ Virgini de Agreda; undè & *ſcandalum* ortum eſt calumniarũ, quæ adversùs illam per Gallias ſparſæ ſunt: quod & *Impietatis* genus eſt; tum quia prædicta calumniandi occaſio ſumitur ex confictâ comparatione Myſterij Incarnationis, quod revereri

 debe-

debebant Deputati, ne illud talibus calumnijs miſcerent: tum quia hoc tentatum eſt adversùs Virginem Sanctitatis, & Miraculorum fama conſpicuam,& ante Sedem Apoſtolicam quaſi conſtitutam, ut in beatarum mentium album referatur, ſi videtur Summo Pontifici. *Nè inſidieris*, inquit Spiritus Sanctus Prov. 24. 15. *& ne quæras impietatem in domo juſti, nèc vaſtes requiem ejus*. Illud monitum contempnentes DD. Deputati, *tranſierunt in effectum cordis*, ùt ibi impiam doctrinam comminiſcerentur, ubi omnia pia,& Sancta ſunt: Verùm *defecerunt ſcrutantes ſcrutinio*, & ab ipſo limine *mentita eſt iniquitas ſibi*.

NOTÆ.

In Suppoſititiam Cenſuram Sacræ Facultatis Parienſis.

Hunc primum ſuum errorem emendare voluerunt Deputati, verecundiâ victi, aut aliundè coacti: quod tamen ità præſtiterunt, ùt cùm iniqui non deſierint eſſe, ridiculi facti ſint. Quid enim eſt, quidue ſonat iſta Cenſura?

CENSVRA SVPPOSITITIA.

Si intendat Author in prædictis propoſitionibus, Myſteria de SS. Virgine ſibi (ut ait) recens revelata, comparare, & præferre Myſterio Incarnationis Verbi, & in illis majorem Dei miſericordiam, quàm in iſto eluxiſſe, amoremque ejus magis operativum fuiſſe: Hæc doctrina falſa est, temeraria, ſcandaloſa, impia.

Si verò tantùm intendat gratiam, & beneficium prædictorum myſteriorum ſibi (ut ait) recèns revelationum præferri debere omnibus gratijs, & beneficijs quæ Deus à tempore Incarnationis hominibus contulit: Hæc doctrina falſa est, temeraria, & ſcandaloſa.

O novum, & inauditum Cenſuræ genus, quod non propoſitiones ſubjectas tantùm, ſed etiam occultam intentionem ferit, & notat! Audieram hominem ſecundùm faciem judicare, Deum autem ſolum ſcrutari corda: temerarium eſſe, de internis cogitationibus judicare, quoadusquè veniat, qui illuminabit abſcōdita tenebrarum, & manifeſtabit conſilia cordium: Eccleſiam proindè ipſam non judicare de occultis. At Deputati, ſive quilibet alij cenſuræ hujus Fabricatores, cùm in aperto contextus ſenſu cœcutiant, internum pijſſimæ Authoris conſilium rimari, ac detrudere volunt. Equidèm ſi prava intentio certis verbis exprimeretur, Cenſura tolerabilior eſſet. Verum quis ferat alternas hujuſmodi conditiones, *Si id intendat Author, ſi verò intendat alíud.*

Quid ipſi cenſerent de ſententiâ Judicis, qui adversùs hominem ad ſe delatum, quòd Fiſtulam ferream longiorem diſploſiſſet in illis partibus,

quæ

Digitized by Google

quæ Regiæ venationi reſeruantur, ità pronuntiaſſet; *ſi intendit ille hominem occidere, ad furcam, ſi leporem, ad triremes; ſi recreare tantùm animum, ad mulctam pecuniariam*. An Senatûs conſultum aliquod viſum eſt unquàm, pœnam aliquam decernens cum hâc conditione, *ſi intendit reus?* Verùm omnibus, qui fuerunt vnquàm, omnium ordinũ Judicibus longè præſpicaciores, atq; ſapientiores ſunt Cenſores noſtri: Et ſatis ſupèrque authoritatis habent ad novam Judiciorum formam condendam.

Huic tamen ſi locus eſt, nihil tàm expreſsè, tàmque manifeſtè verum, & ſanctum erit, quod Cenſuræ ſubſterni non poſſit. Exemplum petatur ab illo Joannis exordio, quod quidem tot capitalia Fidei Dogmata, quot verba refert. *In principio erat Verbum*; ſi intendat Evangeliſta, Verbum ità fuiſſe in principio, ùt nòn fuerit ante principiũ mundi, ſive ab æterno: hæc propoſitio hæretica eſt. *Et Verbum erat apud Deum*; ſi intendat Verbum fuiſſe apud Deum tanquàm Perſonã extraneam, aùt quandò ſubdit, *& Deus erat Verbum*; ſi intendat unam eſſe tantùm Dei perſonam, ſcilicet Verbum: hæ propoſitiones blaſphemæ ſunt. Similiter quando dicit, *Omnia per ipſum facta ſunt*; ſi intendat Patrem, & Spiritũ Sanctum à creatione Mundi excludere, & cùm dicit, *& Verbum caro factum eſt*; ſi intendat Verbum in carnem cõverſum eſse: hæc Doctrina erronea eſt, & execranda. Poterit igitur damnari totum S. Joannis Euangelium; quia nullã ferè exhibet propoſitionem, quæ ſub conditione intentionis pravæ cadẽtis in terminos reprehendi nequeat.

Vis aliud Exẽplum multa quidem ipſa ſuppoſititia Cenſura ſubminiſtrat locis ſuis non prætereunda. Vnum ex illius Præfatione non ſufficiat. *Declarat*, inquiũt, *Sacra Facultas ſe potentiori Interceſſioni SS. Virginis, ac tutela præcipuè confidere*. Certè ſi itendant præcipuam ſpem, ac fiduciam, non tam in Dei ipſius Miſericordiâ, atque prouidentiâ, quam in interceſſione, ac tutelâ SS. Virginis collocandam eſse; hæc Propoſitio falſa eſt, temeraria, ſcandaloſa, impia, hæretica. Si verò, ut ipſis eorum verbis utar, intendant plus ſpei, & fiduciæ reponendum in SS. Virginis, quam in Chriſti Domini noſtri apud Patrem Mediatoris, & Aduocati præcipui, interceſſione, & tutelâ, & potentiorem eſse interceſſionem Matris, quam Filij: hæc pariter propoſitio erronea eſt, & hæretica..

Si intentio per primam cenſuræ partem expreſsa in aperto erat, quare in primâ ſententiâ ſuâ non præſtiterunt? cur non nutantibus propoſitionibus relatis, Cenſura fluctuat? Si uerò prima hæc intentio ſatis non conſtat ex verbis, cur pijſſimam, cautiſſimamque Virginem de Agreda, in ſuſpicionem vocant revelationum ſibi factarum beneficij antepoſiti beneficio Incarnationis? Qualis, quantaque fuerit ejus humilitas, atque Modeſtia inquirere primum debebant, quam de mente eius, tam fœde opinari; vel ſaltem ipſa illius verba expendere, vbi ſcilicet non *majorem miſericordiam*, ſed *magnam aliam miſericordiam (otra muy grande)* in Verſione gallicâ, *gratiam novam* Author commemorat.

At

At ſaltem, *ſi intendat illa*, inquiunt,*gratiam, & beneficium myſteriorum ſibi reuelatorum præferri debere omnibus gratijs., & beneficijs; quæ Deus à tempore Incarnationis hominibus contulit: hæc doctrina falſa eſt, temeraria, & ſcandaloſa*. Addere illius oportuit; *ſi verò nihil horum intenderit, Doctrina ipſius vera, pia, & ſancta eſt.* Quæ obſecro interpretandi ratio? nùm poteſt beneficium aliquod maximum dici, quin omni gratiâ abſolutè majus intelligatur? Deputati noſtri vocantur Sapientiſſimi, ſicut & ſinguli Doctores Pariſienſes: An propterea omnibus abſolutè ſapientiores habẽtur? Si àb uſitatis ſuperlativis temperandum eſt, fortè non invenietur, vndè iſti ſapientes dicantur, adeò in hâc cenſurâ deſipuerunt.

Maximum ſit in genere ſuo hoc beneficium, ideònè cœtera beneficia paritèr in genere ſuo ampliſſima nòn cenſebuntur? Si quæ fiat ibi comparatio, temporum eſt magis, quàm gratiarum. Eatenùs verò maxima Dei miſericordia elucet in hoc perditiſſimo Sæculo, quod copioſiori circa res Fidei, & Pietatis lumine perfunditur. Quid ſi accedat Revelationum Authoris pijſſimæ lumen? quod maximum eſſe ipſa experta eſt, & ſummum id divini amoris eſſe teſtimonium, illa piè exiſtimavit. Aliter ſentire quidem Cenſores potuerunt: non verò piam Authoris de divino beneficio exiſtimationem proſcribere.

Cæterùm quid magnificentiùs, utiliùſque cogitari poteſt poſt Chriſti Domini Myſteriorum Fidem, quàm accurata myſteriorum SS. ejus Matris notitia? quam ſi pleniſſimam Deus Authori contulit, & per illam pijs Deiparæ cultoribus; quodnam piaculum eſt, iſtud beneficium tanquàm maximum commendare?

ARTICVLVS II.

INDICIS PROPOSITIONVM CENSVRA Conflixarum, & Confutationis Cenſuræ.

PROPOSITIONES SVBJECTÆ CENSVRÆ.

PAg. 17. num. 10. Deus inducitur ſic loquens. *Non manifeſtavi hæc in primitiua Eccleſia, quià continent myſteria tàm alta, tàmque ſublimia, ut Fideles illis penetrandis, & admirandis intenti fuiſſent, cùm neceſſe erat ſtabiliri Legem gratiæ, & Evangelium promulgari. Et quanquàm id incompoſſibile non fuiſſet, attamen ingenium humanum oppletum ignorantia pati poterat non nihil turbationis, & dubitationis, quia Fides Incarnationis, & Redemptionis erat adhuc debilis, atque Præcepta novæ Legis erant quaſi in cunabulis.*

CEN-

Digitized by Google

CENSVRA DD. DEPVTATORVM.

Hæc propoſitio falſa eſt, temeraria, & novitatem inducens.

CENSVRA CENSVRÆ.

Hæc Cenſura *indeterminata eſt, vaga, & vana, omnimodo falſa, temeraria, & novitatibus impijs favens.*

Indeterminata, & vaga: Quid enim intendunt? quid impetunt? quid inficiantur? *hæc Propoſitio*, inquiunt, *falſa eſt* &c. quænam Propoſitio? Reſolvitur enim hic articulus in plures propoſitiones, varia, & plenè diverſa referentes. Ex his quem notare voluerunt? An quod ea, quæ hoc in libro referuntur de beatiſſimâ Virgine, dicuntur abſcondita fuiſſe, ſcilicet quantum ad aliquam, vel maiorem partem primis Eccleſijs temporibus? An quod ea, quæ non manifeſtata ſunt primis fidelibus eſſerantur tanquàm mira, alta, ſublimiaque myſteria? An quod aſſeritur fideles per ſtudium illorum myſteriorum potuiſſe diſtrahi à ſollecitudinibus, & laboribus neceſſarijs ad fundandam, & ſtabiliendam legem gratiæ? An quod notitia myſteriorum omnium Deiparæ Virginis non abſolutè incõpoſſibilis dicitur cum prædicatione myſteriorum Chriſti? An tandem quod ex iſtis, & illis myſterijs ſimul propoſitis, oriri tunc potuiſſet nonnulla turbatio, ſeu dubitatio aliqua, cum eſſet adhuc debilis Fides chriſtiana? Iterum dico: quã ex iſtis propoſitionibus cõfigere voluerunt Deputati? Dicant ipſi, Inquiſitores enim Delegatos, & Conſultores, quorum eſt, non plena authoritate judicare, ſed ad Judices, & arbitros referre, minimè decet confusè & indiſtinctè ſententiã de propoſitionibus condemnandis dicere. Interim vero abeat in auras Cẽſura illorũ; verè vana, quia vaga, & indeterminata.

Omnimodè, In quamcumque articuli partem detorqueatur, *falſa eſt, & temeraria.* Nam ſi ſubſiſtimus in limine articuli; negant fortè Deputati, aliqua eſſe in hoc libro prioribus Eccleſiæ ſæculis non manifeſtata; quomodo igitur in perpetuas tenebras librum amandant? ſi nihil in eo continetur quod manifeſtatum, & ſuſceptum non fuerit in primitiuâ Eccleſiâ; cur nouitatis illum inſimulant? Ferre non poſſunt, quod ea quæ dicuntur hic primis fidelibus non manifeſtata, tanquam mira, & ſublimia myſteria proponantur: Attamen conſtat ex priorum Eccleſiæ temporum notitiâ, id etiam expreſsè atteſtantibus SS. Patribus, Authoribuſque graviſſimis, quod quæcumque in Religione Chriſtianâ merito æſtimantur mira, alta atque ſublimia, illa explicitè non fuerunt omnia, & ſingula ab initio Eccleſiæ manifeſtata.

Et quidem quantum ad ea, quæ beatam Virginem ſpectant, Gerſonius Sacræ facultatis Pariſienſiis Doctor, & Cancellarius, quo non oportunius, nec tutius Oraculum Doctores poterant in ſubiectâ materiâ conſulere, part. 1. ſerm. de concept. *Spiritus Sanctus*, inquit, *interdum revelat Ec-*

cleſia,

Digitized by Google

cleſiæ, vel Doctoribus poſterioribus aliquas veritates, vel expoſitiones ſacræ Scripturæ, quas non revelavit eorum prædeceſſoribus; Sic dicit Gregorius juxta illud Danielis pertranſibunt plurimi, & multiplex erit ſcientia. Ideò Moyſes ſcivit plus quam Abraham, Prophetæ pluſquam Moyſe, & Apoſtoli pluſquam Prophetæ; Doctores addiderunt multas veritates ultra Apoſtolos Quapropter dicere poſſumus hanc veritatem Conceptionis ex illis veritatibus eſſe, quæ noviter ſunt revelatæ. Sic Nativitas noſtræ Dominæ ordinata fuit per revelationem unius Fœminæ.

Idem in appendice ſerm. de Concep. *In cognitione eorum*, inquit, *quæ ad Deiparam ſpectant, Eccleſiam majores in dies progreſſus feciſſe mihi compertum eſt. Conſtat enim antiquitatem multa SS. Virginis Encomia, aut prorſus ignoraſſe, aut minus rectè calluiſſe, quæ hodie Eccleſia nova luce perfuſa piè amplectitur, & veneratur: ita ut putem id ſibi Virginem divinaſſe, cum in domo Zachariæ, ita cecinit: Ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes Generationes; quod quidem ita accipiendum eſt, ut ſuccedentes generationes, non modò acceptas à prioribus laudes Virginis celebrarent; ſed etiam illas novis acceſſionibus augerent, & cumularent.* Similia tradidit Fulbertus Epiſc. Carnot. ſerm. de ortu Virginis.

Joannes Raulinus ejuſdem Sacræ facultatis Doctor, Regij Collegij Navarræ Rector, & Profeſſor Theologiæ emeritus, cujus commendatio eximia extat Tom. 5. Hiſtoriæ Univerſitatis Pariſienſis, docebat ducentis, & amplius ab hinc annis ſerm. 2. de Concept. quod *Deus revelavit aliquibus Sanctis de Eccleſia, qui floruerunt in ultimis temporibus aliquas veritates, quas prioribus non revelaverat, in figura cujus Exodi 24. Moyſes partim Sanguinem effudit, partim in Crateres reſervavit; quia Sacrarum Litterarum intelligentia partim in Mundo jam effuſa eſt partim poſteris ad aſpergendum reſervata.*

Cardinalis Richelæus S. Facultatis Pariſienſis Doctor, atque Protector munificentiſſimus idem innuit lib. de perfectione Chriſtiani cap. 32. Ubi reſpondens vituperatoribus quibuſdam vitæ, & orationis contemplativæ, qui objciebant nullatenus ex Scriptura, aut Traditione cõſtare, quod Virgo Deipara hoc genus vitæ, & orationis ſectata ſit: *preterquam quod* inquit, *non ſuppeditant omnia, quæ ſpectant ad iſtum articulum, & alios multos utpotè non neceſſarios ad ſalutem; colligitur tamen ex Evangelio, & ex ratiocinio SS. Patrum, qui Virgini tribuunt, quidquid videtur conducere ad perfectionem ejus in hac vita, non denegatum illi fuiſſe altiſſimæ contemplationis beneficium (NOTA) Quià ſufficit, quod de poſſibilitate beneficij conſtet, ne dubitetur de conceſſione.*

Dominus Flechier Epiſc. Nemauſenſis parte primâ panegyricorũ ſerm. de Concept. *Non venio*, inquit, *ſcrutaturus myſterium, quod Deus nondum revelavit*, quô clarè innuit Deum non omnia revelaſſe primis temporibus, & aliqua de novo revelari non inconveniens eſſe.

Sufficiãt hæc de innumeris Teſtimonia domeſtica; Luculentiora habatur apud S. Amadeum Epiſc. Lauſenſem hom. 8. de Laud. Mar. *Spirituales*

viſiones

Digitized by Google

viſiones, inquit, *& cæleſtes revelationes Almæ Parentis Domini Orbi Terrarum aſſiduè coruſcabunt, donec finem Mundus iſte ſeneſcens inveniat, &c.* apud Petrum Colleſum lib. 9. Epiſt. 10. *Credo, & confiteor plura eſſe apud nos ignota de Virgine ſacroſancta, quàm nota, & hoc ipſum revelabit Deus, quando voluerit, & quomodò voluerit.* Apud Ambroſium Catharinum diſp. pro Imm. Concept. in expugnat. 4. aciei. *Ego enim latere plura de Virgine exiſtimo, beatis nota Spiritibus, & ſua die revelanda Eccleſiæ, ut quavis ætas ſuis, atque novis gaudeat decorata myſterijs.* Apud Richardum à S. Laurentio lib. 4. de laud. Virginis in illa verba, *Beatam me dicent omnes generationes. Ipſe qui antiquis inſpiravit, ut de Matre ſua ſub enigmatibus glorioſa prædicerent, ipſe & quoſdam modernos illuſtrat, ac etiam uſque ad finem Mundi ſemper aliquos illuſtrabit, ut Deiparæ præconia nova ſemper aliqua ſuperaddant.*

Rupertus verò in illud Cantici, *Murenulas aureas faciemus tibi*, illud ipſum flagitat, quod conceſſum eſt Abbatiſſæ de Agreda. *O Virgo Virginum* inquit, *tutis auribus amicorum committe ſecretum, ut dicas nobis, quomodò, vel per quid Altiſſimo placueris? qualis ille tibi fuerit, primum in corde, ſivè in ſinu, deinde in convictu, ſive in colloquio, dùm lactares uberibus, dùm geſtares eum ulnis?*

Eundem in ſcopum collimant illa SS. Patrum loca, & præſertim Damaſceni, Bernardi, Anſelmi, Bonaventuræ, &c. in quibus Maria dicitur, quantùm ad cognitionem mirabiliũ, quæ in illâ operatus eſt Omnipotẽs, *Hortus concluſus, Fons ſignatus, Theſaurus inexhauſtus, Abyſſus multa prodigiorum, &c* quibus omnibus conſtat plura myſteria verè alta, atque ſublimia, Beatiſſimam Virginem ſpectantia, diſertè, & clarè primis Eccleſiæ temporibus propoſita, & explicata, nõ fuiſſe. Cui veritati majus lumen, ac robur accedet, ex authoritate antiquorum Eccleſiæ Patrum, quos ſequens articulus exhibebit. Hęc verò in Scriptoribus jam laudatis quis inoffenſo nõ decurrat pede? Vnde igitur tanta offenſio ex dictis prorſus ſimilibus Abbatiſſæ de Agreda? *nunquid eſt pondus, & pondus, menſura, & menſura:* ut idipſum quod in tàm multis Authoribus approbatur in Authore noſtrâ pijſſima damnetur? Sed hoc Scriptura dicit *abominabile coram Deo.*

Verùm quid opus eſt tot teſtimonijs? Cenſorum noſtrorum arbitratui rem accuratiùs nunc diſcuſſam committo An exiſtimant expreſsè, & dilucidè diſputatum fuiſſe, atque definitum in primitivâ Eccleſiâ, quid tenẽdũ ſit de modo prædeſtinationis SS. Virginis, de immunitate illius à peccato originali, & à peccato actuali vel minimo, de Præſentatione ejus, & Virginitatis voto ab infantiâ emiſſo, de Secretis vitæ internæ, & contemplativæ ejuſdem, de Aſſumptione illius ſecundùm corpus, & ſecundum animam, &c. Altum, inquiũt, ſilentium eſt de his apud Authores Eccleſiaſticos priorum ſæculorum; Nec his multùm intentos fuiſſe primos fideles conſtat: Attamèn illa ipſa abſolutè, & ſecundùm ſe ſpectata, abſtrahendo

Digitized by Google

à veritate,& certitudine (quam demonſtrare adverſus recentiores Mariæ Virginis adverſarios, non eſt hujus propoſiti) illa, inquam, nonnè mira, alta, & ſublimia dici poſſunt,& dicuntur paſſim à Scriptoribus ,& Oratoribus ſacris. Idipſum igitur, quod præcipiti damnarunt ſententiâ , nunc admittere,& ipſimet dicere coguntur.

Magnæ arrogantiæ eſt,inquiunt,Monialem illam gloriari,quòd revelata ſint illi grandia myſteria primis Fidelibus non manifeſtata . Similem ſibi opponit difficultatem S.Ambroſius in illud Pſalmi 118.v.99. & 100. *ſuper omnes docentes me intellexi , & ſuper ſenes intellexi . Videtur* , inquit , *inconveniens eſſe verecundiæ prophetali hujuſmodi uſurpatio ; Sed debuit hanc aſſumere confidentiam , qui docebatur à Domino , & mandatum , quo docebatur* Domini *erat , & Dominus ipſe qui docebat* . Idem reſpondendum eſt in gratiam Venerabilis Matris. Debuit certè hanc aſſumere confidentiã, quæ à Domino docebatur . Et Cenſores ipſius non tàm ei quàm Spiritui Sancto injuriam faciunt, cùm huic legem nihil manifeſtãdi, quod primis temporibus non declaratum fuerit, præfigere præſumunt. Vndè meritò reclamaret quis, ut quondam Ansbertus , *ergo quod nefas eſt dicere , Spiritus Sanctus Omnipotentiam ſuam amiſit,qui varietati temporum capit ſubjacere: cùm ei iſtis diebus nùnc agere non licet;quod eum per Sanctos in præcedentibus feciſſe,nullus fidelium dubitauit* .

An incõvenientius eſt,aliqua de novò privatim revelari per Spiritũ S. ad ædificationem fideliũ,quàm nova Fidei Dogmata per eundẽ definiri ab Eccleſiâ.quæ tanquàm Fidei Dogmata prioribus ſæculis non habebantur? qualia ſunt multa,Myſteriũ Trinitatis,& Incarnationis,Naturã angelorũ, Originem ànimarum,& Doctrinam de Gratiâ,& de Sacramentis ſpectãtia. Aures præbeant Auguſtino Cenſores noſtri . *Multa latebant in Scripturis*, inquit in pſal. 54. *Hæretici agitaverunt quæſtionibus Eccleſiam Dei, & aperta ſunt,quæ latebant . Nunquid enim perfectè de Trinitate tractatum eſt , antequàm oblatrarent Ariani? Nunquid perfectè de Pœnitentia, antequàm obſiſterent Novatiani? Sic non perfectè de Baptiſmate , antequàm contradicerent Rebaptizantes, nec de ipſa unitate Chriſti enucleatè dicta erant , quæ dicta ſunt antequàm ſeparatio illa vrgeret fratres infirmos.*

Vnde doctiſſimus Petavius de Incarnatione diſt. 14.c.2. agens de Conceptione immaculatã , in cujus favorem nimis effuſum illum fuiſſe dicet nemo. *Scitum illud eſt Auguſtini*, inquit , *ſingulorum mentibus revelari quædam à Deo , non ſolùm extraordinarijs modis , velut viſis , & oſtentis , & hujuſmodi ſignificationibus, cùm occultum aliquid innoteſcit ; verùm etiam viſitatis rationibus , quandò quod ignotum erat , vel orantibus , ac pulſantibus , vel aliud agentibus aperitur . Itaque cauſam hanc non ſemel reddit, cur priorem opinionem poſteriore mutaverit ; quòd cùm anteà nondùm ſibi Deus reliqua revelaſſet , tandem ea patefecerit* . Cujus rei duo exempla adducit, unum ex Epiſt. 1. de Prædeſtinatione Sanctorum, cap. 1. Alterum ex Epiſt. 2. de Geneſi adv. Manich.

No-

Digitized by Google

Nolim omittere S.Brigittam, quæ abſque ullâ reprehenſione ijsdem terminis locuta eſt, vel potius SS. Virginem loquentem induxit lib.6.cap.55. *Scito, quòd Conceptio mea non omnibus nota fuit, quia voluit Deus, quòd amici ſui piè dubitarent, & quilibet oſtenderet zelum ſuum, donec veritas clareſceret in tempore prædinato*. Legãtur notæ Cõſalvi Durãti in hunc locum pag.mihi 481.ubi idipſum quod intendimus, fusè, & clarè demõſtrat: ejusdemque libri cap.61.hæc quoque occurrunt, *Quia verò Aſſumptio mea non multis cognita fuit, &c.* Ergo plura ſunt, eaq; mira, & ſublimia, quæ primis fidelibus nõ manifeſtata fuiſſe omnibus perſuaſum fuit; quæque, vel explicari per Doctores, vel definiri per Eccleſiã, vel prælectis animabus revelari potuiſſe, & adhuc poſſe certiſſimũ eſt. Tandèm argumẽta omnia, quæ novas revelationes, & poſſibiles, & probabiles oſtendunt, præſentis articuli veritatem quoque demonſtrant, aliqua ſcilicet primis Eccleſiæ Seculis non manifeſtata, ſubſequentibus potuiſſe manifeſtari.

Jam non ſupereſt, quod offenderit DD. Deputatos, niſi quod dicitur per manifeſtationem omnium myſteriorum SS. Virginem ſpectantiũ potuiſſe diſtrahi fideles, & admiratione, vel dubitatione averti ab ijs, quæ ad firmãda Religionis Chriſtianæ fundamenta pertinebãt. Levior certè ſcrupulus! Nemo non novit, primitivã Eccleſiã ex Gentilibus, & Judæis recens converſis conflatam fuiſſe. Gentilibus illis admirationẽ nimiam, Judæis verò non modicam fortè dubitationem ingeſſiſſet hujuſmodi myſteriorũ declaratio. Gentiles in Idolatriã proni, à Beatiſſimâ Virgine tanquàm Deitate alterâ adorandâ vix ſibi temperaſſent, quod & S. Dioniſium Areopagitã ad conſpectum Mariæ aliquatenùs expertũ eſſe refert Dioniſius Richellius in elucidatione cap.3.de diu.nom. Judæi ècõtrà, qui nihil niſi vulgare in Joachimo, Annâ, Joſepho, & Mariâ obſervaſſent, vix adduci potuiſſent, ut crederent tot arcana, totque prodigia, quot de illis narrantur hâc in hiſtoriâ.

Quæ igitùr tàm cæca carpendi libido hæc virgulâ cẽſoriâ notare potuit! An improbatum fuit, quod S. Brigitta lib. 6. cap.61. de Aſſumptione tanquàm ſibi revelatum à SS. Virgine tradidit, *quia verò Aſſumptio mea*, inquit Virgo Deipara, *non multis cognita fuit, hoc voluit Deus, ut priùs infigeretur cordibus hominum crudelitas Aſcenſionis ſuæ, quia corda hominum difficilia, & dura erant ad credendum Aſcenſionem ejus, quantò magis, ſi prædicata fuiſſet ſtatim in initio Fidei Aſſumptio mea*. Hanc ipſam rationem adhibuit Rupertus lib.7.de div.off.cap.25.

Nũ oriri poterant in exordio Eccleſiæ Chriſtianæ ex ſtudio nimio erga Beatam Virginẽ, & ex prolixiori prærogativarũ ipſius expoſitione, eadem mala, de quibus conquæruntur ſæpiùs perperàm Cenſores circa cultũ Virginis? Illi ſcilicet objurgãt fideles, quòd Chriſti ſtudium pro Mariæ ſtudio abijciunt, & quòd in recolendis Matris myſterijs toti, myſteria Filij tradũt oblivioni. Cur ſimile aliquid potuiſse primis tẽporibus contingere nõ ſuſpicãtur Oſores hujuſce Libri? Addunt inſupèr tot, ac tanta noſtris diebus

narrari de Virgine,ut in ijs nutet Fides,& Pietas : quantò magis dubia hæſiſſet quandò in pleriſque infirma erat ac debilis,Religione Chriſtianâ ſcilicet nondum ſatis firmitèr conſtitutâ.

Itaque CenſuraDeputatorum quomodocunq; vertatur,*falſa eſt,& temeraria*. Additum eſt ad retorquendas iniquas eorundem notas, & qualificationes,*Novitiatibus impijs favens*. Ex Cenſurâ enim illorum nihil elici poteſt, niſi quòd omne genus revelationum privatarum irridendum eſt, atque damnandum; quod & apertè aliqui eorum cum ſequacibus ſuis nonnullis declararunt: Sententiam ſuam non aliter certè dicendo in Comitijs Sorbonicis, quàm Kemnitius, quàm Centuriatores Magdeburgenſes, alijque probatarum revelationum irriſores hæretici dixiſſent.

Præterea notum nimis omnibus eſt,Socinianorum, & Deiſtarum errores circumquaque ſerpere,quorum caput eſt,rationẽ revelationi ſubſtituere,& ſublatò omni teſtimonio divino, Naturæ dictamen ſectari; ijs porrò novitatibus omnimodè præcavendis favet apertè Cenſura, quæ revelationes propoſitas ſtatim!vel ipſo revelationum titulo proſcribit,ac reprobat: nec patitur, quidquam de novo fidelibus circà Pietatẽ manifeſtari. Digna proindè eſt talis Cenſura,quæ ſuis venenatis acuminibus ipſa conpungatur.

NOTÆ.

In Suppoſititiam Cenſuram Sacræ Facultatis Pariſienſis.

Nihil obſervandum occurrit in novâ Cenſurâ circa iſtum articulum, & duos proximè ſequentes,niſi quod tres iſtos articulos cum appoſitis notis, in unum congeſſerunt Deputati, & tres propoſitiones, quas diviſim in ſuo Indice damnaverant,ſub ſpecie emendationis conjunctim hâc poſteriori Cenſurâ confixerunt.

CENSVRA SVPPOSITITIA.

Hæ Propoſitiones, quibus Author aſſerit veritates ſibi fuiſſe revelatas ipſis prioribus Eccleſiæ Sæculis incognitas,imò & de ipſarum numero, quas Apoſtoli ipſi portare non poterant,eaſque tanquam conſtantes, & infallibiles fidelibus proponit; Falſa ſunt, temerariæ ſcandaloſæ,fanaticis, & hæreticis favent, ad omnes novitates viam aperiunt, & authoritati Eccleſiæ derogant : ad quam pertinent fidelibus proponere veritates tanquam conſtantes, & infallibiles, ex verbo Dei ſcripto per Apoſtolos ad nos tranſmiſſo.

O dignam tot conſilijs, tot laboribus, atque vigilijs Emendationem! Non potuerunt poſt tam multa in diſceptatione horum articulorũ medijs in Comitijs adducta,quibus totiès convicti, ſuffuſique pudore illi fuerant, aliam adhibere,quàm ut quæ primũ ſeorſim,nunc conjunctim damnarentur.Quod quidem non ità factum exiſtimes,quia id ordo, ſanumque Judicium poſcebat, utpotè cum tres iſti articuli eodem contextu ſibi ſuccedẽ-

tes

Digitized by Google

tes in eundem ſcopum colliment. Sed ſicut ſepoſiti fuerant ad augendum articulorum numerum, ut vel ipſa propoſitionum notatarũ multitudine omnes in Libri deſtinationẽ præoccuparentur: ita in vnũ reſtituti ſunt, ut decreſcente numero, ijs Magiſtris, qui anxiè poſtularent, ut plures propoſitiones à Cenſurâ eximerentur, primâ ſpecie ſatisfactum videretur. Propterea etiã 19. articuli Indicis Deputatorum ad 14. in evulgatione Cẽſuræ ſuppoſititiæ redacti ſunt. Cæterum nihil aliud circa hos articulos immutatum eſt: quorum proinde confutationem proſequor.

ARTICVLVS III.

INDICIS PROPOSITIONVM CENSVRA Confixarum, & Confutationis Cenſuræ.

PROPOSITIO SVBJECTA CENSVRÆ.

PAg. 17. num. 10. *Propterea Verbum homo factum dixit diſcipulis ſuis in ultima cœnâ, multa habeo vobis dicere, quæ non poteſtis portare modò.*

CENSVRA DD. DEPVTATORVM.

Hæc Propoſitio falſa eſt, temeraria, ſcandaloſa, & hæreticis favens, qui hac Evangelica Sententia abuſi ſunt, vt novitates, & audacias figmentorum ſuorum colorarent.

CENSVRA CENSVRÆ.

Hæc Cenſura *iniqua eſt, captioſa, temeraria, ſcandaloſa, & impijs favens.* *Iniqua.* Damnat enim hoc in Libro, quod alibicũq; laudaretur. Cur enim Diſcipuli non poterant portare in ultimâ cœnâ, quę Chriſtus habebat illis dicenda? Non poterant ſanè, propter tenebras ignorantiæ, & incredulitatis, ſive propter debilitatem Fidei ſuæ ergà Myſterium Redemptionis humanæ. Quis rationem huiuſmodi non probabit, cujus Apoſtoli ipſi ſequẽti nocte, ac die tàm luctuoſum exhibuerunt argumentum? *Propterea dictum ipſis* aſſerit Vener. Mater, *multa habeo vobis dicere, quæ non poteſtis portare modò.* Quare igitur falſitatis arguunt hoc in articulo rationem illam, ſignificatam hàc voce *propterea*, ſive *propter hoc*, & lineis immediatè præcedentibus exaratam?

Captioſa. Avulſa ſunt enim ex induſtriâ hujus articuli verba, tum à præcedẽtibus, nè iſtud *propterea* videretur cadere, in ignorantiã & increduli-

tatem diſcipulorum Chriſti, quæ ratio improbari non poterat: tum à ſequentibus, quibus apertè declaratur non de Apoſtolis tãtum, ſed de omnibus omnium ſæculorũ Fidelibus, tunc in Apoſtolis repræſentatis hæc Chriſti verba ibi intelligi, & uſurpari. *Locutus eſt* (Chriſtus) *in illis* (Apoſtolis) *univerſo Mundo*, qui ſenſus pariter irreprehenſibilis eſt.

Temeraria. Quem enim temeritatis arguit ſeſum, uſumq; horum Chriſti verborum, ille ſacris interpretibus, ipſiq; Eccleſię probatus eſt, & Doctrinę SS. Patrum cõſonat. Enimverò illa multa, quę Chriſtus non dixit Apoſtolis, quia tùnc portare non poterant, ſunt ea, quæ Spiritus Sanctus poſteà manifeſtavit, ſive Apoſtolis, ſivè Fidelibus ſequẽtium ſæculorũ, ut expreſsè ſignificatur verbis Chriſti ſequẽtibus, *cum venerit ille docebit vos omnem veritatem* ubi loco verbi *docebit* PP. Græci & ex Latinis S. Aug. legũt, *deducet vos in omnem veritatem, quo indicatur,* inquit Cardinalis Toletus, *quod nõ ſimùl & ſtatim omnia aperuit Spiritus Sãctus, ſed ſucceſſu temporis, expreſſo per verbũ deducet.* Eo ſenſu videtur dicere Eccleſia, *Mentes noſtras Paraclitus, qui à te procedit, illuminet, & inducat in omnem, ſicut tuus promiſit Filius veritatem.*

Luculentius verò Maldonatus, *dicimus*, inquit, *ex hoc loco conſtare Chriſtum non omnia dixiſſe Apoſtolis, imo nec Spiritum Sanctum omnia continuò Eccleſiæ revelaſſe, quia omnia ſimùl portare non poterat: ſed ut ætate creſcebat, ita & ſcientiæ incrementum accepiſſe.* Rectè enim dixit Hilarius, *Sicùt Chriſtus olim faciebat, ita & nunc Eccleſiam quamvis ſenſu alio. ætate creſcere, atq; ſapientia.* Hilario adiungi poteſt Tertulianus libro de velandis Virginibus cap. 10. *Nihil*, inquit, *ſine ætate eſt, & omnia tempus expectant, tempus, ait Eccleſiaſtes, eſt omni rei. Aſpice ipſam creaturam paulatim ad fructum promoveri. Granum eſt primò, & de grano frutex oritur, & de frutice arbuſcula enititur, deinde rami invaleſcunt, indè germinis tumor, & flos de germine, & de flore fructus, is quoq; rudis aliquandiù, & informis paulatim eruditur in mãſuetudine ſaporis. Quod Religioni aptans proſequitur, & ait. Primò fuit illa in rudimẽtis naturæ, Deum metuens; dehinc per legem, & Prophetas promovit in Infantiam, dehinc per Evangelium efferbuit in Iuvẽtutem. Nunc per Paracletum componitur in maturitatem.* Diſcipulus ejusdẽ S. Cypr. Ep. 71. in illud 1. Cor. 14. 30. *Quod ſi alij revelatum fuerit ſedenti, prior taceat.* inquit, *qua in parte docuit, & oſtẽdit Apoſtolus multa in dies ſingulis in meliùs, revelari, & debere unumquemque non pro eo, quod ſemel tenebat, pertinaciter congredi; ſed ſi quid melius, & utiliùs extiterit, libenter amplecti.*

S. Gregorius Naziazenus Orat. 4. de Theol. in hæc Chriſti verba ſuprà recenſitis ſimilia, *Rogabo Patrem, & alium Paraclitum dabit vobis, ut maneat vobiſcum in æternum*, ait, *Vides illuminationes paulatim nobis affulgentes, Theologiæque ordinem, quem nobis tenere præſtiterit, ut nec repentè neq; confertim omnia in lucem offeramus, nec in finem uſq; occultemus.* Quibus oſtẽdit Spiritum Sãctum tenuiſſe illum ordinẽ in veritatibus manifeſtãdis.

Sanctus Gregorius Magnus hom. 16. in Ezech. *Hoc quoque nobis ſciẽdum eſt*, inquit, *quòd per incrementa temporum crevit ſcientia Spiritualium Patrũ.*

Plus

Plus namque Moyſes quàm Abraham, plus Propheta quam Moyſes, plus Apoſtoli quam Propheta Omnipotentis Dei ſcientia eruditi ſunt Fallor, ſi hac ſcriptura ipſa non loquitur; Pertranſibunt plurimi, & multiplex erit ſcientia: quia quantò Mundus ad extremitatem ducitur, tantò nobis æterna ſcientiæ auditus largiùs aperitur.

Et ſanè, ſi omnia ſtatim manifeſtata fuerunt primis fidelibus, cur neceſſe fuit Cõcilium Jeronimis cogere? Cùr magna ibi conquiſitio circa Legalia? Quomodò *ſurrexerunt quidam dicentes, quia oportet circumcidi eos, præcipere quoque ſervare legem Moyſis*? Quomodo concluſum eſt? Velut ex novâ manifeſtatione veritatis, *Viſum eſt Spirtui Sancto, & Nobis &c.* Cur tandem Scriptores priorum Sæculorum nec tam clarè, nec tam cautè ſcripſerũt de plerisq; Religionis Chriſtianę Dogmatibus? Hæc ſufficiant ad revincẽdam Cenſuram, quę non ſuſtinet dici, quod aliqua myſteria, Virginẽ Deiparam ſpectantia manifeſtata, ideſt clarè, & explicitè propoſita non fuerunt primis Eccleſiæ temporibus.

Vt autem temeritatis arguant Ven. Matrem, adducunt S. Auguſtinum Trat. 96. in Joan. ſic loquentem. *Quis enim eſt tam vanus, aut temerarius, qui cum dixerit etiam vera quibus voluierit, quę voluerit, ſine ullo teſtimonio Divino affirmet ea eſſe, quæ tunc Dominus dicere noluit? Quis hoc noſtrum faciat, & non maximam temeritatis culpam incurrat?* Verùm Vener. Mater ſine ullo teſtimonio Divino non affirmavit, ſi hæc ex ſpeciali revelatione protulit; non ut voluit, ſed ſicut Domino placuit locuta eſt, & ut verbis tanti Doctoris utar, *Non à Doctoribus exterioribus didicit, quæ tunc noluit Dominus dicere. Sed à Magiſtro interiori, ab illo ſcilicet, qui docet hominem ſcientiam, qui docet omnem veritatem*, edocta quaſque prioribus Eccleſiæ ſæculis veritates incognitas, ſuperno lumine illuſtrata cognovit.

Deindè S. Aug. abludit à literâ, & contextum illum Joan. propoſito ſuo accomodans, inſectatur Manichæos, & quoddam genus Gnoſticorum, qui his Chriſti verbis abutebantur, pro abominandis impudicitijs inſinuãdis, ac defendendis, *Moneo vos*, ajebat Aug. *Vt ſeductores caveatis impuros, & obſcæna turpitudinis Sectas, immundicias horrendas docentes, quas aures humanæ portare non poſſunt, dicentes ipſa eſſe, quæ Dominus ait, adhuc habeo vobis dicere &c.* Omnia verò, quæ Ven. Mater ſcripſit, non tantùm Fidei, & Pietati, ſed etiam modeſtiæ, caſtimoniæ, & pudicitiæ ſunt conſona, nec non ad ſummam eruditionem, ſublimem Divinorum agnitionem, & altã myſteriorũ puriſſimæ Virginis Marię notitiam maximè conducentia. His addere poſſem, quod Interpretes ſacri deſerunt hâc in parte Auguſtinum. Et Cardinalis Toletus oſtendit in illũ locum Joan. Rationes illius ad aliud intentum, & propoſitum, quàm quod habebat tunc ille S. Doctor, inſufficiẽtes, & ineptas eſſe, ac doctrinæ aliorum SS. Patrum repugnantes. Ideò quæ Aug. adducit contra ſeductores impuros, adverſus Virginem puriſſimam non ſunt producenda.

Et revera; an temerarius dicendus eſt S. Gregorius Naziazenus, quia credidit

Digitized by Google

didit fidem explicitam Divinitatis Spiritus Sancti eſſe de myſterijs, quæ Chriſtus tunc reticuit? An S. Juſtinus martyr, qui in expoſitione 99. gentil. rep. 112. idem cenſet de Regno ſpirituali Chriſti, quod terreſte futurũ putabãt Apoſtoli? An origines lib. 2. conrra Celſum, & Dydimus lib. 2. de Spiritu Sancto idem autumãtes de ſpirituali legis antiquæ obſervãtiã? An alij Patres, qui varia hujuſmodi retulerũt ad prædicta verba Chriſti, *multa habeo vobis dicere?* Conſtat ſaltèm illa multa eſſe ea, quæ Spiritus Sãctus docuit poſteà Apoſtolos, & Fideles. Ergò ſi Ven. Mater edocta fuit per revelationẽ circa myſteria multa SS. Virginis, rectè cenſuit illa de numero eſſe eorum, propter quæ Chriſtus dixit; *multa habeo vobis dicere &c.* Eodem sẽſu. & modo uſurpat hæc Chriſti verba Conſalvus Durantus lib. 6. revelationum S. Brigittæ cap. 55. & Alphonſus Palectus Archiep. Bononienſis in hiſtoriâ de mirandis Chriſti Stigmatibus, cap. 1. *Quandoquidem Deus,* inquit, *multa Eccleſia ſua patefaciat, quæ præteritis temporibus illam latere voluit, quod innuere Salvator voluit illis verbis, multa habeo vobis dicere &c.*

Scandaloſa tandèm, *& Hæreticis favens.* Quiaſi hoc loco abutuntur Hæretici, ut ſcitè ait Maldonatus, volentes commenta ſua eſſe à Spiritu Sãcto ſicut Gnoſtici, quos notat S. Auguſt. Illo pariter loco adverſus catholicos abutuntur hæretici dicentes, quod quidquid præter Verbum Dei ſcriptum in Eccleſiam inducere nobis libet, hoc contextu ſtabilimus. Ac proindè cùm vſum legitimum hujus loci: propter abuſum quorundã hæreticorum, tollũt & damnant Cenſores noſtri, occaſionem præbent, tum hæreticis, tum alijs etiam ex catholicis minùs cordatis, contemnendi Traditiones, Definitiones Conciliorũ, Leges eccleſiaſticas, Ceremonias ſacras Thelogiã Scholaſticã, & Moralem, prout nunc traditur, atq; omnes privatas Illuminationes, & revelationes; quæ omnia ſunt de illis multis, quæ nõ poterant portare Diſcipuli in ultimâ cœnâ: quæq; ſucceſſu temporum manifeſtata ſunt per illũ Spiritum, de quo dictum eſt, *docebit vos omnem veritatem.*

ARTICVLVS IV.

INDICIS PROPOSITIONVM CENSVRA Confixarum, & Confutationis Cenſuræ.

PROPOSITIONES SVBJECTÆ CENSVRÆ.

PAg. 18. num. 10. *Nolo ea ſpectari ab hominibus, tanquam opiniones, aut ſimplices viſiones, ſed tanquàm conſtantem, & infallibilem veritatem.*

Cenſura

CENSVRA DD. DEPVTATORVM.

Cum ad Eccleſiam pertineat fidelibus proponere veritates , tanquam conſtantes , & infallibiles ex Verbo Dei ſcripto , vel non ſcripto , per Apoſtolos ad nos tranſmiſſo; hæc propoſitio falſa eſt , temeraria , ſcandaloſa , & authoritati Eccleſiæ derogans.

CENSVRA CENSVRÆ.

Hæc cenſura ipſa *Inconſulta eſt, & iniqua, inſulſa, inepta , & falſa* ; ac quantum conijcere licet, *ex mala fide, & calumniandi animo præcedens.*

Inconſulta Quia facile potuit, & abſolutè debuit examinari Interpretatio gallica, utrũ fidelis eſſet in loco tanti momenti, ex quo ſolo ſuſceptum eſt fundamentum plura reijciendi, hoc in libro contents, quæ tanquam probabilia præterijſſent ſalva; cùm econtrà, illa tãquàm infallibilia Orbi propoſita univerſo, ferre non poſſunt plerique: Quanquàm id eveniat ex minùs rectâ hujus loci intelligentiâ. Sic autẽ habent exẽplaria hiſpanica, *Nolo iſtam deſcriptionem , & declarationem vitæ ipſius* (ſic Chriſtus refertur locutus de Matre ſuâ) *eſſe opiniones, vel contemplationes, ſed veritatem certam* (Y *no quiero, che ſea eſta deſcripcion, y declaracion de ſu vida, opiniones, ny contemplaciones, ſino la verdad cierta*) unde manifeſtum eſt Authorem verſionis gallicæ addidiſſe ex proprio ſenſu , *ea ſpectari ab hominibus* & adjectiva iſta, *conſtantem, & infallibilem,* ex quibus cenſuræ præcedenti aliqua data occaſio prætenditur.

Iniqua. Quid enim æquitati magis repugnans, quàm Authorem cum Traductore poſt ſufficientem notitiam diſcrepantiæ textuum confundere, & ex levi iſtius lapſu ſtantem alteram proſternere, & innocentẽ damnare. Porrò quàm ingenuus, atque laudabilis ſit Authoris ſenſus hâc in parte, oſtenditur in eruditiſſimis notis. Tomi primi exemplaris Matritenſis: Et ampliùs hic vindicabitur , ſi Verſio gallica quanquàm non inculpabilis, à graviori Deputatorum Cenſurá defendatur.

Hæc verò Cenſura ſi benè expendatur , *inſulſa* prorſus , & *inepta eſt. Cùm ad Eccleſiam* , inquiunt , *pertineat fidelibus proponere veritates tanquàm conſtantes, & infallibiles, &c.* Quid tum? An quia proponere pertinet ad Eccleſiam, non pertinet ad Prophetam referre. Nunquid ſecundum S. Aug. Tract. 69. in Joan. alia eſt Authoritas Apoſtolica , & alia Prophetica ? aliud certè eſt, Revelationem ſibi factam ſimplicitèr narrare, quod eſt cujuſcunque Perſonæ divinitùs inſpiratæ: aliud Revelationem credendam plenâ authoritate, & ſub interminatione anathematis omnibus proponere quod Juris eſt Eccleſiæ . Id refert Vener. Mater, quod ſibi dictum à Deo credidit: Ideonè ſibi credendi neceſſitatem abſolutam omnibus imponit? Nunquid propterea Eccleſiæ Judicio ſe, ſuaque ſcripta ſubtrahit, cui toties hoc in opere ſe, ſuaque ſubjecit?

Digitized by Google

Deus equidèm inducitur loquens eo loco, & dicens, *volo hæc pro veritate certa, & infallibili haberi.* Sed undè habent Cenſores, quod ibi Deus voluntatem abſolutam, & habentẽ vim imperij, ac præcepti ſignificaverit. Nunquid non eſt voluntas in Deo ſimplicis inclinationis, atque conſilij, eaque ſuo modo efficax? Si Deus aliquo modo non vellet fidem adhiberi ijs, quæ hoc in libro continentur, nèc ea revelaſſet, nèc ea per tot miracula gratiæ ſuæ, atque potentiæ atteſtatus fuiſſet. Quod autem abſolutè & ex præcepto fides ijs certa præſtetur, hoc ſcitur non eſſe de communi providentiæ ſuæ erga Eccleſiam ordine; nec id intendiſſe Vener. Matrem, manifeſtè jamjàm conſtabit. Igitùr & liberum debuit illi eſſe referre qualiacunque verba audivit à Domino, & liberum manet unicuique, referenti credere, vel non.

Cæterùm, an plus eſt dicere veritates aliquas certas, & infallibiles, an dicere illas eſſe revelatas? Veritas divinitùs revelata nonnè eò ipſò certa eſt, & infallibilis in ſe, & ut loquuntur, objectivè. Sicut igitur offenderetur nemo, ſi Venerabilis Mater Deum dicentem induxiſſet, *Volo te ex revelatione ſcribere*: Sic ſapiens, & cordatus nemo lædetur his verbis, *volo illa quæ ſcripſeris, eſſe veritatem certam, & infallibilem.* Id planiùs exemplo aliquo fiet. Inducitur paſſim apud S. Brigittam Beatiſſima Virgo dicens, *Certitudinaliter tene. Iſta eſt pro certiſſimo rei veritas. Pro certo dico tibi. Abſque dubio habe. Nullatenus dubitandum eſt*, ut videre eſt lib. 1. cap. 9. lib. 6. cap. 66. alijſque in locis. Quis propterea cogitavit, S. Brigittam invaſiſſe Jura Eccleſiæ, proponendo tanquam certa, & indubitata multa quæ non ſunt de Fide.

Falſa proinde eſt Cenſura illa, imò & *malæ fidei ſuſpecta*. Concipi enim non poteſt, quòd Deputati hunc locum tali cenſurâ notantes, obliviſci tàm citò potuerint eorum, quæ in Introductione, ac in ipſo ejuſdem primi capitis limine paucis admodum paginis diſtantia, legerant; & quomodò inducere ſibi potuerunt in mentem, quòd plus fidei Author voluerit adhiberi per fideles ſcriptis ſuis, quàm adhibuerit ipſa. Porrò quæ ſcripſit adeò ſibi certa, & infallibilia viſa non ſunt, ut *naufragium in illis ſcribendis non timuerit, nec ea correctioni humiliter ſubmiſerit.* Quinimò timorẽ ſuum aperit, illa à limine, & pro regulâ certâ proponit ſibi, *omnia quantumvis illa ſublimia, & certa videantur, Judicio Doctorum, & Miniſtrorum S. Eccleſiæ ſubjicienda eſſe*, quod etiam *in directione animæ ſuæ, & in ſcriptis ſuis feciſſe ſemper* declarat nu. 11. Introductionis. Prætereà num. 14. *Fateor* inquit, *me errare poſſe, & id eſſe filiæ ignaræ; propterea totum defero, atque ſubjicio Rectoribus meis, & correctioni S. Eccleſiæ Catholicæ, recurrere ad ejus Miniſtros in omnibus volens: inſuper intendo Superiorem meum, meum Directorem, meum Confeſſarium Teſtes eſſe, Cenſores, & Iudices doctrinæ mihi inſpiratæ, & ſcriptionis ejuſdem, &c.* Quæ alibi quoque repetit, ſed præſertim in fine operis ſui part. 3. num. 79. Denique num. 22. Introductionis aſſeverat, *ſe in deſcribenda vita Deiparæ ædificationem ſuam*

pri-

Digitized by Google

primariò, & principalitèr intendere: ſe non ut Magiſtram, ſed ut Diſcipulam, non docendi, ſed diſcendi cauſa ſcribere, ac eo: tantum modo, qui conveniens videbitur ſexui, & ſtatui ſuo, atque Superiorum ſuorum ordinationi, &c. Hæc ſi non legerint Cenſores inexcuſabiles ſunt, qui librum, quem nõ legerunt integrum, nec proindè ſufficientèr intellexerunt, tàm probroſis aſpergunt notis, ſi verò legerint, quâ fide, quâ fronte, perſuaſum eſſe cũctis voluerunt, Venerabilem Matrem arrogaſſe ſibi Jura Eccleſiæ proponendo revelata ſibi, tanquàm credenda ab omnibus de neceſſitate ſalutis. Mera igitur *calumnia* eſt iſta Cenſura, eaque temeraria, ſcandaloſa, & prorſùs indigna Cenſoribus.

ARTICVLVS V.

INDICIS PROPOSITIONVM CENSVRA Confixarum, & Confutationis Cenſuræ.

PROPOSITIONES SVBJECTÆ CENSVRÆ.

PAg. 123. num. 107. *Et nos Angeli Domini adoremus, & honoremus beatam illam Fœminam, quæ datura eſt carnem humanam Verbo æterno, & agnoſcamus illam pro Regina, & Domina noſtra.*

Pag. 168. num. 181. *Beatæ generationes, quæ videbunt illam, & quæ potuerunt poſterni pedibus ejus, & illam adorare.*

Pag. 370. num. 328. *Angeli cuſtodes dulciſſimæ Filiæ cum aliorum Angelorum multitudine magna adoraverunt eam, & obſequia illi ſua exhibuerunt, cùm eſſet in ulnis matris ſuæ.*

Pag. 377. num. 334. *Sancti Angeli adoraverunt, & honoraverunt in throno Altiſſimi Mariam Sanctiſſimam.*

CENSVRA DD. DEPVTATORVM.

Hæ quatuor Propoſitiones, quatenùs in illis indiſtinctè, & iiſdem terminis exprimitur adoratio exhibita, vel exhibenda Beatiſſimæ Virgini, quibus Deo ipſi, & homini Deo exhibita exprimitur pag. 99. & 100. falſa ſunt, temerariæ, ſcandaloſæ, & in errorem inducentes.

CENSVRA CENSVRÆ.

Hæc Cenſura *impudentiſſimum mendacium eſt, & pura putà calumnia, temeraria, inſupèr ipſa eſt ſcandaloſa, & in errorem, ac impietatem inducens,*

Mendacium, inquam, & *calumnia* animadverſione publica punienda. Quæ enim audacia fallendi, & circūveniendi Orbē univerſum! *Adoratio* inquiunt, *exhibita Virgini iiſdem terminis*, *& indiſtinctè exprimitur his quatuor propoſitionibus*, *proùt Deo ipſi*, *& homini Deo exhibita exprimitur pag.* 99. *&* 100. Aperiantur igitur illæ duæ paginæ, & legantur. Prima, quæ reſpondet num. 87. habet, *Mandatum fuiſſe angelis*, *ut Deum unum in ſubſtantia, & Trinum in Perſonis adorarent, & tanquàm Creatorem ſuum, & ſupremum Dominum*, *infinitum in eſſe*, *& in perfectionibus revererentur.* Secunda verò, quæ reſpondet num. 88. habet, *Deum manifeſtaſſe iiſdem angelis*, *ſecundam perſonam SS. Trinitatis aſumpturam eſſe naturam humanam*, *iiſque injunctum eſſe*, *ut agnoſcerent*, *& adorarent ſuppoſitum illud*, *hominem Deum, non ſolùm tanquàm Deū, ſed ſimùl etiam quatenùs hominem.* Itanè poſteriores hæ propoſitiones cum quatuor prioribus exſcriptis in Indiculo coincidunt? nùm in quatuor illis, vel etiam alicubi totius operis Maria Virgo dicitur *adoranda*, *tanquàm Creatrix*, *Suprema Domina infinita in eſſe ſuo*, *& in attributis ſuis?* aut *adoranda propter Unionem hipoſtaticam, tanquàm Suppoſitum divinum, hominem Deum?* &c. Non igitùr ità indiſtinctè, iiſdemque terminis, adorationem Deo, & Mariæ decernit Author. O Oculatos, atque ſolertes viros, qui duas illas paginas indicant, ex quibus falſitatis manifeſtiùs cōvincūtur! excæcavit certè eos malitia eorum, ut videntes non videant. Et revera nonnè cæcos eos eſſe oportuit, ſi non animadverterunt in omnibus ferè hujus libri paginis, Mariā vocari *puram creaturam*, illamque ab inſtanti conceptionis, & ortus ſui angelis & hominibus proponi, tanquàm perfectiſſimū ſupremæ adorationis Deo debitæ exemplar. An recordantur alicujus libri, qui de attributis divinis agat cum brevitate magnificentiùs, ac de infinitiès infinitâ, ut ait, Dei ſupra omnem creaturam perſectionē, & celſitudine cum perſpicuitate digniùs?

Convertunt ſe ad verbum illud *adorare*, ac Vener. Matrem propter hoc verbum cultui Virginis aptatum, tanquàm Idolatram, & Idolatriæ incentricem palàm traducunt. Ergò Idolatra Abraham, qui *adoravit Angelos & populum terræ*, gen. 18. & 23. Idolatra Loth, qui duos advenas *adoraſſe* dicitur gen. 19. Iſaac ſimilitèr, gen. 27. qui vult filium ſuum *Iacob adorari à tribubus terræ*; & Jacob ipſe, qui filio ſuo Judæ prædicit, *adorabunt te filii Patris tui*. Sed Deus ipſe Idolatriæ Author fortè cenſebitur, qui immiſit ſomnium, quo Joſeph videbat ſe per Solem, Lunam, & Stellas adorari! Quid verò de Moyſe? fuitnè Idolatra, quia adoravit Jetro Cognatū ſuum, Exod. 18. vel quia non tantùm quater, aut quinquies, ut ſupra notatur, ſed plus quam quadragies prædicto verbo uſus eſt ad ſignificandā profundam reverentiam ſub nomine adorationis, & Deo, & angelis, & quibusdam hominibus exhibitam. Fueruntnè Idolatræ, qui in Libris Gentes. Reg. & Paralp. homines adoraſſe dicuntur? Minimè ſanè. Nullus enim ex illis eâ de cauſâ aliquando fuit reprehenſus; niſi fortè à

Cen-

Cenſoribus noſtris: quæſi vero ipſi pietate, ſapientiâ, & divinarum notitiâ rerum antecellant Patriarchas, Prophetas, Reges, Viroſque clariſſimos, in ſcripturis commendatiſſimos, qui Perſonas inſignes, & emeritas adoraſſe referuntur. Ita quidem Abraham, & Loth adoraverunt angelos ſub ſpecie virorum apparentes.

Advertant hic DD. Deputati principium uſus antiquiſſimi hujus verbi *adorare*, pro reverẽtiâ, & veneratione exhibita creaturis aſſũptis nõ à perduellibus Deo, ſed ab ejus Amicis; Et attendant, quod in Sacrâ Scripturâ terminus ille *adorare* primò pro adoratione Creaturæ fuit uſurpatus ſemèl & iterùm, ut conſtat ex Gen. 18. & 19. Etenim in præcedentibus capitibus dictum verbũ minimè reperitur. In cap. verò 22. de cultu Divino ſub nomine adorationis fit ſermo, quandò Abraham pergens ad Mõtem, Filium ſuum in holocauſtum oblaturus, dixit pueris ſuis, expectate hic, *& cum adoraverimus revertemur ad vos.* Abraham inſuper adoravit Filios Heth, ut ſupra dictum eſt. Jacob, & Joſeph, Lia, & Rachel cum familiâ adoraverunt Eſaũ, Gen. 33. Filij Jacob ter adoraverũt fratrem ſuum Joſeph, Gen. 42. 43. & 50. Joſeph adoravit patrem ſuum Jacob, Gen. 48. Moyſes fecit, quod de alijs narravit, adoravit Jethro ſocerum ſuum. Exod. 18. David adoravit Saulem, Reg. 1. c. 24. & c. 25. Abigail adoravit Davidem, cap. verò 28. Saul adoravit Samuelem defunctum. Miphiboſeth, mulier Thecuitis, Jacob, Achimaas, & Areuna adoraverũt Davidem, Reg. 2. 9. 14. 18. & 34. Chuſi verò adoravit Joab. 28. Natan Propheta, & Betſabee adoraverunt Davidem, 3. Reg. c. 1. & c. 2. Adonias adoravit Salomonem, Salomon verò adoravit Betſabee matrem ſuam. Filij prophetarum adoraverun Eliſæum, Reg. 4. 2. Ornan adoravit Davidem, Parlip. 1. 21. Principes Juda adoraverunt Joas, Parilp. 2. 24.

Alias hujuſmodi adorationes ab antiquis Scriptoribus ſacris relatas omitto, ut unã præcipuè notatu dignã ex ultimo cap. Lib. 1. Paralip. referã, ubi dicitur, quod *omnis Eccleſia* (ſcilicet Iſrael) *adoravit Deum, & deinde Regem.* Ex quo capite manifeſtè concluditur, quod adorato Deo, licitum ſit adorare Regem, ſcilicet Creaturam authoritate, dignitate, excellentiâ, eminentia præcellentem, atque virtute, meritis, & ſanctitate conſpicuam. Ideò omnis Eccleſia Chriſti primariò adorat Deum, & Hominẽ Deum: Deindè adorat Reginam, Mariam Sanctiſſimam, Virginem Deiparam, hominum, & angelorum Dominam, in omni excellentia creata ſupereminentem. Ex his jam exertis duplicem viam adorationis colligere licet; prima eſt, qua Pater credentium ab adoratione Creaturæ aſcendit ad adorationem Creatoris: Secunda verò, qua Eccleſia Iſraelitica ab adoratione Domini deſcendit ad adorationem ſervi.

De Scriptoribus ſacris novæ Legis nunc ſit ſermo, qui eodem loquendi modo ſæpius uſi ſunt, ac preſertim Evãgeliſtæ, ubi referũt plures perſonas adoraſſe Chriſtum, quas adorationẽ latriæ ei tunc exibuiſſe prorſus improbabile eſt, utpotè cùm illum pleræque tanquàm magnum prophetam tan-

tum-

tum-modò haberent. Quid de Authoribus verſionum omnium Scripturæ ſacræ? qui in lingua quiſque ſua proprietatem hujus vocis ſervaverunt; Vt videre eſt apud ipſum D.Saſſi Virum Deputatis, & ipſorum Factioni pretioſum, in ſua verſione, & expoſitione gallica in gen. cap.18. & in cap. 37. & 49. & alibi paſſim: Nec non apud famoſam Montium Verſionem, aliaſque, ut Lovanienſem, D.Amelot, &c.

Nemo miretur me in vindicando hoc verbo prolixiorē; Fuit enim petra ſcandali, & lapis offenſionis, atque adhuc illius verbi uſurpationem pro creaturis omni cenſura dignam ſtupenda pertinacia contendit Deputatorum Factio, quanquam obruta teſtimonijs contrarijs, proprijſque etiam telis confoſſa. In Comitijs Sorbonicis, alij longam Patrum Græcorum ſeriem, alij numeroſam Patrum Latinorum manum, omne genus librorū alij, præſertim gallicè ſcriptorum, adduxerunt, & legerunt. Ex quolibet ordine unum, aut alterum proferam teſtimonium.

Inter Concilia laudabo 2. Nicenum ecumenicum in cujus Actionibus prædictum verbū ſingulis ferè paginis occurrit. Actione 2. ſuſcipiēdo litteras Adriani Summi Pontificis, Tharaſius Patriarcha Conſtantin. ait, *ſecundum antiquam Patrū noſtrorum traditionem imagines affectuoſo amore adoramus*, &c. ibidem S.Synodus dicit, quòd *ità credit, ità ſapit, ità dogmatizat*, & Act.4. pluribus SS. Patrum teſtimonijs, in quibus eadem eſt adorationis uſurpatio, fusè relatis, concludit S.Synodus, *has pretioſas, & venerabiles Iconas honoranter adoramus. Nos antiquam traditionem Nos jura Patrum conſervamus, Nos eos qui addunt aliquid, vel auferunt, ex Catholica Eccleſia anathematizamus, Nos ſubintroductam novitatem Chriſtianos Idolatriæ accuſantium anathemati ſubijcimus. Videriut Deputati, nùm in illos hoc anathemata cadat.*

Inter Summos Pont. Laudandus Adrianus in epiſtolis ad Imperatores pro 7. Synodo, & in repreſentatione ad librum Carolinum indiſcriminatim adoratione, & reverentia circa ſauctos, & imagines utitur ipſe, & Patres eadem voce ſimiliter uſus demonſtrat.

Ex Patribus græcis S. Baſilius Epiſt. ad Julianum à prædicto Adriano laudata. *Confiteor autem*, inquit, *& Dei Genitricem Mariam; ſuſcipio verò Sanctos Apoſtolos, Prophetas, &c. pro quo & Figuras eorum honore, & adoro.* Leontius Epiſc. Neapoleos ſerm. 5. pro Chriſtianorum Apologia adverſus Judæos. *Si Idola*, inquit *adoraremus, cur Martyres, qui deſtruxerunt Idola adoraremus?* Expreſsè S. Joannes Damaſcenus docet, *Dei Matrem ab omnibus adorandam eſſe*, idemque de Imaginibus fusè decernit, & probat.

Ex Patribus latinis S.Auguſtinus lib.1. ſup.Gen. q.61. *Animadvertendū eſt*, inquit, *in eodem precepto non dictum Dominū Deum tuū ſolum adorabis, ſicut dictū eſt, & illi ſoli ſervies*. Lib.2. quæſt. ſuper Exod. q.69. in illud Exodi 18. *qui Egreſsus in occurſum cognati ſui adoravit. Ambiguè poſitum eſt*, inquit, *utrum adoravit eum ipſe Moyſes, quanquā de adoratione, etiam ſi expreſsè poſitum*

Digitized by Google

tum eſſet, honor videretur Socero redditus, eo modo, quo ſolet hominibus honorificentiæ cauſa exhiberi à Patribus: ſicut de Abraham ſcriptum eſt, quod adoravit filios Heth. Lib. 10. de civitate Dei à S. Thomâ laudato 2a. 2æ. q. 84. a. 1. Fatetur Aug. attributam ſæpè fuiſſe vocem adorationis licito creaturarum cultu, & ſolum ſacrificium nunquam alteri, quam Deo eſſerendum omnes exiſtimaſſe.

Inter Theologiæ Principes S. Thomas loco iam citato, atq; etiam 3. p. q. 25. a. 5. in concluſione: *Beata Virgo*, inquit, *hyperdulia adoranda eſt.* & ad ſecundum. *Honor Matris refertur ad Filium, quia ipſa Mater eſt propter filium adoranda:* In illum locum S. Thomæ Iſambertus Doctor Pariſienſis celeberrimus diſputationem nu. 6. inſtituit de adoratione Deiparæ Virginis; & art. 1. *De fide eſt*, inquit, *Beatiſſimam Deiparam eſſe adorandam.* Similiter & eiſdem verbis Suarez Tom. 2. in 3. p. divi Thomæ diſp. 22: Gammachæus Doctor Pariſienſis 3. p. Sum. Theolog. q. 25. triplicem diſtinguit adorationem ſupremam, mediam, & infimam. Vide Fraſſenium, Gonetum, aliosque Theologos, tam veteres, quam recentiores ferè omnes.

Ex Polemicis verò Hoſius Cardinalis tom. 1. pag. 245. *qui Sanctos adorat, Dei dona in Sanctis adorat, quanto magis idem quiſque facere credendus eſt, in ea adoranda ex cuius utero proceſſit is, per quem ſancti ſunt, quotquot ſunt ſancti;* Bellarminus pariter ubi de imaginum, atque Sanctorum Cultu. Ex Gallis noſtris Cardinalis Perronius in refutatione falſi diſcurſus pag. 210. & ſeq. editionis Paris. An. 1633. Cœffeteau in reſponſione ad Molineum art. 17. & præ cæteris omnibus famoſiſſimis Arnaldus Factioni Deputatorum ſuper omnes Eccleſiæ Patres charum, ac venerãdus in Libro *de perpetuitate Fidei defenſa*, gallicè ſcripto, dicato Clementi 9. Summo Pont. & munito approbationibus viginti quinq; Epiſcoporũ, ac vigintiquinque Doctorum Pariſienſium, quos inter videre eſt D. Le Tellier Archiepiſcopum nunc Rhemenſem, D. Boſſuet nunc Epiſcopum Meldenſem; DD. Rolland; & Gobillon ex deputariis, aliosque ex adverſariis, ut DD. Gerbais, Feu, &c.

Coriphæus igitur ille quondam ſuus lib. 1. cap. 9. pag. 119. & 121. indiſcriminatim uſurpat adorationem; & reverentiam, quatenus Reliquiis Sanctorum Martyrum debentur; & pag. 123. expreſſis verbis aſſerit facile eſſe oſtendere adorationem, & reverentiam à Patribus quarti ſæculi uſurpatas eſſe in ſenſu genuino pro Angelis, & Sanctis: & familiare eſſe, quod voces diverſos ſenſus habentes affirmentur, & negentur ſine contradictione, & quod uno ſenſu dicatur, ſolum Deum adorandum, & invocandum eſſe, altero verò ſenſu adorandos quoque, & invocandos eſſe Sanctos. Quibus addit, quod *hæc diverſitas ſenſuum, in idiomatibus, & linguis* [illegible] *ullâ confuſione, & abſque eo quod inde ulla nata ſit difficultas; Et Sancti Patres utroque hoc modo ſine contradictione locuti ſunt: Nec tamen illud difficultatem ullam peperit. nec parere poteſt, niſi iis, qui vanam ſibi fingere*

volunt

Digitized by Google

volunt. Legatur quoque lib. 7. ſub fin. pag. 753. Quam benè hæc quadrent Deputatis, & cujus ſint ponderis talia, à tali homine prolata, nemo non videt. Erubeſcant illi ſaltem ſe in partes hæreticorum translatos, eadem cum ipſis objicere. Nos certè illis non aliter reſpondebimus, quam qui adverſus Hæreticos ſcripſerunt: nõ repudiando ſcilicèt adorationem exhibitam, & exhibendam SS. Virgini: Sed diſtinguendo pro Theologorum more triplicem adorationis ſpeciem; Latriæ, Hyperduliæ, & Duliæ Quę quidem cum eſſemus chriſtianæ religionis adhuc infantes didicimus.

Ex Theologis Moralibus unum adducam D. Grenet, cujus Opus gallicè ſcriptum à pluribus Cardinalibus, & Epiſcopis approbatũ eſt. Vide Tom. 5. pag. 169. Adijciam quoque Collationes morales Petrochorenſes recens editas. Quia verò obſtinato animo Deputati defendunt linguam gallicam nunquam ſubſtituiſſe vocem adorationis alteri, quam Deo attributam. Conſulamus Dictionaria ipſa gallica recenter edita, unde uſus linguæ, & nationis maximè conſtabit. Sic habet Dictionarium Academiæ Regiæ *Adorare ſignificat aliquandò profundam reverentiam alicui exhibere; ſic Regina Eſter adoravit Regem Aſſuerum. Cardinales dicuntur ire ad adorationem, & Papam fieri aliquandò via adorationis.*

Dictionarium celebris Secretarij ejuſdem Academiæ D. de Laſſuretiere *Adorare*, inquit, *ſignificat aliquando ſimpliciter venerari ſic Reliquias, & Imagines dicimur adorare. Verbum illud in vſu primigenio ſignificat manum ori admovere*. Ita D. Richelet. Ita quoque Danetius in Dictionario ſuo latino, & gallico. *Adoratio eſt profunda veneratio, quæ fit inclinando ſe, & ori manum admovendo, & ſtatim eam in terram vſque deducendo*. His ſi libros pietatis libet attexere, nuſquam erit referendi finis. Vulgatiſſimi ſunt, liber triplicis Coronæ beatiſſimæ Virginis à R. P. Poirè Societatis Ieſu editus, & Methodus ſerviendi SS. Virgini Patris Salo gallicè reddita: quã utuntur ubique, qui iuventutem inſtituendam ſuſcipiunt In quibus adoratio SS. Virginis paſſim commendatur, Laudare poſſem ipſum Charechiſmum Concilij Trident. ſivè latinè, ſivè gallicè editum. Hæc ſufficiant

Si quæ verò remanet difficultas *ex Trono illo Dei*, in quo ſediſſe dicitur Beata Virgo; In memoriam redeat illum Apocalypſis, *qui vicerit dabo ei ſedere ſuper tronum meum*. Nonnulli Patres ſimiliter locuti ſunt. Sophronius ſerm. de Aſſumpt. inter Opera S. Hier. Tom. 9. *Chriſtus*, inquit, *cum gaudio Mariam ſecum in throno ſedere fecit*. S Anſelmus de Excellentia Virg. cap. 8. *Deus eam cunctæ ſecum creaturæ perenni jure dominaturam in throno gloriæ ſuæ collocavit*. Ita paſſim, & vulgò Prædicatores. At ſola totius loci contextûs inquiſitio difficultatem omnem ſolvet. Habetur enim ibi *Mariam humillimè primùm proſtratam fuiſſe ante thronum Altiſſimi, & deindè contigiſſe illi in veritate, quod olim contigit Berbſabee in figura, quando aſſumpta eſt in Solium Salomonis*. Quæ allegoria, nec non illa, quæ

fit

Digitized by Google

ſit ibidem ad iſtud pſalmi, *aſtitit Regina à dextris tuis*, & cautio ibidem poſita, *Thronum illum eſſe tantummodò juxta noſtrum concipiendi modum, & Mariam adoraſſe primum, & deinde adoratam fuiſſe, ſed tanquàm creaturam electam, ut eſſet Mater Verbi Incarnandi*: hæc inquam, liberant Vener. Matrem ab omni erroris ſuſpicione. De cætero vide articulum 14. Sententia igitùr Deputatorum meritò *temeraria* dicitur, quia damnat vocem eô ſenſu acceptam, qui familiaris eſt Scriptoribus omnibus ſacris, & eccleſiaſticis.

Scandaloſa verò eſt hæc Cenſura, atque *in errorem inducens*, quia præbet omnibus anſam cogitandi, detrahẽdum eſſe de honore hucuſque exhibito SS. Virgini, & plus eià fidelibus reverentiæ exhibitum fuiſſe, quàm debebatur. Unde plaudunt ipſorum ſententiæ irreligioſi, & impij: Reclamant verò adverſus illam, quotquot pij ſunt ac timorati vocantes eos Antimarianos.

NOTÆ.

In Suppoſititiam Cenſuram Sacræ Fecultatis Pariſienſis.

Cùm Deputati Cenſuræ hujus Articuli modum adhibere noluerint, quam penitùs expungendum edixerant Doctores ſupra centum, ex illis ipſis centum quinquaginta duobus, qui in Congregationibus Sorbonæ ſententiam tulerunt; mutata quidem illa deprehenditur, ſed non in melius, at imò in deterius: Sic enim ultimò edita legitur.

CENSURA SUPPOSITIA.

Licet adorationis nomen æquivocè ſumatur, & aliquandò in Scripturis, & nonnullis Patribus pro honore creaturis debito uſurpetur; tamen cùm ex Eccleſiæ uſu terminus ille uſurpari debeat, ad ſignificandum ſupremum cultum ſoli Deo debitum, nec poſſit ſine periculo ſcandali creaturis communicari. Hæ Propoſitiones, quatenùs eodem adorationis termino cultum exprimunt exhibitum, vel exhibendum beatiſſimæ Virgini, quo ipſi Deo exhibitus ab Authore exprimitur, Scandaloſæ ſunt, & in errorem inducentes. Quatenus autem dicunt ſanctiſſimam Virginem adoratam ab angelis ſtatim ut ipſi creati ſunt, & ſtatim atque ipſa nata eſt, tum etiam adoratam in throno Altiſſimi: reſpectivè temerariæ ſunt, & falſæ. Artic. 3.

Nolim immorari obſervando, Patrem Chauſſemer, alioſque Deputatos adeò Doctrinæ S. Thomæ addictos, ac præ cæteris D. du Sauſſoy, qui ſolet dicere Theologiam, Scientiamque univerſam penes ſcripta ſua, & S. Thomam ſtare, nec alibi poſſe inveniri, oblitos tamen eſſe, quòd Sanctiſſimus, & verè Angelicus ille Doctor nomen adorationis non æquivocum, ſed analogum dicit 2a. 2æ. q. 84. a. 1. ad 1. & q. 94. a. 1. ad 2. & alibi, illudque ſine offenſionis ullæ inferendæ metu SS. Virgini tribuit. Ipſos verò ex

F oppo-

Digitized by Google

oppoſito apertè ſuffragari D.Bailet, qui reverentiam tãtummodò externã erga Deiparam, & Sanctos, atque eorum Reliquias, & Imagines vult tolerari, nullum verò cultum internum ijs impendi, qui immèdiatè non referatur ad Deum: ponens pro principiò unum eſſe Dei, & Mariæ cultum, quo ſolus Deus in Maria colitur. Enimverò ſi adoratio æquivocè Deo, & Deiparæ exhibetur, ſequitur quod vera, & interna adoratio cedat Deo, nulla verò Deiparæ, niſi nomine tenus.

Præterea paritèr, quod Scripturas aliquandò, & nonnullos Patres adorationis nomine pro creaturis uſos dicunt Cenſores, cùm magis ſcripturas ſæpius, & omnes ferè Patres, & Scriptores eccleſiaſticos dicere debuerint: quorũ teſtimonia ſexcenta in Comitijs Sorbonicis recitata inficiari non poſſunt. Ad rem potiſſimam veniamus. Quid volunt intelligi per hæc verba. *Tamèn cùm ex Eccleſia uſu terminus ille uſurpari debeat ad ſignificandum ſupremum cultum ſoli Deo debitum, nec poſſit ſine periculo ſcandali creaturis communicari?* An innuere volũt, quòd recens Eccleſiæ uſus id obtinuit, ut in primis adorationis termino divinus exprimatur cultus? Verùm hic perpetuus fuit uſus Teſtamẽti veteris, & novi, Scripturę Sacrę & Patrum, Authorumque omnium. Analogum enim frequentiùs ſumitur pro principali analogato. Sed quia ſæpiùs adoratio dicitur de ſupremo Dei cultu, inde antiquorum nullus ſuſpicatus eſt, adorationis nomen creaturis ſine ſcandalo communicari nõ poſſe. Et ſanè ſi aliquod erat periculum offenſionis, quandonàm magis caveri debuit, quàm in veteri Lege, & prioribus nominis chriſtiani ſæculi, cùm vigeret ubique Idolatria, & in hanc adeò proni eſſent, non Judei tantùm, ſed etiam Gentiles recèns converſi. Nihilominùs Scriptores ſacri, & SS. Patres minimè abſtinendum ab hac adorationis uſurpatione exiſtimarũt. Quinam ſunt igitur Cenſores illi, qui illam ipſam nunc proſcribunt tanquàm temerariam, & ſcandaloſam? Ergo deinceps ſine offenſionis periculo legi non poterunt Scripturæ divinitùs inſpiratæ, nec SS. Patrũ ſcripta, in quibus paſſim fatentibus Cẽſoribus occurrit talis adorationis uſurpatio. Ergo illa ipſa, cũ libro Vener. Matris fidelibus prohibenda ſunt. O Cenſores egregij, & de religione meritiſſimi! qui quod afflante numine per Scripturas, per Patres, per ipſa Concilia æcumenica Deiparæ, Sanctis, atque Sacris Imaginibus datum eſt, id ſine periculo ſcandali creaturis nullateuùs poſſe communicari ptonunciant.

Sed fortè recens uſus Eccleſiæ obtinuit, quòd deinceps ità ſoli Deo tribuatur adoratio, ut hæc de SS. Virginis, atque Sanctorum cultu, nullatenus dicatur. Non enim aliud habent, quod reſpondeant, illudque clarè debuerunt Cenſura ſua exprimere, quæ, ut jacet nulliùs eſt ſenſus. Sed dicant, cujus Eccleſiæ uſus id obtinuit? Non quidẽ Eccleſiæ Romanæ. Hujus enim uſum antiquum tradit Anaſtaſius Bibliothecarius in præfatione 7. Synodi æcumenicæ ad Joannem 8. Pontificem Adriani 2. Succeſſorem, *qua* inquit *ſuper venerabilium Imaginum Adorationem præſens Synodus docet, hac &*

Apo-

Apoſtolica veſtra Sedes antiquitùs tenuit, & univerſalis Eccleſia, quibuſdam dumtaxat gallorum exceptis; quibus utique nondùm eſt horum veritas revelata. Quòd autem uſum illa ſuum non mutaverit, quæ ut omnium Eccleſiarum Mater eſt, & Magiſtra, ità non levis, & incoſtans, ſed uſuum, & inſtitutorum ſuorum retinētiſſima, Teſtes ſunt locupletiſſimi Cardinales, Baronius, Bellarminus, Hoſius, Bona; Teſtes pariter Authores theologi, apud quos omnes legere eſt pro aſſertione, ſivè concluſione, *Maria hyperdulia adoranda eſt. Imagines adorandæ ſunt. Eſt de Fide* &c. Portò S. Facultas Pariſienſis, ex majori numero ſpectata, quæ graviſſimè hac Cenſura exaſperata eſt, ſperat Sanctiſſimum Pontificem Innocentium XII. eodem animo, parique zelo hanc adorationis uſurpationem vindicaturum, quò Adrianus I. quondàm eamdem adverſus librum carolinum, defendit. Unde factum eſt, ut uſus illius, nemine ad præſentem uſque Cenſuram reclamante invaluerit.

An uſū Eccleſiæ hiſpanicæ obtrudent? At Cenſores noſtri ſicut & quilibet alij, qui docerent in Hiſpaniâ Virginem, Sanctâſque Imagines non adorandas eſſe, tanquàm Lutherani ad Tribunal Inquiſitionis deferrētur. Ubi quid reſponderēt, quandò objiceretur ipſis Cenſura graviſſima Facultatis ſuæ Pariſienſis, in iſtas Lutheri propoſitiones lata, *imagines non ſunt adorandæ, nulla creatura adoranda eſt?* Nonnè meritò damnarentur, non tantùm velut Eccleſiæ perduelles, ſed etiam tanquàm Facultati Parēti ſuæ rebelles? Hoc vel unum ſi attendiſſent Cenſores, quòd ſcilicet liber ſibi ſubjectus mera eſt libri hiſpanici interpretatio, nec pro hiſpanorum conſuetudine Authorem aliter ſcribere potuiſſe: vel Cenſuræ ſuæ, vel rationi, & omni æquitatis ſpeciei nuntium remittere ipſos oportuiſſet.

Uſū Eccleſiæ gallicæ objicient, ſed qua fide? Unde uſus ille potiùs conſtare poteſt, quàm ex ſupra laudatis celeberrimis controverſiarum Fidei Tractatoribus Perronio, Richeleo, Cœffetau, Richeome, Veronio, Arnaldo; quàm ex modernis Theologiæ Scriptoribus Iſamberto, Gammachæo, Duvallio, Fraſſenio, Doctoribus Sorbonicis: quàm ex Collationibus moralibus Eccleſiarum Lucionenſis, & Petrochorenſis; ex omnibus Theologiæ moralis Tractatoribus; ex Interpretibus gallicis Sacræ Scripturæ ex ipſis Libris DD. Boſſuet, & Dupin, adeò Venerabili Matri de Agreda adverſis: Deniquè ex ipſis Dictionarijs gallicis noviſſimis. Quibus alijſq; innumeris huuc adorationis uſum comprobari ſupra monui. Incredibilis certè pertinaciæ, atque pervicaciæ eſt immaniſſimæ, tot teſtimonijs objectis vocē illam, non tantum ſenſu proprio, ſed etiam ex uſu Eccleſiæ, tanquam ſcandaloſam damnare. Verùm cujus tandèm eſt uſus Eccleſiæ, quæ adorationis terminum ad ſignificandum tantùm ſupremum ſoli Deo cultum debitum uſurpat, & omnem adorationem creaturis denegat? Dicam in opprobrium Cenſorum noſtrorū hunc eſſe uſum, non Eccleſiæ Sanctorum, ſed Eccleſiæ Malignantium, Pſeudoreformatorum, Lutheranorum, Calviniſtarum, &c. quorum errori ipſa favet, nè dicam ſubſcribit ſuppoſitia Cenſura.

 Quam

Quàm temerarium, quàm inſolens eſt, pias probataſque opiniones de SS. Virgine cenſoria ſtylo notare. Tales autem procul dubio æſtimandæ ſunt, quæ his Cenſuræ verbis indicantur: *quatenùs autem dicunt SS. Virginem adoratam ab Angelis ſtatim ut ipſi creati ſunt , & ſtatim atque ipſa nata eſt ;* &c. Primum expreſsè Suares docet , cum Theoligis bene multis, idque ſequi videtur ex Doctrina irreprehenſa Doctoris ſubtilis , & ipſius Scholæ , aliorumque quamplurium; qui ſirmiſſimè tenent , quod Incarnatio manifeſtata fuit Angelis in ſuæ creationis exordio , imò & Adamo: quòdq; Verbum incarnandum juſſi ſunt illi adorare. Quidni igitur ſimul & Matrẽ ipſius, obſeruatô diſcrimine utrjuſq;? Præſertim cùm Mater unà cum Filio juxta hanc ſententiam prædeſtinata , non ad gloriam tantùm, ſed & ad primam exiſtentiam dicatur ante omnes creaturas.

Quod verò Angeli eam natam adoraverint ſtatim , hoc ſequitur ex illa pijſſima SS. Patrũ, Authorumq; innumerorum ſentẽtia; quà aſſeritur Cœlum. & Limbũ, Angelos, Animaſq; pias corpore ſolutas multam ex SS. Virginis ortu cæpiſſe lætitiam; Etenim ſi Angeli Reginam ſuam, Dominam Mundi, Matremq; Dei, & Creatoris, atq; Servatoris ſui recèns natã agnoverunt, cunas fortè ipſius, atq; crepundia deſpectui habuerunt? Si magnum cœleſtes omnes Spiritus gaudiũ occupavit, de præſtandis illi obſequijs eorum nullus cogitavit? Nullus ad infantem , quæ non prædeſtinatione tãtũ ſua, ſed etiam gratia, & meritis longè ipſos jam ſuperabat, mitti peroptavit? Adeò nè difficilis eſt angelis, & cœlis ad terras cõmeatus? Dejecta forſan, fractaq; erat ſcala illa, per quam Jacob vidit angelos aſcẽdentes, & deſcendentes! Quã piè magis, & conſideratè plerique exiſtimant, non nihil ſimile in Mariæ ortu contigiſſe, ſervata proportione, ac in mirãda Chriſti ipſius nativitate; Illamq; ſin minus ab hominibus, ſaltèm ab angelis multis fuiſſe tùnc modò congruo adoratam. Hanc nativitatem obſcuræ, atque humillimæ vulgarium natalium conditioni, privatò ſi voluerint ſenſu, addiſcant Cenſores, per ipſos ſtat. Quòd verò illos, qui nobiliora, atq; digniora de eadem cogitaverint, tanquã temerarios, atq; Fanaticos traducant, id nõ iniquũ tantum & incõſultum, ſed prorſus impiũ cẽſeri debet. Quod ſpectat raptum eiuſdem Virginis recens natæ in cœlũ, infrà ſuo loco elucidabitur.

ARTICVLVS VI.

INDICIS PROPOSITIONVM CENSVRA

Confixarum, & Confutationis Cenſuræ.

PROPOSITIONES SVBJECTÆ CENSVRÆ.

PAg. 127. num. 112. *Tum primum Verbum per humanitatem interceſſit pro hominibus ante tronum Deitatis.* Pag.

Digitized by Google

Pag. 128. & 129. num. eodem *Divinum Conſiſtorium, ſive Concilium SS. Trinitatis dixit, Vnigenitus noſter doctrinam hanc prædicabit.*

Pag. 130. num. 113. *Deſcendat Filius noſter paſſibilis, ad redimendos homines.*

CENSVRA DD. DEPVTATORVM.

Hæ propoſitiones continent doctrinam, quæ apertè derogat Divinitati Verbi malè ſonat in fide, & in hæreſim inducit.

CENSVRA CENSVRÆ.

Hæc Cenſura, *inconſiderata eſt, falſa, calumnioſa, & in errorem, at hæreſim ipſa inducens.*

Inconſiderata: Quia prima propoſitio articuli in ſenſu carpitur prorſus diverſo, ab hujus loci ſignificatione; neq; enim de Verbo Divino, ut Verbum Divinum eſt, ſed de Verbo Incarnato, quatenus objectivè præſente divino Intellectui ibi fit ſermo. Hôc autem modò verè interceſſit Verbũ non per actionem perſonalem tunc elicitã m, ſed per merita prævila, non formalitèr, & actu, ſed objectivè, & repreſentativè.

Hunc ſenſum genuinum eſſe liquet. Primò ex ipſâ propoſitione, in quâ habetur Verbum interceſſiſſe nomine humanitatis, id eſt per humanitatẽ aſſumendam; quô ſignificatur manifeſtè, Verbum ex ſe ipſo non habuiſſe nomen, quo intercederet: quia interceſſio hujuſmodi inferioritatem ſupponit, quã in Trinitate nullam eſſe disertè docet Ven. Mater n. 27. & alibi.

Secundò ex præcedentibus. Verbũ enim quod interceſſiſſe dicitur, idẽ illud eſt, quod ibidem exhibetur angelis revelatũ, & à Sanctis Spiritibus adoratum; à perduellibus verò impetitum, quod & cauſa fuit illorũ ruinæ, at manifeſtũ eſt, non ſolùm ex toto loci, & capitis contextu hæc de Verbo narrari, quatenùs Incarnato, non actu, ſed objectivè: Verumetiam ex lineis immediatè antecedentibus, ubi de operibus, & myſterijs Incarnationis, & Paſſionis, ac de Regno Chriſti expreſſa ſit mentio. Ergò perſpicuè agitur ibi de interceſſione Verbi Incarnati.

Tertiò Ex proximè ſequentibus, quibus monetur Lector, hæc ſecũdum noſtrum concipiendi modum deſcribi, & ubi ſtatim exhibetur Pater deliberans de iſtâ interceſſione, ſeù petitione cum Perſonis SS. Trinitatis, & unà cum ipſis decretum emittens. Quomodo autem Verbum eodem velut inſtanti dici potuit interceſſiſſe tanquàm ſupplex, & inferior; ac deliberaſſe, atque ſtatuiſſe tanquàm Arbiter, & Judex: niſi quia diverſimode conſideratur, ſcilicet in formâ Dei, quâ æqualis eſt Patri, & in forma ſervi ex tùnc prævisâ, quâ Patri inferior repreſentabatur.

Porrò hanc diſtinctionem nõ benignè accomodatam huic difficultati, ſed ex ipsâ Vener. Matris doctrina ſpontè prodire fateatur neceſſe eſt, quicunque legerit capitis tertij numerũ 27. ubi de Trinitate, & Conſubſtantialitate

Perſo-

Digitized by Google

Perſonarum divinarum diſſeritur ad miraculum, & capitis 5. num. 67. ubi habetur, *opera ad extra eſſe communia Tribus Perſonis*, nec proindè Verbum potuiſſe quidquid ex privata Perſona agere poſitivè ante Incarnationem; attamen Verbum hominem factum, tunc ab æterno præſens fuiſſe divinæ voluntati: ita quod, ſicut per Verbum increatum omnia facta ſunt, ita propter Verbum incarnandum omnia pariter facta fuerint.

Denique à capite quarto hujus libri uſque ad duodecimum Verbum ſiſtitur Intellectui divino præſens tanquam incarnatum: ſive ad explicandam Prædeſtinationem, & Creationem Angelorum, & Hominum, ad ipſum ordinatam: ſive ad reddẽdam rationem lapſus Angelorum, & ſeparationis Hominum. Quod adeo planum eſt, ut nemo qui oculis exploraverit, non concludat; aut Delegatos cenſores oſcitanter, & obitèr octo prædicta capita pervoluiſſe, nec tamen ſine animo vel in leviorem ſcrupulum offendendi: aut ex protervia in talibus viris nõ ferẽda, genuini ſenſus integritatem violaſse ut calumniarentur, incuſantes, quod apertè Divinitati Verbi doctrina iſta derogat: cum tamen de Divinitati Verbi non rectiùs ſenſerit, nec clariùs ſcripſerit ve Sanctus Athanaſius.

At verò qua via poterit ſalva evadere illorum fides in duabus ſequentibus Propoſitionibus hujus articuli; ubi falſum crimen imponunt Ven. Matri, quaſi induxerit Sanctam Trinitatẽ appellantem Verbum, *ſuum unigenitum, Filium ſuum*: Quod omni falſo nequius eſt. Ibi namque non SS. Trinitas, ſed ſolus pater loquitur, & hæc verba, *unigenitus noſter*, *Filius noſter*, non diriguntur ad Sanctam Trinitatem, ſed ad Angelos. Hæc verò loquendi forma Regibus, & Superioribus majoribus in actis publicis familiaris eſt: Sic Rex Chriſtianiſſimus ſcribit interdum, *Delphinus noſter*, *Frater noſter unicus*. Ab illa verò conſuetudine humana hanc formam loquendi ad divina decreta transferri non adeò inſolens eſt, quin vel in ipſo Scripturæ Sacræ limine uſurpetur; etenim *Elohim* ſignificat Judices, quæ vox prima occurrit in Geneſi ad Deum ſignificandum, *In principio creavit Deus*, & infra *faciamus Hominem &c.* Ergo vocula illa *noſter* malè terruit pleroſque quaſi fides Verbi Divini penitus peſsundata eſset.

Quod ultimo retorquetur telum adverſus Deputatos meritò ſententiã eorum ferit. Quid enim damnatum in tribus illis propoſitionibus conjicient hæretici, & Catholici nutantes ac infirmi? Niſi quod Verbum incarnatum interceſserit, ut prævìſum, & per merita prævìſa contulerit ad obtinendum Adamo ac poſteris ejus gratiam; & quod Chriſtus deſcenderit in carne paſſibili, quod negabant Valentiniani: ac proindè doctrina per Sententiam Cenſorum Delegatorum notata non malè ſonat in fide, nec in hæreſim inducit, ſed illa ipſa Cenſorum ſententia.

OBSERVATIO.

In ſuppoſititiam Cenſuram S. Facultatis Pariſienſ.

De tribus propoſitionibus DD. Deputati hic dixerunt ſententiam, in ar-

tic.

Digitized by Google

tic.verò 4. propoſitionem, quæ habet *Verbum interceſſiſſe per humanitatem ante thronum Deitatis*, Cenſura ſuppoſititia damnavit, ut ſequitur.

CENSVRA SVPPOSITITIA.

Hæc Propoſitio malè ſonat in Fide, & injurioſa eſt Divinitati Verbi art. 4.

Vi veritatis notiſſimæ adduci non potuerunt Cenſores, ut articulum integrum à Cenſurâ eximerent; ſed primam propoſitionem cum ijsdem notis retinuerunt; & duas propoſitiones ſequentes, quas malâ fide exſcripſerant dimiſerunt: Si hoc ex ſpeciali miſericordia fecerunt, gratiæ illis miræ, & multæ ſuperſunt de tanta clementia rependendæ.

ARTICVLVS VII.

INDICIS PROPOSITIONVM CENSVRA Confixarum, & Confutationis Cenſuræ.

PROPOSITIO SVBJECTA CENSVRÆ.

PAg. 185. num. 172. *Niſi enim ſpeciali voti adſtricti fuiſſent ad eam templo conſecrandam, antequàm cognoſcerent eam, & cùm ea agerent, videndo eam poſteà tàm amabilem, tàmque ſuavem, omnes difficultates excogitabiles paſſi fuiſſent, ſi ab ea ſeparari oportuiſſet, nec niſi contranitente corde obtuliſſent eam propter magnum amorem, quo erga illam afficiebantur.*

CENSVRA DD. DEPVTATORVM

Hæc Propoſitio Pietati, & Sanctitati Parentum Beatiſſimæ Virginis derogat.

CENSVRA CENSVRÆ.

Hæc Cenſura *inconſulta, & falſa eſt, ipſaque Cenſorum fidei, & integritati prorſus derogat.*

Inconſulta. Attendere enim debuerunt ad exemplar hiſpanicum, quo fertur tantummodò, quòd Parentes SS. Virginis non devoviſſent eam tàm prompto animo (*con tanta gromptitud*) propter magnum effectum, abſque ulla mentione *Difficultatum quarumvis excogitabilium*, aut *renitentis animi*.

Falſa. Neq; enim Pietati derogat vis illa, quam ſibimet Parentes inferunt

Digitized by Google

rũt, quando naturalem vincunt affectum in devovendis Deo,& Tẽplo Liberis ſuis:quinimò ex difficultate creſcit plerũq; meritũ: præſertim cùm integrum, & ſalva pietate liberũ ſit parentibus natas ſuas in domibus ſuis ſanctè educare,vel illas inſtituendas alicui Monaſterio uſque ad ætatẽ nubilem tradere Quod ſi alicui viſũ fuerit melius filiam ſuam in domo Domini tẽpore Infantiæ,& primæ Juventutis collocare;ille tamen ex affectu hæſerit ſuſpenſus,nec tàm promptè renitente natura obſecutus fuerit: An illum ſubitò impietatis in Deum arguent Cenſores? Nũ è contrà laudabũt conatum ejus adversùs naturam, ſi ſuperata difficultate conſiliũ aliũdè liberũ compleverit? Et ſanè Perfectio ſita non eſt in Apathia Stoicorũ, ſed in forti cõtra naturã niſu, atq; lucta.Proindè Author pijſſima non deprimit,ſed cõmendat Pietatẽ Parentũ SS.Virginis cũ hinc multã difficultatẽ, indè verò victoriam eorùm,qualis eſse potuiſset, excogitat,& deſcribit.

At verò *Cenſorum* noſtrorum *Fidei hac ſua ſententia derogat*. Illi enim ſæpiùs cavillantur nimiam eſse Monialem illam, non ſolũ in laudibus SS. Virginis, ſed etiam in præconijs utriuſque Parentis ipſius. Reverà autem nemo ante illam tàm mira,tàm alta, tàm ſancta de ipſis ſcripſit. Vt quid igitùr volunt Famam ejus apud omnes laborare,quaſi de SS.Joachimo, & Anna,quos impensè coluit, malè ſenſerit.

OBSERVATIO.

In Cenſuram Suppoſititiam Sacræ Facultatis Pariſienſis.

Rejecerunt articulum iſtum inter propoſitiones articuli ultimi,ſcilicet ut inter tàm multas propoſitiones ibi coacervatas poſset Cenſuræ jamjam refixæ iniquitas occultari: nec attenderet Lector multitudine obrutus, quantùm circa juſtum articulum deliquerint Cenſores.

ARTICVLVS VIII.

INDICIS PROPOSITIONVM CENSVRA Confixarum, & Confutationis Cenſuræ.

PROPOSITIONES SVBJECTÆ CENSVRÆ.

PAg.204.229.230,231.& 232.Num.verò 186.206,209.210.211.&213.

CENSVRA DD. DEPVTATORVM.

In his Paginis continentur Propoſitiones caſtarum aurium offenſivæ.

CEN-

Digitized by Google

CENSVRA CENSVRÆ.

Hæc cenſura *piorum animorum ipſa magis offenſiva*, *calumnioſa*, *inſuper & ſcandaloſa eſt*:

Ipſa magis offenſiva piorum animorum. Enimverò dùm articulus nihil refert, omnia ſinit cogitare: Parcit auri, & mentem magis inquinat. Ex illo ſumpta eſt occaſio caſtiſſimam Virginem traducendi (horreſcens refero), tanquàm vile Scortum, atque eam cùm in Comitijs Sorbonicis, tùm per Vrbem, & Regnum verbis, & ſcriptis diffamandi, velut Quietiſtam perditiſſimam. Vtinam tandèm illatæ contumeliæ pœniteat Authores.

Fidei, & Conſciĕtiæ illorũ intereſſat ſaltem monere de propoſito Scriptoris in locis notatis, & quis fuerit ſcopùs ejus; Pauci enim ſunt, qui Librũ gallicè ſcriptum pervolvent. Suprà nimium multi, qui hanc Cenſurã perlegent. Monere, inquam, quòd inſtitutum, & ſcopus caſtiſſimæ Authoris fuit, oſtendere omnipotentiam Dei, virtutemq; gratiæ dominatam eſſe in Conceptione SS. Virginis, omnimo dumq; ejus puritatem demõſtrare; atq; illam ipſis etiam cõcupiſcĕtiæ motibus indeliberatis, qui peccati originalis veluti præcurſores ſunt, & quaſi præludia, immunem probare, atque incontaminatam. Cùm verò nihil eorum invenerint Deputati, quid, quæſo, conjicere poſſunt Lectores? Quot pravis cogitationibus, quot fœdis irriſionibus, quot turpiſſimis calumnijs eſt ſubminiſtrata materies?

Si quid in Verſione gallicâ peccatũ eſſe exiſtimabant; Nũ ſimùl declarare eos oportuit, id incauti calami interpretis lapſu, non prudentiſſimæ Authoris temeritate accidiſſe. Reverà autem interpres (ne quid diſſimulare videar) nonnulla adjecit textui hiſpanico, quæ aliquãtulũ malè ſonant gallicè: ſed neq; illa tanti ſunt momenti, nec adeò gravia auribus caſtis, ut Cenſuræ celeberrimæ Facultatis ſujici meruerint. Alicubi etiam, ut num. 211. Senſũ ille non eſt aſſecutus. Cæterũ cùm lingua gallica præ alijs omnibus caſta ſit, debuerat proindè Interpres his maximè in locis ad verſionis caſtitatem proſpicere: Attamèn propter quatuor, aut quinq; verba minus pudica, ſed non impudica ſanè, quæ & pleriſq; intento pio videntur accommoda & neceſſaria, nefas fuit Authorem ſimul, ac interpretem indiſcriminatim prænotatæ Cenſuræ infamiâ conſpergi.

Porrò mirãtur quotquot ſunt linguæ hiſpanicæ periti, quàm cauta, quàm caſta, quàm integra ſit in exemplari Archetypo hujus inſtituti tractatio; Quod & conjicere poterit, qui quod illa ſcripſit, conferre voluerit, cum ijs quæ de eodem argumento S. Brigitta lib. 1. c. 9. & lib. 6. c. 55. Dioniſius Carthuſianus lib. de laudibus Mariæ art. 6. Suarez, &c. Sed & S. J. Damaſcenus, atq; de ſimili materiâ Beda in Conceptione S. Joan. Bapt. S. P. Chryſologus ſerm. 91. Nicephorus lib. 1. c. 7. alijq; multi ſcripſerunt: imò & ipſas pijſſimi, atq; eruditiſſimi Epiſcopi Placentiæ notas in hunc locum. Hinc enim conſtabit neminem tàm piè, tàmq; pudicè de hoc argumento diſſe-

Digitized by Google

ruiſſe, nec indignam eſſe Libri iſtius partem, quæ æſtimetur ſcripta illo inſprante, cujus eloquia ſunt *eloquia caſta, argentum igne examinatum, probatum ſeptuplum.*

NOTÆ.

In Suppoſititiam Cenſuram S. Facultatis Pariſienſis.

Cenſura ſub ementito Sacræ Facultatis Theologiæ Pariſienſis nomine evulgata hâc in parte à ſententiâ DD. Deputatorum in nullo diſcrepat, niſi in ordine articulorum: Iſta enim in octavo, illa verò jacet in quinto. Jaceat ergò hic refixa, & confoſſa.

CENSVRA SVPPOSITITIA.

Pag. 204. 229. 230. 231. 232. *In hiſce Paginis continentur Propoſitiones caſtarum aurium offenſivæ.* art. 5.

Nulla verecundia, nec injecta obſcœnitatum pro libito excogitabiliũ turpiſſima ſuſpicio adducere potuit Cenſores, ut juſtũ articulũ, vel ſilẽtio præterirent, vel tàm verè, quàm honeſtè, atquè pudice, ut facilè, & promptum erat, explicarent. Vnum tantummodò prænotatis adjiciam, ſcilicet S. Auguſtinum ſæpè in libidinoſam Parentum concupiſcentiam originale peccatum refudiſſe. *Dùm ſibi invicem*, inquit, *Vir, Mulierque miſcentur, non eſt ſine libidine concubitus, & ob hoc Filiorum ex eorum carne naſcentium non poteſt eſſe ſine peccato conceptus, ubi peccatum in parvulos non propago, ſed libido tranſmittit.* Similia paſſim in lib. contra Julianum, ac de nuptijs, & concupiſcentiâ, atque alibi operum ipſius occurrunt. Imò & apud S. Gregorium lib. 7. Moral. S. Anſelmum ſerm. de Concep. Virg. S. Bernardum, Magiſtrum Sententiarum, & alios plures. Vndè & validiſſimum cõtra immaculatam Mariæ Cõceptionem argumentũ conficere videntur ejuſdem adverſarij. Cui difficultati qualiſcunque illa ſit, occurrere voluit Author Theodi-dacta, appoſitè diſtinguendo in Cõceptione SS. Virginis libinem à propagine, & concupiſcentiam à naturâ; & docendo Cõceptionem Deiparæ à Verbi incarnati Conceptione eatenùs quidẽ differre quod hæc ſola Spiritu Sancto Virginem ſine Viro obumbrante facta eſt: Sed illam quoque ſcilicet Deiparæ, à communi poſterorum Adæ conceptu eatenùs diſcretam eſſe, quod non iſtigante concupiſcentiâ, ſed gratiâ opitulante ex matre ſterili, ac patre annoſo per miraculum, ac proindè ſine ullo naturæ vitio, ſed modo ferè eodem ex peculiari Dei diſpenſatione, quò in ſtatu naturæ integræ, peracta ſit. Quod quidem tàm ſanum, tàm pijs omnibus probatum, quàm fœdum, & nefarium, atque viris æqui rectique animi inviſum, Virginem irreprehenſæ vitæ, & multæ ſanctitatis famæ inſimulare tamèn impudicitiâ, eo quòd omnem ab opinione Cõceptionis Sanctiſſimæ, atquæ puriſſimæ Mariæ maculam, & ſuſpicionem libidinis ſe poſuerit.

ARTI-

ARTICVLVS IX.

INDICIS PROPOSITIONVM CENSVRA Confixarum, & Confutationis Cenſuræ.

PROPOSITIO SVBJECTA CENSVRÆ.

PAg, 238.num.230. *Propter hoc myſterium glorioſiſſimæ Mariæ Spiritus Sanctus ordinavit, quòd Eccleſia dicaret diem Sabbati Virgini.*

CENSVRA DD. DEPVTATORVM.

Hæc propoſitio falſa eſt, & temeraria.

CENSVRA CENSVRÆ.

Hæc Cenſura *inepta eſt, & ipſa temeraria.*

Inepta. Quid enim carpere intendunt? An quod dies Sabbati dicitur SS.Virgini ſacer? Verùm id uſus, pietaſq; fidelium obtinuit, idque Eccleſia per officium S.Mariæ in Sabbato, aliaſque pias inſtitutiones approbavit. An quò talis ordinatio refunditur in Spiritum Sanctum? Verùm nunquid ille Rector inviſibilis eſt Eccleſiæ, à quo verè ſunt quæcunque ordinata ſunt? An quòd Spiritus Sanctus intuitu Conceptionis immaculatæ id ità diſpoſuerit; Sed *quis novit ſenſum Domini, aut quis conſiliarius ejus fuit?* Niſi Deus ipſe voluerit revelare.

Temerariũ eſt, inquiunt, aſſerere Spiritum Sanctũ attendiſſe ad Conceptionem immaculatam in iſta inſtitutione: quinimò *temerarium* eſt illud ipſum abſq; ullo fundamento negare, ſi id ſibi revelatũ affirmet probatus Author. Non credant, penès illos ſtat: Sed nullo præhabito revelationis aſſertæ examine hanc propoſitionem nullatenùs repugnantem pronuntiare falſam, & temerariam, iniquitas, & ferè ſtolidas eſt.

Videtur ibi, inquiunt, juſſio aliqua, veluti ſignificata Eccleſiæ, & ab eâdem executioni mandata inſinuari: liquet autem hujuſmodi juſſionem nuſquàm innotuiſſe Eccleſiæ. Verùm *ordinare* ſignificat *diſponere*, & quomodocunque rem aliquam rectè *inſtituere*. Quòd ſi vox gallica *ordonner* æquivoca ibi videbatur, conſulendum erat exemplar hiſpanicum, in quo habetur clariùs, & abſque ambiguitate, quòd *intuitu Conceptionis immaculatæ ordinavit, ſive diſpoſuit Spiritus Sanctus in Eccleſia diem Sabbati fore ſacrum Virgini*. Quod falſum eſſe quis probabit? Cui Legi, cui Dogmati

 iſtud

iſtud aſſertum repugnat, ut tanquàm temerarium notetur? An revelatum id fuiſſe impoſſibile eſt? Primum igitùr examinandum erat, nùm reverà probabile ſit, illud actu revelatum fuiſſe ? quod in judicium vocare noluerunt Cenſores.

OBSERVATIO.
In Cenſuram ſuppoſititiam S.Facultatis Pariſienſis.

Articulus iſte Sententiæ DD. Deputatorum inter propoſitiones articuli ultimi Cenſuræ ſuppoſititiæ inſertus eſt, ad numerum faciẽdum. Prædamnata igitur maneat, quæ tàm temerè lata eſt adverſus illum Sententia.

ARTICVLVS X.

INDICIS PROPOSITIONVM CENSVRA Confixarum, & Confutationis Cenſuræ.

PROPOSITIO SVBJECTA CENSVRÆ.

PAg. 277. num. 251. *Deſcendit ornata, & ditata propter Deum, qui quidem dedit illi quidquid voluit, & qui voluit dare illi quidquid potuit, & poterit illi dare, quidquid non eſt ipſum Dei eſſe.*

CENSVRA DD. DEPVTATORVM.

Cum ea dona Deus Beatiſſimæ Virgini contulerit, quæ ſecundùm ordinem Sapientiæ illi conferre decebat, & in Evangelio manifeſtũ ſit, non omnia ei contuliſſe, quæ conferre potuit: Hæc propoſitio falſa eſt, temeraria, & evangelicæ doctrinæ contraria.

CENSVRA CENSVRÆ.

Iſta Cenſura *inepta, inconſulta, honoris debiti SS. Virgini diminutiva, & ſcandaloſa.*

Ita notatam legi propoſitionem cujuſdam F. Joan. Morcelli Dominicani per novem Delegatos Cenſores à Sacrâ Facultate Anno 1497. quæ his verbis refertur. *Deus poteſt producere Creaturam puram in majori gloria quam ſit Virgo Maria de Potentia abſoluta.* Hæc propoſitio planè coincidit cum Cenſorum noſtrorum ſententiâ ſuprà ſcriptâ, quâ fertur, Deum non contuliſſe Mariæ Virgini omniâ donâ, quę potuit conferre: Nam ſi Deus non contulit Marię omnia quę potuit, poteſt ille creaturam puram majori glo-

Digitized by Google

gloria ornare. Qua verò Cenſura confixam olim putas illam F. Morcelli propoſitionem? Lege *Licet ſit vera*. inquit Sacra Facultas Pariſienſis, *tamen indiſcretè, infructuosè, & ſine ædificatione Populi taliter prædicata.*

Quantò magis *inepta* & inconſiderata eſt ſententia DD. Deputatorum: Etenim vel de potentia Dei abſoluta loquuntur, vel de potentia ordinaria: Si de priori, non inepta eſt tantùm illorum Cenſura, ſed etiam falſa, & calumnioſa. Nunquam enim Author ſcripſit Deum dediſſe Mariæ quidquid potuit de potẽtia ſua abſoluta: quinimò Maria inducitur ſic loquens 2. parte num. 84. *Quomodo Altiſſimus animam meam implevit bonis, ità & innumeras alias creaturas ditare æqualitèr poterat, & ſupereſſet adhuc, quod in infinitum impertiretur: Et quanquam liberaliſſima Manus illius nulli unquam tot tantaque dona ſit largitura, quot mihi conceſſit, id non ità diſpoſitum eſt, quia alitèr non potuit, ſed quia juxta ſapientiæ ſuæ conſilia, ità ipſi placitum eſt, atque per voluntatem illius definitum.* Alibi quoque me legiſſe hoc in opere memini, quòd *ſi plura Chriſtus Matri ſuæ non contulit, id non contigit, quaſi non potuerit, ſed quia ordini per ſapientiam divinam conſtituto non congruebat.* Si de potentia ordinaria Cenſuram ſuam volunt intelligi, derogant perfectioni SS. Virginis. Vnde cùm idem prænotatus F. Morcellus prædicaſset *Deum non poſſe de potentia ordinaria producere creaturam in maiori gloria*, hanc propoſitionem damnauit tantùmmodò S. Facultas, eo ſenſu quo SS. Virgo æquipararetur Verbo incarnato, Sibimet concilietur S. Facultas, nec toleret in Cẽſura, ſuo lata nomine, quod ipſa damnavit olim in concione prædicti Dominicani: Quanquàm illud orationis genus liberum magis eſse ſoleat, Cenſuram verò deceat irreprehenſibilem eſse.

Nunc verò de potentia ordinaria diſſeramus, quid illa concipitur eſse, niſi ipſamet omnipotentia divina decretis divinæ voluntatis, & conſilijs divinæ ſapientiæ definita? quid intra terminos ſuos illa continet? Non utique merè poſſibilia, ſed quæ ſecundum inſtitutũ à Deo rerum ordinem ſũt, vel præterita, vel præſentia, vel futura. Hoc poſito piè, atque probabilitèr dici poteſt, Deiparã accepiſse à Deo, quidquid ille dare potuit puræ Creaturæ, ſcilicet ſecundum ſtatutas leges ſapientiæ ſuæ, atque beneplaciti ſui, quibus potẽtia ordinaria temperata eſt, quaſque tales erga Deiparam eſse conveniens videbatur, ut quidquid donorum ſanctificantium atq; dignificantium puris creaturis tribui decretum eſt apud Deum, totum illud vel formaliter, vel eminentèr Mariæ conceſsum eſse credatur. Quod ſufficit, ut verè dici poſſit, Deum dediſse quidquid potuit ſecundum præſentem rerũ ordinem: quod idem eſt ac dicere, ſtatutum potentiæ divinæ ordinem nihil gratiæ & honoris in favorem cujuslibet creaturæ puræ continere, quod Virgo Deipara virtualitèr aut formalitèr non habuerit.

Sic certè ſenſerunt, atque locuti ſunt SS. Patres. S. Hyppolitus ex antiquis orat. de ſanctific. *qui dixit, honora Patrem & Matrem*, inquit, *ut Decretum à ſe promulgatum obſervaret, omnem gratiam matri, & omnem honorem impendit.*

S. Ba-

S.Baſilius Seleuciæ orat.de Annunt.Virg.ait. *Qui omnia illuſtria,& glorioſa dixerit, nunquàm is à ſcopo veritatis aberrabit, attamèn dignitatis magnitudinem nulla unquàm oratione exæquabit.*

S.Gregorius magnus in lib.1. Reg.c.1. *Meritorum verticem ſupra omnes angelorum choros, uſque ad ſolium Deitatis evexit.*

S.Anſelmus lib.de Concep.Virg.c.4.*Quidquid unquàm dignum de aliquo extra ſuam perſonam voluit Deus, perperàm eſt de te ò Beatiſſima fœminarum; noluiſſe.*

Arnoldus Carnotenſis de Laud.Mar. *Maria Creaturis conſtat omnibus: quidquid enim Creator ſingulis contulit,matri adornandæ congeſſit.*

S.Bonaventura ſerm.2.de Mariâ Virg.*Sic in ſummum Bonorum omnium culmen aſcendit, ut Creatura aliqua non unita Verbo, nec perfectior, nec majoris boni capacior ſit*. Nunquid verò Greatura capax eſt omnis boni, quod Deus dare illi poteſt? Deus igitur dedit matri ſuæ quidquid potuit,ſi plus creatura altera capere non valuit. Idem cap.8.ſpeculi, *Virgo eſt & Mater, qua majorem Deus facere non poſſet: majorem Mundum Deus facere poſſet, majus Cælum,non majorem Matrem.*

S.Thomas 1.p.q.27.art.6. *Humanitas Chriſti, ut unita Verbo, & beata Virgo, ex hoc quòd eſt Mater Dei habent quandàm dignitatem infinitam, & ex hac parte non poteſt aliquid fieri melius ipſis.*

Rutilius Bonzoniꝰs in pſal.86.c.23. *Menſura Privilegiorum Mariæ ſolum ex Dei potentia accipienda eſt juxta illud ab ea prolatum, fecit mihi magna, qui potens eſt,& illud Angeli,non erit impoſſibile apud Deum omne verbum.*

Gerſonius ſuper magnif.Trac.4. not.1. *Vis igitur brevi compendio Mariæ beatitudinē viæ notam tibi fieri, da ipſi per eminentiam quidquid in creaturis videris melius ipſum,quàm non ipſum,& ſi non formalitèr, tamèn eminentèr.*

Denique S.Thomas de villâ novâ ferm.2.de natiuit. Virginis. *Non eam Spiritus Sanctus litteris deſcripſit, ſed tibi animo depingendam reliquit: ut intelligas nihil gratiæ, aut perfectionum, aut gloriæ, quòd animus in pura creatura concipere poſſit, illi defuiſſe.* His teſtimonijs quid Luculentius? Quid intento Ven.Matris conſentaneum magis.

Quæ ſi non ſufficiant alicui, ſuperaddam quod de gratiâ Chriſti dixit Doctor ſubtilis,cujus hæc ſunt verba.*Probabile eſt ſecundum Magiſtrū,*ſcilicet ſententiarum,*quòd Deus ei tantum gratiam contulerit,quantā potuit. In commendando enim Chriſtum malo excedere, quam deficere à laude ſibi debita, ſi propter ignorantiam oporteat in alterum incidere*. Idem proportione ſervata dicendum de SS.Virgine. *Talis enim*, inquit S.Auguſtinus ſerm.10.ad Fratres in Eremo, *talis ſuo modo Mater, qualis eſt Filius*. Quod & confirmari poteſt per illud Auguſtini de libero arbitrio, *Quidquid tibi vera ratione melius occurrerit,ſcias hoc magis feciſſe Deum,quàm non feciſſe;* atqui videtur ſimplicitèr melius, quod Deus Matri ſuæ cōtulerit omnia dona intra limites Potentiæ ſuæ ordinariæ contenta, quæ in puram creaturā cadere poterant congruentèr: Igitùr piè,& laudabiliter dicitur Deum dediſſe Matri ſuæ quidquid potuit.

Con-

Conſtat autem nihil aliud intendiſſe Ven. Matrem ex toto loci illius cõtextu. Quis enim ſcopus illius? Non alius profectò eſt, quam probare, & explicare Conceptionem immaculatam per hæc verba Apoc. *Vidi Civitatem ſanctam, Jeruſalem novam.... paratam ſicut ſponſam ornatam viro ſuo*, & demonſtrare, quòd ex ornamentis Sponſæ, & Matri Dei convenientibus, Primum atque præcipuum fuit, omnis à peccato immunitas: quã proindè illi non negatam inſinuat per propoſitiones hujus articuli. Indè igitur primũ habemus, illam nihil quod excedat dignitatem Mariæ maternam per tres illas propoſitiones genetales induxiſſe. *Nunquid Deus*, inquit illa, *ſuis in Theſauris reſervaſſet ornamenta deſideranda, ut Maria dignè & congruentèr diſponeretur ad hoc ut eſset ſponſa, & Mater Dei? Nunquid avarus ille fuiſſet erga Matrem, qui Theſauros ſuos profundit in ſervos &c.*

Deindè nè aliqua ſuſpicio oritur, quòd voluerit Author Mariam in omnibus donis æquiparare Chriſto, ibidem expreſsè habetur, *Deum conceſſiſſe Mariæ quidquid pura creatura capax erat ſuſcipiendi*; At Chriſtus majoris gratiæ capax erat, quam ulla creatura ſecundum præſentem & cõgruam Dei ordinationem: Ergò diſtinctionem ſufficientẽ innuit Author inter Chriſtum, & Matrem Chriſti, inter Sponſum & Sponſam, quam alibi & ſæpè qualem exoptare poſſis, invenies. Sic 3. part. num. 763. diſertè habetur, *Animam Chriſti ſanctiſſimam ultra omnem modum atque menſuram ſuperare dotes omnes ſuæ Matris.*

Veniamus nunc ad illam Cenſuræ partem. qua fertur, *manifeſtum eſſe in Evangelio Deum non omnia Mariæ contuliſſe, quę conferre potuit*. Quò quid ineptiùs? Quid honori SS. Virginis derogatiuum magis dici potuit? Quæ dona ad ſanctificationẽ Mariæ ſpectantia (de his enim ibi ſermo eſt) denegata fuerunt illi juxta Evangelium? Vbi nam iſtud manifeſtè apparet in Evangelio? Nihil tale obſervavi ego, & nemo Catholicorum aliquid hujuſmodi animadvertet. Solus id notabit Hæreticus, qui Mariã ex Evangelio infidelitatis, negligentiæ, temeritatis, arrogantiæ convinci affirmabit. Ad hæc ut reſpondeamus, forsàn exigunt Cenſores.

Conſtat ex Evangelio, inquiunt, non revelatum fuiſſe Incarnationis Myſterium Mariæ virgini, uſque ad tempus quò peractum eſt, ſaltèm quod ad circunſtantiam Maternitatis ipſius. Quid tùm? Nonnè idipſum expreſsè docet Ven. Mater? Cur ergo damnatur, quaſi aliquid hàc in patre contrarium Evangelio aſſeruerit. Num illa tenuit uno, eodemque & primo inſtanti omnia conceſſa, quæ concedere Deus poterat, niſi fortè radicaliter atque virtualiter, quomodo fructus eſt in Gemma, & Arbor in fruticè? quinimò negat illa, conceſſam viſionem Beatiſſimem animæ SS. Virginis ab inſtanti Conceptionis, licet id nonnulli Authores propoſuerint tanquàm probabile, exiſtimans ipſa privilegiũ iſtud propriũ fuiſſe animæ Chriſti.

Neſcivit prætereà, inquiunt, SS. Virgo Filium ſuum remanſurum in Jeruſalem inter Doctores. Deus potuit inſupèr eam à gladio, qui pertrãſivit animam ejus eximere: hoc tamèn non datum eſt illi. Mirari ſatis nõ poſsũ

tàm

Digitized by Google

tàm miſerabile præſentis Cenſuræ fundamentũ, ſed & tàm evidentèr falſum; Etenim utrumque illud, quod obijcitur tanquàm negatum, ſuo loco Ven. Mater docuit, ponens pro fundamento Mariam id neſciſſe, cujus neſcientia conducere poterat ad majus meritum, & ad exercitium alicujus virtutis, atq; ad ædificationem, & exemplum fidelium, quibus in circunſtãtijs illud ſcire non fuiſſet perfectio ſimplicitèr: Augmentum enim virtutum & meritorum præcellit gratijs gratis datis, inter quas cenſeri debet donum Prophetiæ, & prævifio cujuſcunque eventus.

Indè patet reſponſio ad non conceſſam immunitatem à gladio compaſſionis, quod argumentum abſonum prorsus & ridiculũ eſt. Nunquid enim negabunt Christo collata fuiſſe omnia dona, quæ de Potencia ſua definita conferre Deus poterat quantùm ad ſanctificationẽ, quia conceſſum illi non fuit, ut tranſiret calix Paſſionis ab eo? Abſurda conſequentèr eſt iſta Cenſura; talis tamèn quæ magnæ offenſioni erit fidelibus: Indè enim conſequens arbitrabuntur plerique magnam, quã de SS. Virgine haberi decet opinionem contrariam eſſe Evangelio. Id autem quàm contrarium ſit antiquo S. Facultatis propoſito oſtendit ſupra relata Propoſitio F. Morcel. quæ licèt vera, damnata eſt; quia aliquantulum videbatur inter concionandũ lædere devotionem & honorem SS. Virgini debitum: Quod & Cenſura alterius propoſitionis ejuſdem Prædicatoris paritèr demonſtrat, quæ ſic refertur.

Alia Propoſitio F. Morcel. *Problema eſt Virginem Mariam pulchriorem eſſe corporaliter Eva.* Cenſura. *Hæc Propoſitio eſt temeraria, laudis, & dignitatis Virginis detractiva, falſa, dictis SS. PP. diſſona, ſacræ Scripturæ veriſimiliter contraria, de hæreſi ſuſpecta, & ideò revocanda.* Plures S. Facultatis Pariſienſis cenſuras ſimiles invenire eſt adverſùs propoſitiones, quæ tantillum imminuere honorem SS. Virginis videbantur. Sed ò Tempora! ò Mores! Nũc aliam cautionem contrariam adhibendã cenſent moderni Doctores, nè ſcilicet quidquam de Virgine ſanctiſſima dicatur, quàm quod de Fide eſt. Quodnam autem antiqui illi verè Pij, ac Sancti Doctores de præſenti Cenſura Iudicium ferrent? Quibus notis illam afficerent, cùm viderent eã tantum derogare Deiparæ, quantum eidem tribuere ipſi voluerunt. Frequentiſſimus apud SS. Patres de ſeipſis conqueſtus eſt, quòd prædicare, & extollere ſatis non poſſint Virginem Deiparam: Nũc ex oppoſito conqueruntur Magiſtri noſtri, quod ſupra nimium illa colitur, & celebratur.

OBSERVATIO.

In Cenſuram ſuppoſititiam S. Facultatis Pariſienſis.

Sententia DD. Deputatorum & Cenſura ſuppoſititia iiſdem terminis exſcribuntur, iſta in ſexto articulo, illa vero in decimo, ut videre eſt legenti.

CENSVRA SVPPOSITITIA.

Cum ea dona Deus Beatiſſimæ Virgini contulerit, quæ ſecundum ordinem Sa-

Digitized by Google

Sapientiæ ſuæ ipſi conferri decebat ; & in Evangelio manifeſtum ſit , Deum non ei omnia contuliſſe, quæ conferre potuit: Hæc Propoſitio falſa eſt, temeraria, & Evangelicæ Doctrinæ, contraria art.6.

Circa hanc cenſuram velim animadverti tãtùm, Cenſores idipsũ loqui, quod reprobant. Etenim in Præfatione illi nomine Facultatis profitentur ſe Mariam universa viſibili & inviſibili Creaturâ ſuperiorem reputare. Quod idem eſt ac dicere, Deum contuliſſe illi omnem, quam ſecundum præſentem rerum ordinationem conferre poterat Dignitatem, atque Sanctitatem. Alias illa creaturis omnibus ſuperior in gratia & donis non eſſet. Si nempè alicui conceſſa fuiſſent aliqua Dona, quæ perfectiones ſimplicitèr dici poſsẽt, quæque Virgo Deipara vel formalitèr vel eminentèr à Deo non accepiſset.

ARTICVLVS XI.

INDICIS PROPOSITIONVM CENSVRA Confixarum, & Confutationis Cenſuræ.

PROPOSITIO SVBJECTA CENSVRÆ.

PAg.278 Num.252. *Denuntio ſemèl & ſæpiùs , ex vi veritatis & luminis, in quo video Myſteria iſta ineffabilia, omnia Privilegia, Gratias omnes, omnes Prærogativas, & omnia Dona conceſſa puriſſimæ Mariæ, ipſa Matris Dei dignitate non excepta, pendere, & ducere originem ſecundum eam, quæ ſit mihi manifeſtationem, ab eo quòd fuit immaculata , & plena Gratia in Conceptione ſua puriſſima; ita ut abſque hoc Privilegio cætera omnia imperfecta viderentur & veluti magnificum Ædificium abſque fundamento ſolido, & proportionato.*

CENSVRA DD. DEPVTATORVM.

Hæc Doctrina, quæ dogmata de SS. Virgine ad Fidem Catholicam pertinentia, ut Dei Maternitatem , perpetuam ejus Virginitatem pendere facit à Sententia, quæ de Fide Catholica non eſt : Falſa eſt, temeraria , & Fidem in Conciliis ſtabilitam infigmans.

CENSVRA CENSVRÆ.

Hæc Cenſura *Viris probis , & Doctis prorsùs indigna eſt , Sacramenti S. Facultatis de Conceptione immaculata defendenda , & exaltanda temera-*

H tiva,

Digitized by Google

tiva, & Pietati Fidelium circa idem Dogma adverſans.

Indigna Viris probis & doctis. Nunquàm enim docuit Author piiſſima Dogmata Fidei, ut Dei Maternitatem pendere à Sententia Concèptionis immaculatæ; Sed ea pendere dixit ab ipsâ Gratiâ immaculatæ Conceptionis, quod longè diverſum eſt. Hoc primum fraudulentèr & ſubdolè attribuiſse Authori, ad captandam calumniandi occaſionem, Viris probis indignum eſt. Vtrumque verò illud ſcilicet pendere a Sententiâ Conceptionis immaculatæ, & pendere ab ipsâ immaculatâ Conceptione, pro uno eodemque aſserto accepiſse, ac indiſcriminatim damnaſse, Viris doctis paritèr indignum eſt: qui præſertim jactitant ſe omnia hujus Libri naſutè diſtringere. Quod exemplis clarius patebit.

Magna Theologorum pars Prædeſtinationem pendere facit à præviſis meritis: quis illos propterea reprehendit, quaſi Fidem Myſterij Prædeſtinationis pendere faciant ab Opinione antecedentis meritorum prævisionis?

Schola Subtilis Incarnationem quantum ad ſubſtantiam pendere facit à motivo divinæ Gloriæ independentèr à peccato: Quis propterea dixerit, quòd ità docens, capitale Incarnationis dogma pendere faciat, à probabilitate Opinionis, quæ tenet Adamo non peccante, Christum venturum?

Thomiſtæ repetunt libertatem à præmotione phiſica: Propterea nè liberi Arbitrii Dogma pendere faciunt ab hac Opinione ſua? Sanctus ipſe Thomas Exemplum nobis ſuppeditat propius Scopum attigens; Maternitatem ſcilicet Dei pendere facit ab impeccantiâ actuali: ita quòd Maria non fuiſſet idonea Mater Dei, ſi peccaſſet aliquandò, 3. p. qu. 27. art. 4. Damnandus igitur eſt ipſe, quaſi Dogma Fidei pendere fecerit à Sententia, quæ non eſt de Fide.

Vides jam aliud eſſe, quòd unum pendeat ab alio in ordine objectorum, & quod Fides unius dogmatis pendeat à probilitate alterius propoſitionis. Vt aliquod dogma cenſeatur eſſe de Fide Catholica minimè requiritur, ut fundamentum ejus, & motiva quævis excogitabilia ſint paritèr de Fide: Sed dogma Fidei dicitur, quia revelatum eſt, & propoſitum ab Eccleſia tanquàm tale. Dogmate ſemèl ſtabilito tanquàm ad Fidem pertinente, unicuique liberum eſt fundamenta, ſeu motiva probabilia ejus materiam ſpectantia inveſtigare, & in hoc ferè tota eſt Theologia Scholaſtica.

Revertamur ad propoſitum, Mariam Virginem eſſe Deiparam, dogma Fidei eſt, quia revelatum in Evangelio, definitum ab Eccleſia; quod Author firmitèr tenuit, ac præclarè docuit: at Maternitatem Dei pendere à Conceptione immaculata, Opinio tantum eſt, eaque tutiſſima, atque pijſſima, quam ſibi revelatam fuiſſe credidit Author. Ex hac autem opinione minimè ſequitur, quod non debeat credi Maternitas divina, ſi Conceptio immaculata non concedatur; Sed quòd probabilitèr, qui voluerit, exiſtimet Mariam non idoneam futuram, quæ eſſet Mater Dei, niſi immaculata

ſem-

ſemper fuiſſe: quod idem dixit S.Tomas de immunitate à peccato actuali,

Quidquid reſponderint in gratiamDivi Thomæ,hoc idem regeram pro noſtrâ Authore. Dicent S.Thomam de ordine executionis locutum; quia ait loco citato, *quos Deus ad aliquid eligit, ità præparat, & diſponit, ut ad id nveniantur idonei*: Maria autem non idonea eſſet Mater Dei, ſi peccaſſet aliquando.Vnde re vera patet Maternitatem Dei primam fuiſſe in intentione,immunitatem verò à peccato actuali fuiſſe priorem tãtummodo in executione; ut ſolent eſſe diſpoſitiones prævia: Aliter vero ignominia Matris, inquit idem Sanctus ibidem, ad Filium redundaſſet.

Sed Ven. Mater eôdem prorsùs loquitur modò locô citatô,, exponens hæc verba: *paratam ſicut ſponſam ornatam viro ſuo*, docet nempè, *Mariam debuiſſe omni puritate ornari, ut idonea eſſet dignitati Sponſæ ſimul & Matris Dei. Si verò contaminata fuiſſet unquam labe peccati, hoc maximè indecens*, inquit, *fuiſſet dignitati Matris Dei; Cætera dona indigna quoque viderentur Deiparæ, propter maculam, & ignominiam, quam ex primo peccato veluti contraxiſſet: quæ ignominia caderet quoque aliquomodo in Filium, qui non ornaſſet, & ditaſſet eam ſecundum omnem affectum Sponſi, & Filii*, Quæ omnia pariter demonſtrant Maternitatem divinam priorem in intentione, & poſteriorem in executione eô locô exhiberi.

Verum ipſa articuli verba expendamus, *omnia pendent, & trahunt originem*, inquit, *juxta revelationem mihi factam, ex eo quod fuerit immaculata*. Viden executionis ordinem hic notatum; non dixit, ex eo quod debuerit eſſe immaculata, quod quidem intentionis ordinem innueret. Sic autem locuta ibidem eſt de Maternitate Divinâ, *Debuit*, inquit, *eſſe immaculata, quia debebat eſſe Mater Dei*: At de Conceptione, *ex eo quod fuerit immaculata &c*. Ergo Maternitas divina ſupponitur ibi prior in intentione,& Conceptio immaculata prior tãtum in executione, *ex eo quod fuerit*, nota tempus ibi præteritum ſignificari.

Inſuper Sanctitas,& dignitas Deiparę Virginis ibide magnifico Palatio comparatur,& Cõceptio immaculata Deiparæ fundamento illius Palatii. Quænam eſt fundamentalis petra,niſi prima quæ ponitur, & ſuper quam lapides, & tota ſtructura conſiſtit: At prima Gratia Mariæ conceſſa, eſt immunitas à peccato originali,& ſuper illam alia omnia dona quaſi conſtructa ſunt. Quare igitur non vocaretur prima illa Gratia fundamentum Sanctitatis, & Dignitatis Mariæ Virginis? Scriptores omnes, & Oratores ſacri dicũt eodem ſenſu Humilitatem Mariæ fundamentum eſſe Celſitudinis ejuſdem, uſurpantes ad hoc propoſitum verba ſequentia S.Auguſtini ſerm.1.de verbis Dom. *Quanto erit majus edificium, tanto altius ponitur fundamentum: Cogitas magnam fabricam conſtruere celſitudinis, de fundamento prius cogita humilitatis*. Quod crimen ergo fingitur, cùm idem de Gratia Conceptionis Immaculatæ ſcriptum legitur? Nunquid illud eſt propoſitum Concionatorum, & Theologorum, quando aſſumunt pro Conceptione illud pſalmi, *Fundamenta ejus in Montibus Sanctis*. Obſervandum

dum inſupèr non dixiſſe Authorem nullum fore fundamentum ędificii, illudque ſubruendum ſine Gratiâ immaculatæ Conceptionis; Sed fundamentum aliud non videri ſatis ſolidum, & commenſuratum ædificio: Non dicit paritèr abſque illo Priuilegio cætera non ſubſiſtere, ſed ea non perfecta videri.

Quòd verò Maternitatem Dei primâ omninò in intentione docuerit, manifeſtum eſt ex num.200. *Cùm dignitas Matris Verbi*, inquit, *eſſet maxima, & principium, atque fundamentum Præcellentiarum magnæ illius Reginæ, propoſita fuit Angelis*, &c. Et ex numero 234. ubi habetur, *ex Maternitate inquirendam, & metiendam eſſe Mariæ Magnitudinem, ſicut ex Vnione Hypoſtatica exigitur qualis, quantuſque ſit Chriſtus*. Lege inſuper n. 191. 162. & ſequentes. Attendere ſaltèm debuiſſent Deputati ad ipſas capitum inſcriptiones, ſeu titulos; non potuiſſent non obſervare cap. 4. 5. 6. & paſſim in ſequentibus, ordinem intentionis in Prædeſtinatione Mariæ exponi, ibique Maternitatem primam collocari: à cap. vero 12. uſque ad 17. de quo quæſtio eſt, atque etiam ſequentibus, ordinem executionis deſcribi, ſecundum quem Conceptio initium, & origo eſt omnium Marię Privilegiorum.

Quę quamvis Author non adeò Luculentèr & clarè expreſſiſſet in ſuſpicionem tamèn vocari non debeat; cùm hoc capitale ſit Principiū Doctrinę ſuę dilucidè expoſitum cap. 4. & 5. Propterea dicit prędeſtinatam eſſe Mariam ante omnes puras creaturas, quia prædeſtinata eſt, ut eſſet Mater Dei: & propter hoc etiam gratię plenitudinem ipſi præparatam fuiſſe ab ęternò ante peccati prævisionem.

Hoc non ſuborari non potuerunt Cenſores Delegati, quia & expreſsè moniti, imò & convicti fuerunt. At occaſionem illam tentare voluerunt, ut temerarent, & excuterent Juramentum dè Conceptione immaculatâ defendenda, quod multi è Doctoribus ęgrè omninò ferunt. Vndè tres ex Deputatis, dè quorum numero Syndicus ipſe eſt cum pluribus ſuis ſequacibus, plura Juramento derogantia publicè dicendo in Comitiis Sorbonicis protulerunt: & pręſertim Opinionem Conceptionis nutantem, dubiam, inutilem, & abſque ullo fundamento eſſe; ac Viros Theologos minimè decere, ut diſputent de tempore, ac modo Sanctificationis Marię, cùm id ex Scripturâ Sacrâ, & Traditione non conſtet. Vndè magna animorum offenſio, & perſuaſio publica, Doctores Sorbonicos reformare, & minuere velle cultum Deiparę.

NOTÆ.

In Suppoſititiam Cenſuram Sacræ Facultatis Pariſienſis.

Deputatos atque Factioſos ſua circa hunc articulum feſellit opinio, arbitrabantur enim majorem Doctorum numerum libentèr renuntiaturū Conceptionem immaculatam, eóſque ſolitum facilè ejuraturos Sacramen-

Digitized by Google

mentum. Verum ex oppoſito adeò, vel ex hujus conſilij ſuſpicione exaſperati ſunt animi, tantuſque rumor in Civitate excitatus eſt, ut Cenſores non ſine verecundiâ, ſummâque vi, ad tumultum compeſcendum Sentẽtiæ ſuæ attexere coacti ſint, quæ ſequuntur in duobus primis Lineis Cenſuræ.

CENSVRA SVPPOSITITIA.

Quamvis facultas Theologiæ Pariſiens. tenuerit, & teneat SS. Virginem fuiſſe in ſua Conceptione à labe originalis peccati præſervatam; tamen hæc Doctrina, quæ Dogmata de Sanctiſſima Virgine ad Fidem Catholicam pertinentia, ut Dei Maternitatem, & perpetuam Virginitatem, pendere aſſerit à Sententia, quæ de fide Catholica non eſt, & ità pendere, ut alioqui fundamentum ſolidum non haberent: falſa eſt, temeraria, & Fidem in Conciliis ſtabilitam infirmans. art. 7.

Intelligere aut non potuerunt, aut noluerunt Cenſores, quòd Ven. Mater de Agreda nuſquàm dixit Maternitatem Dei, quæ de Fide eſt, pendere à Sententia, quæ de Fide non eſt, ſed tantùm Maternitatem divinam pendere ab immaculatâ Conceptione. Aliud autem eſſe, ac prorſus diverſum ſatis ſuperque oſtendimus; dicere ſcilicet, quòd Fides alicujus Dogmatis Catholici pendet àb aliquà opinione, quaſi dubitare quis de Dogmate poſset, ſi non conſtaret de opinione; & dicere quòd Maternitas diuina pendet ab immaculatâ Conceptione, quamvis prima de Fide catholicâ ſit; altera non ſit: quod probabilitèr teneri poteſt, modo præſertim ſuprà expoſito. Idipſum R.P. de Lacolombiere Societatis Ieſu, Vir nunquàm ſatis prædicandus in ſerm. de Concep. immaculatæ Conceptionis Argumentum aſſumpſit: in primà parte docens Gratiam Conceptionis SS. Virginis eſſe omnium, quæ deincèps ei collatæ ſunt, inter gratias ſanctificantes maximam, quòd ſolertiſſimè probat: & in ſecundâ concionis parte, illam ipſam eſſe fundamentum, & originem cæterarum omnium Gratiarum. Quam concionem typis mandatã carpere nemo auſus eſt, nec ullus jure poſſet. Idipſum innuunt omnes illæ rationes congruentiæ, quibus immaculatæ Conceptionis Dogma probatur.

Rursùs additum eſt hâc in poſtremâ Cenſurâ, *Et ità pendere, ut alioqui fundamentum ſolidum non haberent*. Quod ità minimè protulit Ven. Author; Quippe plus dicit, qui ſine immaculatâ Conceptione Maternitatem divinam fundamento ſolido carere aſſerit, ut dictum eſse àb Authore falsò ſupponitur. Quàm qui dicit Dignitatem Mariæ ſine primâ illâ Gratiâ fore ſicut ſuperbum Palatiũ ſine ſolido, & cõvenienti fundamento. Quod reverà dixit: etenim omnis, ut aiunt, comparatio claudicat, minuitque vim rei aſſertæ.

Cæterum Dignitas illa fundamentum adeò ſolidum atque conueniens non habuiſset, cui peccatum originale fuiſset loco Gratiæ originalis ſuppoſitum. Quod quidem novum dicere, & inſolitum non eſt Conceptionis im-

immaculatæ defenſoribus; at planè quadrat cum illâ uſitatiſſimâ ratione, quòd alioqui Maria Virgo non idonea ſuiſset, quæ in Matrem Dei aſsumeretur.

ARTICVLVS XII.

INDICIS PROPOSITIONVM CENSVRA Confixarum, & Confutationis Cenſuræ.

PROPOSITIO SVBJECTA CENSVRÆ.

PAg. 325. num. 290. *Charitas illa erga Eccleſiam militantem magis eluxit in nocte, qua perfuſa eſt Eccleſia Chriſto mortuo, per adminiſtrationem, quam habuit Regina illa initio Legis Evangelicæ, & pèr affectum ferventem, quo petiit, ut hæc Lex, & Sacramenta ejus ſtabilirentur, cooperans omnibus.*

CENSVRA DD. DEPVTATORVM

Hæc propoſitio falſa eſt, temeraria, & erronea.

CENSVRA CENSVRÆ.

Hæc cenſura *malæ fidei eſt, temeraria, falſa, & Honori SS. Virginis derogativa.*

Mala fidei. Cur enim Cenſores, quod ſequitur immediatè reticuerunt, *cooperans omnibus*, inquit, *ſicut dicam ſuo loco*? Niſi quia judicaſset Sacra Facultas examinandum eſse locum, ad quē materia præſentis articuli remittitur plenius tractanda, antequàm præceps, & cæca Cenſura ferretur. Et reverà qui tertium Tomum pervolvere voluerit, exploratū habebit, quòd talem Superioritatem & Gubernationē tribuit Author Mariæ poſt Aſcentionem Filii ſui, quæ nullatenùs derogat Authoritati Petri, & Poteſtati Apoſtolorum: Quinimò Obedientia, & Humilitas illius ergà Supremum Chriſti Vicarium in Terris mirum in modum commendatur. Vndè liquet non potuiſse ferri cenſuram rectam dè hoc primo Tomo, abſque accuratâ aliorum Tomorum notitiâ. Indè conſtat ſaltèm infidos fuiſse Cenſores, qui Propoſitionem articuli mutilarunt, reſcindendo hæc verba, *ut dicam ſuo loco.*

Propterea Exemplar Hiſpanicum habet vocem *Magiſterio*, quæ ſignificat idem ac *Magiſterium* Latinè, quęquè minùs ſonat, quàm vox Gallica *Gouvernement*; Quanquàm & iſta ſatis generalis eſt, & ſignificat omne

ge-

genus Regiminis & Adminiſtrationis, & conſonat verbis Sanctorum Patrum, & Eccleſiæ: Vocatur enim Virgo Sanctiſſima *Regina Apoſtolorũ, Apoſtolorum Magiſtra*. S. Anſelmus lib. de excel. Virg. c. 7. *Erat* inquit, *utilis & neceſſaria Fidei noſtræ converſatio Virginis poſt Aſcenſionem Domini, quia licèt Apoſtoli per Revelationem Spiritus Sancti edocti fuerint, incomparabiliter tamen evidentiùs, ac manifeſtiùs ipſa per eumdem Spiritum Veritatis, illius veritatis profunditatem intelligebat, & per hoc multa eis per Virginem revelabantur*. Rupertus lib. 2. de Gloria Filij Hominis circà principium dicit, *eam poſt Aſcenſionem docuiſſe Eccleſiam Myſteria Dei*. S. Bernardus ſerm. 4. in Miſſus eſt, dicit, *Mariam illuminaſſe Evangeliſtas ſecundum nominis ſui ethimon, quod idem eſt ac illuminatrix*. S. Thomas in expoſitione Salut. Angel. ita loquitur, *non ſolum illuminata eſt, ſed etiam illuminatrix, quæ propterea Soli & Lunæ comparatur*. Simeon Metaphraſtes orat. de Virg. refert, *illam manſiſſe in Sion poſt Aſcenſionem Filij, & ei tanquam Dei Matri Honorem ab omnibus delatum*. Similiter S. Brigitta, *erat enim*, inquit, *Magiſtra Apoſtolorum, Doctrix Confeſſorum* &c; Suarez denique in 3. p. diſp. 19. pag. mihi 187. probat, *eam fuiſſe Fidei Magiſtram*, & explicat qua ratione *hæreſum interemptrix illa eſt*.

Temeraria conſequentèr eſt Cenſura, quæ repugnat communi Sanctorum & Fidelium Sententiæ, *Erronea inſuper, & Honori SS. Virginis prorſus adverſa*. Damnat enim indiſtinctè quòd amor Deiparæ erga Eccleſiam eluxerit poſt Aſcenſionem Chriſti, quòd pro fundanda Eccleſia apud Deũ interceſſerit, quòd primos Fideles precibus, conſilijs, & exemplis ſuis juverit, quòdque delatus fuerit ei Honos conveniens in Regimine Eccleſię tanquàm Dei Matri, tanquàm gratiarum Adminiſtræ, tanquàm divinarũ veritatum Oraculo: Quanquàm id expreſſum non fuerit in actibus Apoſtolorum, ne daretur occaſio Infidelibus inſultandi Fidei Chriſtianæ, dicendo, Fœminam ejus fuiſſe Fundatricem, & Propagatricem.

NOTÆ

In Suppoſititiam Cenſuram Sacræ Facultatis Pariſienſis.

Tantum abeſt, ut in nova Cenſura id adjectum fuerit, quòd deſiderabatur in prima, iſtud ſcilicet, *ut dicam ſuo loco*, quo expoſitio difficultatis hujus loci in alium remittitur; quinimò hæc dempta ſunt, *per affectum ferventem, quo petiit, ut lex Evangelica & Sacramenta eius ſtabilirentur, cooperans omnibus*: quia his verbis inſinuatur, qualis fuerit Deiparæ Poteſtas, qualiſve Poteſtatis uſus, ſcilicèt perfuſas ad Deum preces, & per Conſilia data Apoſtolis, congruamque ſexui ſuo cooperationem. Vt autem omnes credant, ipſaque etiam Sedes Apoſtolica, cui fucum facere nituntur, exiſtimet Authorem voluiſſe Petri Primatum, Supremamque Vicarij Chriſti Authoritatem evertere, ac Mariæ tribuere, ſic Cenſuram novam contorſerunt.

CEN-

Hæc Propoſitio, quæ tribuit Sanctiſſimæ Virgini Regimen Eccleſiæ, falſa eſt, temeraria. & erronea. art. 8.

Verùm articulum notatum cum Cenſura conferat Lector, an ſcriptum inveniatur in articulo, quod Maria Virgo Regimen Eccleſiæ habuerit? cur igitur Cenſura mentitur? Equidèm innuitur in articulo aliqua gratiarũ Adminiſtratio, aliqua per preces & conſilia Authoritas, quam Deiparæ Virgini quis neget? Quod autem Regimen Eccleſiæ abſolutè habuerit, nullibi invenies, niſi in Cenſura. Sed quæ protervia noluiſſe locum, quem ad Poteſtatis hujus explicationem Author indicat, conſulere, nec deſignatum, oſtenſúmque, ut revera fuit Deputatis, attendere? quia ſcilicet hac cavillandi, atque calumniandi occaſio ipſis erepta eſſet. Enimverò in 3. p. ut obſervatum eſt ſuprà, Maria Virgo tanquàm perfectiſſimum humillimę promptiſſimæque Obedientiæ ſupremo Chriſti in Terris Vicario debitæ Exemplar proponitur, & ita ſumma Apoſtolorum erga illam reverentia exponitur, ut nec hujus Humiliati, aut ſexus Conditioni, nec illorum Authoritati quidquam derogetur.

Incivile eſt, ut jure recepto fertur, *niſi tota Lege perſpecta unica ejus particula propoſita judicare*, incivile ff.. de Lege. Temerarium paritèr & iniquũ non explorato Opere integrò ex una vocula æquivoca, qualis eſt iſta *Magiſterio, Gouvernement*, Librum refigere. Hac fraudulenta ſua agendi ratione voluerunt Authori Sapientiſſimæ conflare invidiam, vel in ipſa Curia Romana: At id continget, ut ſperò, quod S. Auguſtinus pronuntiavit ſerm. Dom. in monte c. 2. & c. 6. *Iudicandi temeritas*, inquit, *nulli plus nocet, quàm ipſi Iudici.*

ARTICVLVS XIII.

INDICIS PROPOSITIONVM CENSVRA Confixarum, & Confutationis Cenſuræ.

PROPOSITIO SVBJECTA CENSVRÆ.

PAg. 337. num. 301. *Cùm Divina illa Regina loquendo de ſe ipſa dixerit, per me Reges aſſumptos ad thronum, & in illo ſervatos: per me ipſam Principes imperare, Potentes adminiſtrare juſtitiam* (& in margine notatur cap. 8. Prover. v. 15. & 16.

CEN-

CENSVRA DD. DEPVTATORVM.

Cùm ſolus Spiritus Dei locutus fuerit per Scripturas, hæc Propoſitio, quæ inducit SS. Virginem dicentem de ſe, quòd ipſa dixerit Proverbiorum 8. per me Reges regnant &c. falſa eſt, temeraria, & verbo Dei contraria.

CENSVRA CENSVRÆ.

Hæc Cenſura *Stolida eſt, falſa, temeraria, Honori Verbi Dei, & Virginis Deiparæ, nec non Eccleſiæ ſenſui contraria.*

Immiſit certè Dominus Spiritũ vertiginis in hoſce Sapientiſſimos. Quid enim iſtud ſignificat, *Cùm ſolus Spiritus Dei* &c. Idem ſanè, ac ſi quis diceret, *Cùm ſolus Spiritus Dei locutus fuerit per Scripturas, hæc Propoſitio, quæ inducit SS. Virginem dicentem de ſe, Fecit mihi magna, qui potens eſt &c. falſa eſt, & temeraria.* Bone Deus! qualis lapſus capitis? Ita nè ſolus Spiritus Dei loquitur in Scripturis, ut neminem loquentem inducat? Quinquàm igitùr verum eſſet, Mariam nullatenùs ſic loqui potuiſſe in Proverbiis, non minus ſtulta remanet adducta iſta ratio, *Cùm ſolus Spiritus Dei.*

Quid ſibi volunt præterea iſta verba, *dicentem de ſe, quòd ipſa dixerit?* An in illâ capitis vertigine videbant omnia duplicia? Exhibetur quidẽ SS. Virgo dicens de ſe, quod *per ipſam Reges ad thronum aſſumpti ſunt* &c. non verò dicens de ſe, quod ipſa dixerit, neque enim illa loquitur ibi in primâ Perſonâ, nec inducitur dicens expreſſis verbis, *per me Reges regnant.* Non debet autem Cenſura mutare propoſitionem, ſicut nec debuit adjici textui citatio marginalis: Citationes enim hujuſmodi plerumque Authorum non ſunt, præſertim in operibus poſthumis.

Falſa inſupèr, & *temeraria*, eo ipſo quòd manifeſtæ falſitatis, & temeritatis incuſat uſum pium, & probabilem præfati contextus Proverbiorum. Quod enim dicunt Mariam nondùm natam eſſe, quãdò edita ſunt Proverbia, nec proindè in illis loqui potuiſſe, miſerum effugium eſt, & Doctoribus prorſus indignum. Chriſtus enim quatenus homo non erat tempore Pſalmorum, quotiès tamèn per Spiritum S. inducitur loquens tanquàm Homo? v. g. ubi habetur, *Dinumeraverunt omnia oſſa mea &c. In ſiti mea potaverunt me aceto* &c. *Ego autem in flagella paratus ſum* &c. *Ego dormivi, & ſoporatus ſum, & exurrexi* &c. Nondùm erat Virgo Deipara, neque nova Chriſti Eccleſia, proùt ſub Lege Gratiæ conſtituta eſt (alias enim cœpit ſub Lege Naturæ) Veruntamèn utrique tribuunt plerique Patrum, & Interpretum, quæ in Proverbiis, & Canticis habentur.

Illa ipſa verba per me Reges regnãt, attributa SS. Virgini per Eccleſiã, leguntur in officio feſti S. Mariæ ad Nives, & in aliis feſtis ejus: Ex eodem cap. 8. Lectiones, & Epiſtolæ exſcribuntur, & exhibetur Virgo modò dicẽs, *Dominus poſſedit me in initio* &c. modò, *Ab initio & ante ſæcula creata ſum,*

Digitized by Google

&c. Quid repugnat igitùr Authorem noſtram duce Eccleſiâ reſpexiſſe ad hæc verba; *per me Reges regnant*, quibus Rupertus ſimilitèr uſus eſt lib. 3. in Cantic. in iſtud, *Veni coronaberis*.

Quotquot ſunt Reges, & Principes Catholici adeò cordi infixum habent hæc verba Mariæ Virgini convenire, ut ſe, ſuaque Regna, ſubditoſque ſuos, ac omnia ad Regimen ſpectantia devoverint Angelorum, Hominumque Imperatrici Quod Ludovicus 14. verè Chriſtianiſſimus præſtitit per ſolēne Votum ad inſtar piiſſimi Patris. Decretum Ludovici juſti eſt diei 10. Feb. 1638. Decretum verò Ludovici magni eſt diei 25. Mart. 1650.

Denique *contraria* eſt prædicta Cenſura *honori, quem debemus Verbo Dei ſcripto, nec non Beatiſſimæ Virgini*, imò *& Eccleſiæ*. Nā dè Verbi Dei ſcripti Dignitate, imò & Veritate eſt, ut plures poſſit habere ſenſus. Vnde S. Thomas in Opuſc. de potent. q. 4. a. 1. *Omnis veritas*, inquit, *quæ ſalva litteræ circumſtantia Scripturæ Sacræ aptari poteſt, eſt ejus ſenſus.* Vide Tractatus innumeros de Verbo Dei, ſi plura deſideras. Injuriam igitùr infert verbo Dei, qui ad unicum ſenſum illud coarctat: Spiritus enim S. plures involvit ſenſus in Scripturis, quàm valeat ſpiritus humanus ſcrutari, & exprimere.

Quòd verò Mariam ſæpius deſignare voluerit, liquet ex S. Bernardo, qui ſerm. 1. ſuper Salve Regina ait, *De hac, & ob hanc, & propter hanc omnis Scriptura facta eſt*, & alibi, *Ecce ad quam concurrunt omnia eloquia Prophetarum, ad quam omnia enigmata concurrunt Scripturarum* &c. Ex S. Idelfonſo Lib. de Virg. Mar. Ex S. Andrea Cret. orat. de Annunt. & de dormit. Mariæ. Ex S. Germano Conſtat. orat. de Nativit. Virginis. Ex S. Laurentio Juſtiniano lib. de caſto connubio verbi, & animæ. Et demùm ex generali Scriptorum eccleſiaſticorum, & ſacrorum Oratorum, imò & Eccleſiæ Praxi, ac Sententiâ. Erronea igitùr & propemodùm impia eſt Sententia illa, quæ judicat falſum, temerarium, & verbo Dei contrarium, quod textus aliqui Scripturæ veteris Teſtamenti convenientes SS. Virgini juxta communem Fidelium ſenſum, eidem tribuantur.

NOTÆ.

In ſuppoſititiam Cenſuram S. Facultatis Pariſienſ.

Deputatorum capita, quæ vertigine ſuprà notavimus laboraſſe hoc in articulo, tàm diuturnâ curatione, qualis per examen ipſorum Sententiæ tentata eſt, minimè reſtitui potuerunt: ceciderant primùm in foveam, nūc in puteum præcipites ſe dederunt: ſic enim appellanda venit poſtrema Cenſura. Lector ipſe ſit Judex.

CENSVRA SVPPOSITITIA.

Cùm perſpicuum ſit verba cap. 8. Proverbiorum de ſola Sapientia increata, vel incarnata juxta SS. Patrum unanimem conſenſum ad litteram eſſe intelligenda, & declaraverit Author in Libro pag. 61. Deum ad litteram in eo capite

Digitized by Google

pite de Verbo incarnato , & SS. ejus Matre locutum fuiſſe : Hæc Propoſitio quæ inducit SS. Virginem dicentem de ſe , quod ipſa dixerit Proverbiorum 8. per me Reges regnant &c. falſa eſt, & temeraria. art. 9.

Nuntium itaque remiſerunt Cenſores Spiritui Sancto, ad quē in primâ ſuâ Sententiâ confugerant his verbis nunquàm ſatis demirandis, *Cum ſolus Spiritus Dei locutus fuerit in Scripturis*, & in ejus locum omnes Patres unâ voce in ſubſidium Cenſuræ ſuæ advocaverunt. An illi omnes vocati venerint, & celebrato novo Concilio cum Deputatis Facultatis unanimem conſenſum Cenſuræ illorum accommodaverint, neſcio. Quòd ſi id Deputati præſtitum affirment, ego pro mea erga illos reverentia non inficiabor. Si verò negent, proferant igitùr SS. Patrum teſtimonia, ex quibus conſtet, illos unanimi conſenſu docuiſſe, caput 8. Proverbiorum ad litteram intelligendum eſſe de ſolâ Sapientiâ increatâ, vel incarnatâ; Saltem ex omnibus, vel unum deſignent, qui ſenſum hujus capitis ita ſenſerit.

Non inficior SS. Athanaſium, Cyrillum, Gregorium Nazianzenum, Auguſtinum, Bedam, & alios aliquos nonnulla hujus capitis verba Sapientiæ increatæ, & incarnatæ attribuiſſe. Sed quæſtio vertitur, utrū unanimi conſenſu iſti, aliique dixerint caput iſtud 8. Prov. ad ſolam Sapientiam increatam, vel incarnatā pertinere. Quòd ſi aſſerere potuiſſent, abluſiſſent certè à litterà, cujus ingenuus primariuſque ſenſus cadit in Sapientiam Idealem, de quâ non in toto hoc capite tantum, ſed etiam in libro agitur.

Idealem Sapientiā dico, Ideam Sapientiæ ex omnibus ſive divinæ, ſive creatæ Sapientiæ Legibus, & Prærogativis efformatā ad inſtar Perſonæ, cui per Proſopopæiam voces, & ſermones aptantur: Cui proindè nunc ea quæ Dei ſunt, nunc quæ hominibus tantùm cōveniūt attribuuntur. Vndè ſicut quandò Plato Rempublicam perfectiſſimam animo finxit, nō Rempublicam Spartanam, non Athenienſem propriè deſcripſit; Vt cùm Cicero Oratorem ſuum delineavit, non de Demoſthene, nec de Hortenſio ſermonem primariò habere contendit: Ità nec Salomon Sapientiam ſolam increatā, aut incarnatam, nec Sapientiam humanam ſolam ſpectavit, ſed Sapientiā generatim & abſtractivè ſumptam Et ſanè de illâ Sapientiâ ſermonem inſtituit, quæ eodem cap. 8. Prudentia, & Diſciplina, & Aſtutia dicitur *Sapientia*, inquit, *clamitat, & Prudentia dat vocem ſuam, intelligite parvuli Aſtutiam, audite Diſciplinam, & eſtote Sapientes* &c. quæ nomina Sapientiæ Perſonali Dei minimè conveniunt. Loquitur Salomon de illâ Sapientiâ de qua capite præcedenti dixit, *dic Sapientiæ Soror mea es, & Prudentiam voca amicam tuam*, quæ hoc in ipſo capite inducitur dè ſeipſa ſic loquens. *Ego Sapientia habito in conſilio, & eruditis interſum cogitationibus*: dè quâ capite ſequenti habetur, *Initium Sapientiæ timor Domini*. An verò Sapientiæ increatæ aut incarnatæ talia ad litteram conveniunt?

Si autem ſenſus magis litteralis, & proprius iſtius textus *Per me Reges regnant* &c. inveſtigandus eſt, hic ille profectò eſt. *Reges per me juſtè & prudenter regnant, me ſcilicet virtute Sapientiæ eos regente, & docente.*

S. Auguſtinus lib. 5. de Civit. Dei, ad Deum hæc immediatè refert: indicat tamèn hæc alio ſenſu nempè de Sapientiâ virtute accipi poſſe. Falſum proindè eſt, & omnimodè falſum, quòd ex unanimi Patrum conſenſu, hæc verba, & caput iſtud 8. integrum de ſola Sapientia Perſonali Dei, quæ Verbum Divinum eſt, intelligi poſſint ac debeant. Qua igitur, vel ignorantia ſenſuum Scripturæ, vel impudentia id tanquam perſpicuum, atq; certum proferunt in Cenſura ſua, quæ caſtigatiſſima eſſe debuit?

Hæc obſeruatio, inquies, non minùs pugnat adversùs Authorem, quàm contra Cenſores illius: Hæc enim aſſerit, ut Cenſura notatur, Deum in eo capite dè Sapientia incarnata, & SS. ejus Matre locutum fuiſſe. Verùm illud ſaltem jam evici, quòd eo ipſo quod expanderunt rete capti ſunt Cenſores, cùm evidentiſſimum ſit, caput iſtud octavum de Sapientia increata, vel incarnata juxta ſenſum primarium, quem littera contexus reddit, non eſſe intelligendùm, ſed de Sapientia generatim ſumpta; quæ quidèm non nihil ibi de Sapientia eſſentiali Dei, non verò de Sapientia Perſonali, & increata mutuatur. Eatenùs inſupèr plus peccaverunt illi, quàm Author piiſſima, ſi hanc tantillum declinaſſe impræſentiarum detur; quòd ſcilicet illi de ſola Sapientia increata, & incarnata caput iſtud intelligendum pronuntiarunt: illa verò ſenſum ſibi, ut exiſtimat, revelatum exponens, alios ſenſus, aut magis litterales, aut myſticos non excludit.

Sed nullatenùs ab Authore peccatum exiſtimo; Hæc ſcilicet illorũ opinionem ſectata videtur, qui multiplicem ſenſum ejuſdem Scripturæ Sacrę textus, eumque litteralem, de quo ſolummodò quæſtio eſt, non repugnare, imò & Verbi Dei Majeſtatem, & Amplitudinem decere contendunt. Vt S. Thomas 1. p. q. 1. a. 10. & alibi. Abulenſis in cap. 2. Math. Salmeron prolog. 8. Quibus favent S. Hieronimus epiſt. 103. ad Paulin. S. Auguſtinus lib. 2. confeſſ. c. 31. & S. Bernardus ſerm. 51. in Cantic. Vndè conſequens eſt caput 8. Proverb. & de Sapientia Ideali, & de Sapientia incarnata, & de ejus Matre litteraliter intelligi poſſe, prioremque ſenſum à Salomone, poſteriorem verò à Spiritu Sancto intentum eſſe. Sic illud Caiphæ dictum, *expedit vobis, ut unus homo moriatur pro Populo* duplicem habet ſenſum, unum Politicum, quem animo tenebat Pontifex, alterum Propheticum, quem illius ore ſignificabat Spiritus Sanctus. Sic quod dicitur 2. Reg. 7. *Ero ei in Patrem, & erit mihi in Filium*, de Salomone primùm ad litteram dictum eſt, & de Chriſto rurſus ad litteram, ut videre eſt Epiſt. ad Hebr. Vt autem exemplum ſit de ipſa Virgine Sanctiſſima, hæc Geneſis verba, *inimicitias ponam inter te, & mulierem*, litteralitèr de prima Eva intelligi poſſunt, & litteraliter ad ſecundam Evam Deiparam referuntur à S. Cypriano lib. 2. teſtim. adversùs Judæos c. 9. Epiphanio lib. 3. adversùs hæreſes. Hieronimo, ſive Authore Epiſt. ad amicum ægrotum. Ruperto lib. 3. de Trin. c. 19. aliiſque.

Adnotari velim inſupèr Ven. Authorem hujus Libri nunquàm dixiſſe hæc verba, *Per me Reges regnant*, ad litteram eſſe de SS. Virgine inteli-

gen-

Digitized by Google

genda; neque magis repugnare, quòd Deipara in expoſitione capitis octavi Proverbiorum adjungatur Filio, quàm in Prædefinitione, & Prædeſtinatione divinâ. Sed tenetur probabilitèr & piè SS. Virginem unà cum Filio ante omnes creaturas prædeſtinatam eſſe: & juxta hanc opinionem pleraque verba capitis 8. Proverbiorum appoſitè illi unà cum Filio ſuo conveniunt. Quid ergò falſi, & verbo Dei contrarij in hac illorum uſurpatione redargui poteſt? præſertim cùm Eccleſia, & Scriptores Eccleſiaſtici, atque Concionatores ſex poſtremorum Sæculorum hæc ipſa *Per me Reges regnant.* &c. hac ſequentia *Dominus poſſedit me &c. Ab initio & ante Sæcula creata ſum* &c. ad eamdem piè retulerint.

Quàm conſultiùs, atque ſapientius S. Auguſtinus lib. 12. confeſ. c. 31. de varijs Scripturæ ſenſibus à diverſis Interpretibus traditis, iudicavit; *Cùm alius, inquit, dixerit, hoc ſenſit* (Sacer ſcripſit) *quod ego: & alius, imò illud, quod ego; religioſiùs me arbitror dicere, cur non utrumque potiùs, ſi utrumque verum eſt? Et ſi quid tertium, & ſi quid quartum, & ſi quid omninò aliud verum quiſpiam in his verbis videt. Cur non illa omnia vidiſſe credatur, per quem Deus Sacras Litteras multorum ſenſibus temperavit? Nolo itaque Deus meus tam præceps eſſe, ut hoc virum illum de te meruiſſe non credam. Senſit ille omninò in his verbis, atque cogitavit, quidquid hic veri potuimus invenire, & quidquid nos nondùm potuimus, & tamèn in eis inveniri poteſt. Poſtremò Domine, qui Deus es, & non caro & ſanguis, ſi quid homo minùs videt* (in Scripturâ Sacrâ) *nunquid, & Spiritum latere potuit, quidquid eras in eis verbis revelaturus legentibus, etiam ſi ille per quem dicta ſunt unam fortaſſis ex multis veris ſententiam cogitavit.*

Hanc præclari iſtius Doctoris Sententiam æquiſſimam & ſuaviſſimam conferas quæſo, cum ſummâ Cenſorum noſtrorum arrogantiâ, qui non alium Scripturæ ſenſum, quàm ſuum admittunt. Ego quidem S. Auguſtini mentem ſectabor, & quam tradidit Ven. Mater de Agreda intelligentiam cap. 8. Proverbiorum reverentèr ſuſcipiam, aliâ quâvis paritèr verâ, atque ſanâ minimè rejectâ.

ARTICVLVS XIV.

INDICIS PROPOSITIONVM CENSVRÆ Confixarum, & Confutationis Cenſuræ.

PROPOSITIO SVBJECTA CENSVRÆ.

PAg. 372. num. *Altiſſimi potens brachium cœpit tunc in illa operari nova Prodigia, ultrà quàm homines cogitare poſſunt. Primum omninò inſoli-*

Digitized by Google

ſolitum iſtud fuit. Demandata eſt Angelorum multitudo præter numerum qui tollerent in Cælum Empireum corpus ſimùl & animam illius, quæ electa fuerat in Matrem Verbi æterni; & Principes Beati illicò obtemperantes ſuſceperunt amabilem hanc Infantem de manibus Matris ipſius Annæ, & ſolemnem inſtituerunt procedendi pompam.

Pag. 433. *Sæpè aſſumebatur ſecundum corpus in Cælum, volente Deo, per miniſterium Angelorum.*

CENSVRA DD. DEPVTATORVM.

Hæc Propoſitio falſa eſt, temeraria, erronea, & Doctrina communi SS. Patrum, & Eccleſiæ contraria.

CENSVRA CENSVRÆ.

Hæc Cenſura *omni nimio major eſt omninò temeraria, atque SS. Patrum, & Eccleſiæ affectui, & Pietati erga SS. Virginem repugnans.*

Quod ut probetur prænotare expedit, quod habetur cap. 6. Prologi Cardinalis de Turrecremata in Revelationes S. Brigittæ, de modo procedendi in examine 123. articulorum ex Libris earumdem Revelationum excerptorum, & per Æmulos præſentatorum Cardinalis Petri Judici Fidei in Generali Concilio Baſileenſi: Scilicet uniuſcujuſque articuli declaratam fuiſſe tertio loco veritatem, aut poſſibilitatem, ubi de veritate ſatis conſtare non potuit.

Non facile eſt veritatem præſentis articuli aliundè probare, quam ex ipſâ Revelatione Vener. Matris. Nullibi namque fertur expreſſum Privilegium illud talibus cum circunſtantiis. Legi equidem apud Tirinſ in Jerem. c. 17. ver. 12. quòd ad illa verba, *Solium gloriæ altitudinis à principio*, Rabbi Moyſes, & Haccados, ac ex iis Galatinus l. 7. de arcanis Fidei c. 10. per *Solium* intelligi volunt B. Virginem Mariam, quæ à *principio* ſuæ Conceptionis abſque peccato originali, evecta fuit in Solium, & Thronum Altiſſimi: ſed inde magna authoritas non accedit ad articulum noſtrum.

Cõvertimur proindè ad demonſtrandam poſſibilitatem illius; Si enim conſtat de poſſibilitate, inſinuabitur probabilitas: & ubi debiliora videbuntur probabilitatis argumenta, ad motiva credulitatis recurremus. Poſito namque, quòd id abſolutè revelari potuit, cauſa devolvitur ad quæſtionem, utrum fidem Ven. Mater mereatur, quæ id ſibi revelatum fuiſſe denuntiat? & ſic quæſtio de poſſibili deſinit in quæſtionem de facto. Hunc procedendi modum in Concilio Baſileenſi, & ab omnibus Revelationum Arbitris, & Judicibus, qui fuerunt unquàm, probatum, nemo damnare poteſt, ſi tamen intra limites poſſibilitatis Fides, & Doctrina communis Eccleſiæ ita concludantur, ut quod ipſis contradictorium fuerit, impoſſibile habeatur.

Di-

Digitized by Google

Dicant nunc Cenſores Delegati, num articulus iſte ſibi videatur ex ipſis terminis repugnare? Audebunt fortè illum abſolutè & ex ſe impoſſibilem pronuntiare? Cui igitur Fidei articulo contradicere illũ animadverterunt? Prodant, ſi quid huic manifeſtè contradictorium definitum tanquàm de fide fuit? Sunt equidèm nonnulla generalia Scripturæ, & SS. Patrum Teſtimonia, quæ obiici poſſunt. Sed nunquid occurrunt quoque multa, quæ & Conceptionis immaculatæ Gratiam, & Aſſumptionis corporeæ Privilegiũ oppugnare videntur? Quid hæc & illa, niſi Propoſitiones generales ſunt, quæ exceptionem admittunt in gratiam Deiparæ Virginis?

Clauſum erat Cælum, inquiunt, ante Chriſti Aſcenſionem. Fateor. Sed quâ de causâ, niſi propter Adæ peccatum? Et quibus, niſi iis qui contraxerunt illud? Non clauſum fuit Angelis, nec clauſum fuiſſet Hominibus in ſtatu naturæ puræ. Cur ita omninò clauſum fuiſſet SS. Virgini, quæ Angelorum puritatem, & ſtatum Naturæ puræ candore ſuperat innocentiæ?

Redemptione Chriſti indiguit: Indiguerunt & ſuo modò Cæleſtes Spiritus. Communis Eccleſiæ & SS. Patrum Doctrina eſt, Chriſtum aſcendiſſe primum omnium in Cælos, illoſque cæteris aperuiſſe. Quis id negat? At verò ſtat integra Doctrina iſta cum præſenti articulo; Quomodo enim dicitur primogenitus ex mortuis, primuſque mortis, inferique triumphator, eodem modo dici poteſt primus aſcendiſſe in Cœlum, & illud aliis reſeraſſe. Sicut autem primus non dicitur in Reſurrectione, quaſi nullus reſurrexerit antè eum, ſed quia primus reſurrexit, ne moreretur iterùm; & quia ipſe propriâ virtute, & in virtute ejus cæteri omnes quoque reſurgere habent cum corporibus ſuis. Idem quoque de ſuâ Aſcenſione dicendum eſt. Maria autem rapta dicitur in Cœlum ante Aſcenſionem Filii; ſed tranſeuntèr, & ad modica temporis inſtantia, nec propriâ virtute, & ità introivit, ut aditum cæteris non aperuerit. Hoc igitur non obſtante Chriſtus primùm nobis Cœlum aperuit, primuſque aſcendit ad Dexteram Dei, ut ibi perennè, & in æternum ſedeat, electos ſuos ad ſe aſſumpturus.

Majus ſanè aliquid eſt Deum intuitivè videre, quam rapi ſecũdum corpus ad Cælos. Iſtud conceſſum eſse ſæpius hâc in mortali vitâ B. Mariæ Virgini contendit numeroſa Scriptorum illuſtrium, & probatorũ Turma, quamvis Scriptura Sacra expreſsè habeat; *Nemo vidit Deum unquam. Non videbit me homo, & vivet*, & hæc pia Sententia conſonat opinioni plurium ex antiquis, & celebrioribus Eccleſiæ Patribus, qui exiſtimarunt hujuſmodi Privilegium Adamo, Moyſi, Eliæ, Stephano, &c. fuiſse conceſsum. Quis tantus error igitur, quæve tàm enormis temeritas dicere raptam Virginẽ Deiparam aliquando in Cælum, dùm in Terris degeret?

Id fortè ſine exemplo eſt? Nec tamèn propterea negandũ eſset; Sine exẽplo enim Maria Virgo & Mater: Sine exemplo Maria Mater Dei, ut refert Beda lib. 4. c. 49. in c. 11. Lucæ, *Nec primam ſimilem viſa eſt, nec habere ſequen-*

Digitized by Google

quentem. Singularem Virginem decuit Privilegium ſingulare. Verū raptus eſt Paulus uſque ad tertium Cælum, *ſive in corpore*, inquit equidem ille *ſive extra corpus neſcio*; *Vtrumque tamen*, ut obſervat S. Ambroſius. *confirmavit, quia utrumque fieri non negavit, ut ſine corpore rapi potuiſſet, & in corpore: Non enim dubitat adhuc mortale corpus potuiſſe levari ad cælos, & tolli in Paradiſum Dei Patris cæleſtem.* Vndè Rupertus lib. 3. in Cantic. *Si quiſpiam dicit raptum ſe fuiſſe in Paradiſum, quantò magis tu Regina Cælorum per ſæpè Cæleſtibus interfuiſti.* Sophronius quoque antiquus Author ſer. de Aſsumptione inter opera S. Hieronimi, *Converſabatur cum ſenatoribus Cæli intra Curiam Paradiſi.*

Hæc prætera opinio invaluit, ſcilicet toto tempore, quod ab Aſcenſione ad Aſsumptionem effluxit, modò SS. Virginem raptam fuiſse in Cælum, ut ſemèl Paulo contigit, modò Chriſtum de Cælo deſcendiſse ad Matrem ſuam inviſendā, ut in gratiam Pauli aliorumque multorum feciſse legitur. Quid tàm odioſum, tàmque non ferendū Author noſtra ſuperaddidit huic piæ opinioni? Anticipationem, ut ita dicam temporis; nimirum extendis ad ipſum tempus Infantiæ, quod Senectuti SS. Virginis alii reſervarunt. En igitur rem deductam ad quæſtionem de tempore; & hæc quidem minùs movere nos deberet, quàm recens illorum opinio, qui cùm viderent plures exiſtimare, quòd Privilegium Viſionis intuitivæ tranſitoriè conceſsū fuerat interdùm SS. Virgini poſt incarnationem, illud idem conceſsum ipſi ſtatim poſt Conceptionem prædicaverunt. Sic primùm Hieronimus à Florentia, qui erat Philippo 3. Hiſpaniarum Regi à Concionibus, Sic Suarez, Salazar, Antonius Salmaticenſis, Poirè, aliique multi. Hoc tamèn Privilegium fuiſse pro inſtanti Conceptionis ſingulare Chriſto arbitratur Ven. Mater.

Ego certè nullam opinionem ad maiorem SS. Virginis gloriam ſine Fidei diſpendio conducentem damnare vellem; Sed potiùs cū Petro Celleſ. lib. 6 epiſt. 23. dicerem, *Cataractas Cæli, & fontes abyſſi libentiùs in obſequiū Virginis ſolverem, quàm clauderem: & ſi Filius eius Ieſus aliquid omiſiſſet in prærogativa exaltationis ſuæ Matris ſervus, ego mancipiū, nō quidē de effectu, ſed ſaltèm de affectu ſupplere geſtirem. Mallem certè non habere linguam, quàm aliquid dicere contra Dominam meam, aut eligerem non habere animam, quæ vellem eius extenuare gloriam.*

Pium iſtud erga SS. Virginem Studium acceptum eſſe ſibi diu multumque probavit Eccleſia, conatus & æmulationem Scriptorum & Oratorum ſuorum in ſcrutandis & propalandis Mariæ Privilegijs, laudando, atque remunerando. Attendant ſaltèm quorum Studia ex adverſo ſunt, veriti, nè nimium tribuatur Matri Omnipotentis Verbi Dei ad illud S. Auguſtini lib. 11. de pec. orig. c. 23. *Longè aliter habent ſe quæſtiones, quæ ad Fidem pertinent, & illa in quibus ſalva fide, aut ignoratur quid verum ſit, & ſententia definitiva ſuſpenditur, aut alitèr quàm eſt, humana & infirma ſuſpicione conijcitur. Quis enim non ſentiat in his, & multa ignorarī ſalva Chriſtiana Fide, & alicubi errari ſine aliquo hæretici dogmatis crimine.*

Ad

Ad ſilentium SS. Patrum, & Scriptorum circa iſtam quæſtionẽ reſpondendum eſt cum Vincentio Lirinenſi in cõmonit. *Quod antiqua SS. Patrũ conſentio non in omnibus Divinæ legis quæſtiunculis, ſed ſolum in Fidei Regula magno nobis ſtudio, & inveſtiganda, & ſequenda.* Porrò quid ad Fidem iſte articulus? quod ſcandalum, quod damnum emergere poteſt ex illius aſſertione? Temeraria eſt, inquiunt. Quo ex capite? An temeraria dici poteſt, quia jubentibus Superioribus ex Obedientiâ, & cum plena ſubmiſſione correctioni Eccleſiæ ſcripſit ea, quæ ſibi divinitùs revelata credidit. Poterant ei non credere Cenſores; ſed illam temeritatis, falſitatis, & erroris inſimulare circa Articulum, qui & verus eſſe poteſt, & potuit revelari, idque nullo præhabito examine probabilitatis, ſeu credulitatis revelationis hujus, ſeque proclives adeò præſtare in damnãdo quidquid in majorẽ Deiparæ exaltationem credere poteſt: Hoc eſt ſanè *temeritatis*, *Studiique adverſus SS. Virginem*, proindeque *contrarii Fidelium Pietati* notas meritò incurrere. Hæc leviter & breviter attigi. Plura inter Notas Tomi primi invenies, & quæ virum quemlibet cordatum moveant; ſin minus ad poſitivè approbandum iſtum articulum, ſaltem ad hunc temerè non dãnandum, ad inſtar plurimarum opinionum piarum, quæ nec approbantur ſolemnitèr, nec paritèr damnantur.

NOTÆ

In ſuppoſititiam Cenſuram S. Facultatis Pariſienſis.

Vt animadvertere poſſit Lector Studioſus quid ſit diſcriminis, aut cõvenientiæ inter Sententiã Cenſoriã DD. Deputatorum jamjam refixam, & Cenſuram Suppoſititiam modo expungendam, iſtam hic exſcriptã habet.

CENSVRA SVPPOSITITIA.

Hæ Propoſitiones falſæ ſunt; temerariæ, & contrariæ Verbo Dei, Joan. c. 14. v. 2. *Vado parare vobis locum.* Hebr. c. 6. v. 19. & 20. *Spem habemus incedentem uſque ad interiora velaminis, ubi Præcurſor pro nobis introivit Ieſus* c. 10. v. 19. *Habentes Fiduciam in introitu Sanctorum in ſanguine Chriſti, quam initiavit nobis viam novam.* art. 10.

Prior Cenſura damnat propoſitiones tanquam Doctrinæ SS. PP. & Eccleſiæ adverſas; Poſterior verò tanquam contrarias Verbo Dei: Ideò adjecerunt Cenſores ſuæ novæ cenſuræ tria novi Teſtamenti teſtimonia, quæ ipſorum Sententiam nihil juvant. Primum iſtud eſt. *Vado parare vobis locũ*, cui propoſitiones articuli præſentis non repugnant. Neque enim aſſũpta dicitur Maria in Cœlum ab ortu ſuo, ut pararet nobis locum, nec ut locũ ibi, & ſedẽ deinceps perennẽ haberet: Sed vt tanquã primogenita omnis puræ creaturæ, & tanquam Regina Angelorum, & Hominem gratiis, & donis à conceptu ſuo cumulatiſſima agnoſceretur, & à cæteris omni-

 bus

Digitized by Google

bus tanquàm unica,& electa Dei præ cũctis honorificẽtiùs diſtingueretur. Quod tranſitoriè factũ notat Author, nec niſi ex prævifis Chriſti meritis.

Secundũ Teſtimonium eſt, quod *Spem habemus incedentem ad interiora velaminis, ubi Præcurſor pro nobis introivit Ieſus.* Id autem ſententiam Ven. Matris minimè cõvellit; quia non magis Maria dicitur introiſſe ad interiora velaminis, tanquàm Præcurſor pro nobis, quàm dicuntur Angeli pro nobis Præcurſores Cælũ introiſſe, licet ante Chriſtum in Empireũ admiſſi ſint. Maria proſe utique potuit introire pertranſeunter ante Chriſtũ, non pro nobis, nec ideò Præcurſor noſtra eſt, quia tunc non admiſſa eſt, ut in æternum maneret, ſed ad breviſſimum ſpatium. Porrò non tranſitoriè, ſed perenniter ſperamus nos inter Cælites aſſumendos. Hoc igitur Privilegiũ trahi non poteſt in exemplum.

Tertiũ Teſtimonium ſic fertur, *Habentes fiduciam in introitu Sanctorum in ſanguine Chriſti, quam initiavit nobis viam novam.* Cujus ſolutio ex dictis patet. Si enim SS. Virgo hac anticipata aſsũptione nõ initiavit nobis viam; quia ut diximus, viã nobis nõ aperuit, nec ullatenus pro nobis aſcẽdit; Supereſt, quod via illa nobis initiata fuerit per Chriſtum. Quæ via, cũ non alia ſit, juxta mentem Apoſtoli; quã perennis, & perfectiſſimæ Beatudinis aditus & ingreſſus via illa nova erat nobis: Nullus enim hominum, ſed nec Maria quidem ad completam illam Beatitudinem, perpetuamq; in cęlis manſionem pervenerat, cùm Chriſtus in cęlum aſcendit.

ARTICVLVS XV.

INDICIS PROPOSITIONVM CENSVRA Confixarum, & Confutationis Cenſuræ.

PROPOSITIONES SVBJECTÆ CENSVRÆ.

PAg. 390. num. 344. *Partus beatiſſimæ Annæ, ea puritate nituit, quæ decebat ejus Filiam, cujus puritas redundabat in Matrem. Et quanquã propterea purificatione non indigeret, ſatisfecit nihilominus debito communi Legis, quam exactè complevit. Sic Mater illa, quæ immunis erat à Legis onere, immunda æſtimata eſt ab hominibus in Purificatione.*

CENSVRA DD. DEPVTATORVM.

Hæc Propoſitio falſa eſt, temeraria, & Verbo Dei contraria.

CEN-

Digitized by Google

Hæc Cenſura *liberior eſt, inconſulta, & falſa.*

Vndenã enim Propoſitionis iſtius articuli falſitatem deduxerũt Cẽſores Delegati? An impoſſibile fuit Privilegium iſtud Annæ concedi? Num potuit, ut reverà conceſſum eſt, revelari alicui? Cur ergo mendacii reprehendunt ſinceriſſimam ac probatiſſimam Virginẽ, quæ declarat id de facto ſibi revelatum? Cùm aliundè non conſtet Revelationes illius falſas eſſe, nec Cenſores motiva credulitatis, quibus veluti veſtiuntur intueri voluerint. His nullam fidem eſſe dandã certè ex hoc capite non evincent. Quod enim dicunt Articulum iſtum eſſe contrarium Verbo Dei, falſum eſt: unius enim Privilegium Legem non ſolvit, ſed firmat. Lex habet, *mulier, quæ concepto ſemine peperit, immunda erit*: Ab hac Lege immunẽ fuiſse ex ſpeciali gratia Annam quid vetat? Fortè tota Lex hâc ſolâ immunitate periclitatur.

Hoc verò Privilegium credibile facit Revelatio ſpecialis, & probabile omnimoda puritas Conceptionis SS. Virginis. Lex verò purgationis poſt partum ſupponebat Legem concupiſcentiæ, & peccati in conceptu, Legem, inquam, concupiſcentiæ in Parentibus dominantem; Legẽ verò originalis peccati conceptum fœtum afficientem. Vndè in ſtatu Naturæ puræ nulla immunditia in partu reputata fuiſset, quia nulla fuiſset concupiſcẽtiæ libido in conceptu. Sed à concupiſcentiæ Lege immunem fuiſse conceptũ SS. Virginis docuit Author c. 15. hujus Libri, conſequens erat, ut & ortus à purgationis Lege diceretur pariter immunis: nec alterum altero magis repugnat, cùm tamen alterum, ſcilicet quòd Gratia huic Conceptioni dominata eſt, non verò concupiſcentia, aſſertum à SS. Patribus, & S. Brigittæ revelatum legatur.

Regula quidem eſt tradita à Cardinali Bona de diſcret. Spir. c. 20. *Quod majorem animadverſionem exigunt illæ Revelationes, quæ diſpenſationem ab aliqua Lege continere dicuntur. Licet enim fieri poſſit, ut Leges Divinæ ab eo, qui illas tradidit mutari poſſint, ut docet S. Bernardus, & aliquandò reverà mutatæ ſunt ſolutò illorum vinculo; ut cum ipſo præcipiente Egiptii ab Hebræis expoliati ſunt, cùm Propheta dixit ſocio, ut percuteret ipſum, cum Oſeas ex muliere fornicaria filios ſuſcepit: Nihilominus ſi quid nunc ſimile privata revelatione contingeret, fides illi adhibenda nullimodo foret, niſi clariſſimè quis cognoſceret dono diſcretionis Spirituum Deum eſſe, qui loquitur, idque verè, & approbatis miraculis tanquam Divino Teſtimonio confirmaretur.*

Quæ Regula attẽdenda maximè eſset, ſi de diſpenſatione aliqua in favorem Ven. Matris, vel de violãdo aliquo Præcepto formali ex vi hujuſmodi Revelationis ageretur. Verùm Authorem noſtrã quid juvabat, quid ſpectabat diſpenſatio? Quæ inſuper non pro præſenti, aut futuro eſt, ſed à mille ſeptingentis Annis, & ampliùs facta refertur; atque ità facta, ut non vio-

ata,ſed magis ho norata Lex fuerit,utpotè quæ impleta perhibetur ex Humilitate libera,& ex Obedientia ultroneâ : Quanquam non deſint etiã & miracula,& alia motiva hanc aliaſq;revelationes cõfirmantia, ut poſtulat laudatus Card inalis. Quæ igitur ſuſpicio ex talis diſpenſationis Revelatione oriri poteſt? quodue ſcandalum,aut damnum? quæ culpa tàm gravis Conceptionem SS. Virginis adeò puram,mundamque exiſtimaſſe, ut indè impura,immundaque facta S.Anna non credatur?

OBSERVATIO.

In Cenſuram ſuppoſititiam S. Facultatis Pariſienſis.

Si quis hanc Cenſuram cum Sententiâ DD. Deputatorum conferre voluerit,inter ipſas nihil prorsùs diſcriminis inveniet.

CENSVRA SVPPOSITITIA.

Hac propoſitio falſa eſt,temeraria,& verbo Dei contraria. art.11. Nihil additum eſt Sententiæ Deputatorum circa præſentem articulum , nihil paritèr adiiciam confutationi hujus Cẽſuræ. Arbiter erit Lector,an ſufficiẽs motivum habuerint Cenſores,ad pium Ven. Matris aſſertũ tanquã manifeſtè falſum,atq;temerarium,imò & verbo Dei contrarium configendum.

ARTICVLVS XVI.

INDICIS PROPOSITIONVM CENSVRA Confixarum, & Confutationis Cenſuræ.

PROPOSITIO SVBJECTA CENSVRÆ.

PAg.454.Num.402. *Vt omnibus modis Mater Miſericordiæ, & Mediatrix Gratiæ foret,*

CENSVRA DD. DEPVTATORVM

Hæc Propoſitio ut jacet falſa eſt., erronea, & Chriſto uni per Redemptionem Mediatori injurioſa.

CENSVRA CENSVRÆ.

Hæc cenſura ut jacet *falſa eſt , erronea , & hæretica pravitatis ſuſpecta.*

Fal-

Falſa. Quia alieno prorſus ſenſu accipitur prædicta Propoſitio: Nàm ſi Autographum inſpexeris, leges, *In todo*, id eſt, *in toto*, ſeu omninò, non verò *omnibus modis*, Virginem autem Beatiſſimam dici omninò, & in toto Matrem Miſericordiæ, & Gratiæ Mediatricē, poſitis præſertim antecedentibus, & conſequentibus jam-jam referendis, quid implicat? Si verò Verſionem ipſam Gallicam loci illius integrũ legere volueris, ſtatim proſpicies, quo ſenſu Deipara dicitur omnibus modis Mater Miſericordiæ, & Gratiæ Mediatrix. Sic enim habet loci illius textus, *Etſi dolor internus, quem de peccatis hominum jam tùm conceperat ineffabilis Martyrii cauſa eſſet, tamèn in ætate adeò tenera, & debili primitias corporis ſui pœnitentiæ, & mortificationi dedicavit. ut modis omnibus Mater Miſericordiæ, & Gratiæ Mediatrix eſſet, nullo momento, actione nulla, nulla occaſione prætermiſſa, qua Gratiam ſibi, nobiſque promereri poſſet.* Quis hæc legens adduci poterit, ut credat, talem huic textui injuſtam eſſe Cenſuram, qualem ſuprà retuli? Quid clariùs explicatur, quàm iſtud omninò, ſeu omnimodè Mariam Matrem Miſericordiæ, & Mediatricem Gratiæ fuiſſe, ſcilicet non ſolum quia peperit Authorem Miſericordiæ, & Gratiæ: Sed etiam quia oravit pro peccatoribus, quià doluit de peccatis, quia pro obtinenda ſibi, cæteriſque gratia Chriſti, per omnem vitæ curſum ſeipſam illa obtulit hoſtiam pœnitentiæ, per Filium ſuum acceptabilem, quia nullum tempus ſibi aliiſque merendi perdidit. Quis Catholicorum his omnibus non aſſentiatur? Et ubi deprehendetur falſitas, niſi in ipſamet Cenſura.

Erranea hæc eſt inſupèr, Inveniant enim Perſonam aliam, quæ Miſericordiæ Mater dicatur, & aliquo dicatur modo, qui Mariæ non congruat. Idem dicendum de Mediatricis titulo. Sicut enim Chriſtus modis omnibus Author Gratiæ eſt, ſic & SS. illius Mater modis omnibus Mediatrix eſt Gratiæ, Gratiæ, inquam, Chriſti, Gratiæ per Chriſtum, Gratiæ non ſimpliciter præmorendæ, ſed diſtribuēdæ, & appligandæ per ipſius interceſſionem, quæ ſæpius, & quacumque datâ occaſione obſervavit Author.

Suſpecta Hæreſeos. Eodem enim Pauli Apoſtoli textu abutitur Cenſura, quod detorſit hæretica pravitas adverſus invocationem SS. Virginis, & Sanctorum. *Unus* equidem *Mediator Dei, & Hominum Chriſtus*, nec Maria dicitur hic Mediatrix Dei, & hominum, ſed Mediatrix Gratiæ per Chriſtum. Ita tamèn catholicè unus eſt intelligendus Mediator quomodo Mediatricem omnibus modis dictam convenit intelligere. Nimirũ unus Chriſtus eſt in ordine ſuo, unus Mediator per Redemptionem, unus quantum ad primum, atque ſupremum gratiæ meritum: Ita tamèn unus, ut ſint alii Mediatores multi poſt ipſum, atque per ipſum. Ita Virgo Deipara dicitur Mediatrix Gratiæ omnimodè, id eſt omnibus modis quibus eſſe poterat in ordine ſuo, & tàm perfectè, atque completè, ut non ſit Mediatrix altera, quæ aliquo interceſſerit modo, qui non competat Deiparæ

Non

Non verò dicitur Mediatrix eo modo, quo Chriſtus, non Mediatrix Redemptionis, ſed Interceſſionis. Ille verò Titulus magis non officit dignitati vnius Mediatoris ſupremi, quam cum Maria dicitur *Gratia plena*, & cùm dicitur, *nos de plenitudine ejus accipere*, id derogare cenſetur plenitudini gratiæ, quæ eſt in Chriſto, de qua omnes accepimus.

Etſi hujus loci ſenſus ille adeò genuinus eſt, ut legenti ſe ſtatim ingerat, Legatur prætereà Author num. 272. 274. & 290. ubi traditur & explicatur *Mariam Mediatricem eſſe per Chriſtum, per Incarnationem Chriſti venturi, propter carnem & ſanguinem Chriſto datum, per preces, & bona opera Chriſto oblata, per Charitatem operantem in gratia Chriſti*. Quod pium, tutum, & catholicum eſt. Non ita de Cenſoribus: Hoc enim intereſt diſcriminis Authorem devotiſſimam inter & Cenſores, quòd illa Matrem Chriſti omnimodè Mediatricem noſtram dicat, illi verò nullo modò Mediatricem illam appellari ſuſtineant, quod hæreſim redolet.

Titulum, remque ipſam titulo Mediatricis ſignificatam ex Scriptoribus eccleſiaſticis vindicare facillimum eſt. Primum laudabo S. Bernard. ſerm. in ſign. magn. *Mirare*, inquit, *Gratiæ Inventricem, Mediatricem ſalutis, Reſtauratricem Sæculorum*, & ſerm. 4. de Aſſumpt. *omnibus miſericordiæ ſinum aperit, ut de plenitudine ejus accipiant univerſi, captivus redemptionem, æger curationem, peccator veniam, juſtus gratiam, tota Trinitas gloriam*. Et ſerm. de Nat. B. V. *Quia hæc eſt voluntas Dei, qui totum nos habere voluit per Mariã*. Et itèrum ſerm. in ſign. magn. *Et quidem ſufficere poterat Chriſtus: ſed nobis bonum non erat hominem eſſe ſolum, congruum magis, ut reparationi noſtræ adeſſet ſexus uterque, quorum corruptioni neuter defuiſſet*. Ita Tertulianus de carne Chriſ. c. 17. *Vt quod per hujuſmodi ſexum abierat in perditionem, per eundem ſexum redigeretur in ſalutem*.

Similia & Luculenta habentur apud S. Joan. Damaſcenum pluribi, ſed præſertim ſer. de Nat. Rupertum pluribi quoque, ut Prol. in Can. S. Ildelphonſum ſerm. 8. de aſſump. S. Germanum Conſtant. Orat. de Zona. Georgium Nicomedienſem orat. de oblat. B. Virg. Laurentium Juſtini. ſerm. de Nativ. S. Virg. Arnoldum Carnoten. Tract. de Laudibus Virg. Petrum Damianum ſerm. 1. de Nativ. apud quos laudantur quoque ad idem propoſitũ SS. Auguſtinus, Fulgentius, Petrus Chriſologus, Irçneus quoque, & Epiphanius.

S. Ephrem orat. de Virgine, *Per te*, inquit, *reconciliati ſumus Deo, tu captivorum redemptio, tu omnium Salus. Ave Pax, Gaudium, & Salus mundi. Ave Mediatrix glorioſiſſima*. Richardus à S. Victore cap. 26. in Cantic. *Imo Salus omnium per ipſam facta eſt, undè & mundi Salus dicta eſt*, Innocentius tertius ſerm. 2. de Aſſump. *Quod damnavit Eva, ſalvavit Maria*. Dioniſius Carthuſ. lib. de Laud. Virginis vocat eam *Salvatricem Mundi*. Et Sophronius epiſt. de Aſſump: *Salutis Auctricem*. Illa ipſa tandèm paſſim occurrunt in Libris Sacrarum Concionum, & in Libris vulgaribus Pietatis, ita ut Fideles omnes hæc cum Fidei elementis didicerint.

Quid

Quid ad hæc Cenſores? Vnus, & alter palàm in comitijs Sorbonicis reſponderunt inſanijſſe S. Joan. Damaſcenum, alioſque ſimiles SS. Virginis Zelatores Pietatem, & Doctrinam Catholicam nimijs Mariæ laudibus corrupiſſe. An benè ſentiant, viderint ipſi. Ego malo deſipere cum Sanctiſſimis illis, ac probatiſſimis viris, quam ſapere cum Cenſoribus noſtris. Illi certè malunt pervolvere, & ſectari ſcriptorum Hæterodoxorum, quàm Catholicorum Libros. Vnde incredibilis circà revelationum materiam, & circa laudes, ac prærogativas SS. Virgini ſolitas concedi plurimorum ex Doctoribus hodiernis prodijt hâc in causâ inſcitia, atque incuria. Nos Catholicam tenebimus traditionem, & *Mariam* Eccleſiâ duce vocabimus *Matrem Miſericordiæ, Matrem divinæ gratiæ, Vitam, Dulcedinem, Spem noſtram, Ianuam Cæli, Refugium peccatorum, Fontem patentem, qui culpas abluis, Mediatricem denique, & Sequeſtram noſtram perpetuam apud Filium ſuum.*

ORSERVATIO.

In Suppoſititiam Cenſuram Sacræ Facultatis Pariſienſis.

Lege Cenſuram hanc poſteriorem, & videbis, quid additum ſit priori & quid ſit diſcrepantiæ inter ipſas.

CENSVRA SVPPOSITITIA.

Licet SS. Virgo præ omnibus Sanctis Mediatrix ſit per interceſſionem. Hæc tamen Propoſitio quatenus aſſerit illam eſſe omnibus modis Mediatricem, falſa eſt, erronea, & Chriſto, qui ſolus Redemptor, & Salvator noſter eſt, & unus per Redemptionem Mediator, injurioſa.

Plura ad vindicãdum SS. Virgini Mediatricis Titulum ſcripſi, quia duobus in locis hic ſcilicet, & inter Propoſitiones articuli ultimi Titulum illũ impetebat Deputatorũ Sententia. Et quia in Congregationibus Sorbonicis inverecũdè impugnatus fuit à nonnullis. Attamen quia timuerunt plebē, & quia inſtitit Illuſtriſſimus Pariſienſis Archiepiſcopus, unà cum majori Doctorum numero, Sententiam ſuam temperaverunt, & explicaverunt Cenſores, eamque totam verterunt in miſerabilem æquivocationem, ortã ex infidâ verſione gallicâ, quæ *pro toto* habet *omnibus modis*, de quo ſatis ſuprà.

ARTI-

ARTICVLVS XVII.

INDICIS PROPOSITIONVM CENSVRA Confixarum, & Confutationis Cenſuræ.

PROPOSITIO SVBJECTA CENSVRÆ.

PAg.14. Num. 13. Introduct. *Facies ô puriſſima Pietatis Mater rem tua Clementia dignam, ſi miſeram de pulvere ſubleves, & ſubjectam prorsùs debile, & omninò incapax aſſumas in inſtrumentum ad opera adeò difficilia, & ſublimia: quibus exaltabis tuam gratiam, & Gratias, quas Filius tuus tibi communicavit.*

CENSVRA DD. DEPVTATORVM.

Hæc Propoſitio, qua in SS. Virgine Deipara Gratiam admittit diſtinctam, ab illis, quas ei Chriſtus communicavit, falſa eſt, temeraria, & Verbo Dei contraria.

CENSVRA CENSVRÆ.

Hæc Cenſura *falſa criminatio eſt, & mera Sicophantia.*

Oculi ipſi ſint judices, an ſcilicet in hoc loco aliqua Gratia dicitur eſſe in SS. Virgine diſtincta à Gratijs illi per Filium ſuum collatis. Ibi quidem legitur, *exaltabis tuam gratiam*, ſed omnis Gratia, quæ Mariæ Gratia dicitur, non eſt in Mariâ: ſed ſufficit, quòd à Mariâ procedat. Sicut ſi idipſum diceretur Deo, *exaltabis tuam Gratiam*, non ſignificaretur Gratia, quæ in Deo ſit, ſed Gratia à Deo procedens, & certè omne beneficium vocatur gratia Benefactoris.

Quod autem Ven. Mater per Gratiam Mariæ non ibi intellexerit Gratiam, quæ in Mariâ eſt, ſed gratiam ſibi à Mariâ collatam, legenti obvium eſt. Illam enim Gratiam innuit Author, quâ de pulvere erectam ſe, & aſſumptam fuiſſe pro inſtrumento ad ſcribendam hiſtoriam SS. Virginis Deiparæ confitetur. Lineis ſequentibus ipſummet opus Hiſtoriæ SS. Virginis vocat Gratiã, & beneficium illiuſmet Deiparæ; ita ut ſenſus litteralis, & apertus hujus loci ſit iſte: *SS. Virgo adjuvando me in deſcribenda Hiſtoria divina vita tua exaltabis Gratiam tuam; id eſt Dignationem, qua me quamvis incapaciſſimam præligere voluiſti, ut oſtenderes quid quantumve poſſis, & ſimul exaltabis gratias tibi collatas à Filio tuo, illas mihi, & per me Fidelibus Chriſtianis manifeſtando.*

Si contextum integrum perlegiſſent Cenſores, perſuaſum illis fuiſſet, Autho-

Authorem in Mariâ nullam gratiam agnoviſſe,quæ non deſcendat à Patre luminum: hæc enim ſunt illius verba. *Loquere Domina mea, audit Ancilla, & Magnifica Altiſſimum per Miracula, quæ in Humilitate tua profundiſſima manus ejus operata eſt, tranſeant dona illa tua de manibus ejus, quæ tornatiles ſunt, & plenę hyacinthis in manus tuas, & per manus tuas in tuos ſervos diffundantur.* Ex quibus perſpicuum eſt, nullam vel in Mariâ,vel à Mariâ admitti gratiam, quæ à Deo non procedat.

Verùm quomodò latere Cenſores potuit mens, & genuinus ſenſus Authoris hoc in loco,cum ubique paſſim doceat illa Mariam nihil eſſe,nihil habere,nihil poſſe,niſi per filium ſuum. Legatur ſaltem cap.17.& 18.ubi Immaculatæ Conceptionis gratia, omniaq;alia Dona, & Privilegia *Mariæ* ad Verbum incarnandum tanquam ad cauſam efficientem,& finalem referuntur.Non aliud itaque ſupraſcripta Cenſura eſt, quam pura putà calumnia, cui ſimilis eſt, quæ ſequitur.

OBSERVATIO.

In Cenſuram ſuppoſititiam S.Facultatis Pariſienſis.

Arma poſuerunt Cenſores circà præſentem articulum,ſeque prima ſpecie decæptos confeſſi ſunt;quod ſi in cæteris præſtitiſſent,cum in pleriſque urgentiores rationes occurrāt, totius Orbis ludibrio,& impugnationi jam non ſubiacerent.

ARTICVLVS XVIII.

INDICIS PROPOSITIONVM CENSVRA Confixarum, & Confutationis Cenſuræ.

PROPOSITIO SVBJECTA CENSVRÆ.

PAg.335. num. 300. *Si Mortales oculos haberent ſatis perſpicaces ad inſpiciendum lumen puriſſimæ Mariæ,faterentur illam ſolam ſufficere illuminandis omnibus Hominibus venientibus in Mundum, iisque ducendis per vias tutas ad Beatam Æternitatem: & quia omnes, qui pervenerunt ad notitiam Dei, ambulaverunt in lumine hujus S. Civitatis, dicitur à Ioanne, ambulabunt Gentes in lumine ejus.*

CENSVRA DD. DEPVTATORVM.

Hæc Propoſitio, quatenus ſoli SS. Deiparæ tribuit, quod ſoli Chriſto compe-

Digitized by Google

competit , falſa eſt , ſcandaloſa , erronea , & Chriſto Salvatori noſtro injurioſa.

CENSVRA CENSVRÆ.

Hæc ipſa Cenſura *falſa eſt, calumnioſa, erronea, Verbis Chriſti, & Sanctorum contraria, & Virgini Deiparæ injurioſa.*

Falſa, & calumnioſa, Quia imponit Ven. Matri cõparationẽ inter lumen Chriſti, & lumen Matris ejus, quaſi dixerit illa, lumen Matris ſufficere ſolum per excluſionẽ luminis Chriſti: Attamèn manifeſtũ eſt ex cõtextu integro, qui ſubdolè mutilatus, atque detruncatus eſt, Mariam conferri cũ Sanctis, non verò cum Filio ſuo. Hæc enim ſunt verba antecedentia. *Si Chriſtus dixit Doctores, & Sanctos eſſe lucem Mundi poſitam ſuper candelabrum Eccleſiæ; Si Patriarchæ, Prophetæ, Apoſtoli, Doctores, tanto ſplendore Eccleſiam illuſtrarunt, ut videatur illa tanquàm Cælum multiplici ornatũ Sole: Quid dici potuit de SS. Virgine, cujus ſplendidiſſimum lumen longè ſuperat lumen Sanctorum, & Doctorum omnium, imò & Angelorum? Si Mortales haberent oculos ſatis præſpicaces*, &c. quæ ſuprà ſcripta ſunt. Indè patet per exceptionem luminis Sanctorũ, & nullatenùs Chriſti, Mariam dici ſufficere ſolam ad illuminandos Homines, quod per auxeſim, & amplificationem familiarem inter loquendũ & inter laudandũ intelligi debet. Quod verò ad Chriſtum ſpectat, tantùm abeſt, ut abſque illius lumine Mundum per Mariã illuminari potuiſſe cogitaverit Author: quinimò paginâ præcedẽti expreſſis verbis aſſerit. *Sapientiam Mariæ, Sanctitatem ejus, & Perfectionem operum illius, non alıud Principium, nec alium Arbitrium habere potuiſſe, quàm ipſummet Iuſtitiæ Solem, Filium ſuum Sanctiſſimum, in ejus Schola illã didiciſſe ſummam Humilitatem, illamque à Deo edoctam*, & eadem paginâ ſupra notatâ habetur, *Mariam diſcendo hanc divinam Philoſophiam à tali Magiſtro, tanquàm Diſcipulam illius, qui Sapientes corripit, factam eſſe adeò Sapientem, atque Prudentem, ut Evangeliſta dixerit de ea, & ambulabunt Gentes in lumine ejus.* Ex quibus patet, Deiparam non alitèr dici ſufficientem illuminandis hominibus, quàm quia per Filium ſuum illuminata eſt. Quâ fronte igitùr Cenſores imponere auſi ſunt Authori Sapientiſſimæ, quod Mariam cum Filio comparans, id Mariæ ſoli tribuerit illa, quod ſoli Chriſto convenire volunt?

Meminiſſe ſaltem eos oportebat, quòd pag. 301. non longè diſtante, num. 268. legerant, *Mariam nihil eſſe, quàm ſpeculum, Filij ſui lumen excipiens, & reflectens*. Quòd ſi Cenſuram non præcipitaſſent ſuam, & expectaſſent Editionem tertiæ partis, inveniſſent numero 763. quãtũ abſuerit Author ab æquiparãdâ Deiparâ Filio ſuo, quod creberrimè ei exprobrant. *Chriſtus enim*, inquit illa, *excedit ſupra modum Dotes Matris ſuæ: Sed comparando gloriam magnæ iſtius Reginæ cum omnibus Sanctis, effertur illa ſuper omnes; velut inacceſſibilis, habetque magnam ſimilitudinem cum Chriſto.*

Præ-

Digitized by Google

Prætereà *Verbis Chriſti contraria* eſt hæc Cenſura. Dixit enim Chriſtus, *Vos eſtis lux Mundi*, ac proindè ſoli Chriſto non competit, ut inquiunt, Mundum illuminare, quamquàm origo, & centrum ſit totius luminis. Offendit eos fortè, quòd Author uſurpaſſe viſa eſt ipſis prò Mariâ verba his ſimilia Joan. 1. *Erat lux vera, quæ illuminat omnem hominem venientem in hunc Mundum.* Quod primò falſum eſt. Deindè quanquàm ad horum verborum ſimilitudinem attendiſſet Ven. Mater, non ideò potius objurganda veniret, quàm S. Bernardus, qui ad Mariam hæc tranſtulit, *Et nos de plenitudine eius accepimus*; quàm Sapiens Idiota, qui ad eam hæc convertit, *Miſericordia tua plena eſt Terra*: quàm Arnoldus Carnotenſis, & S. Bonaventura, qui hæc ipſi accommodant, *Vt in Nomine eius omne genu flectatur Cæleſtium, Terreſtrium, & Infernorum.*

Tandèm *injurioſa eſt SS. Virgini, & Sanctorum dictis*: utpotè quæ Laudes Deiparæ bonâ fide, rectoque ſenſu prædicatas, malâ fide, pravoque ingenio rodere docet, & vellicare. Si enim proſcribitur Author propter voculam iſtam, ſola, reprobandus dabitur S. Bernardus, qui ſerm. de Nativit. ait ſimiliter, *Tolle corpus hoc Solare, quod illuminat Mundum, ubi dies eſt; Tolle Mariam: quid niſi caligo involuens, & umbra mortis, & denſiſſimæ tenebræ relinquuntur.* S. Baſilius Seleuciæ paritèr, qui ſerm. de Annunt. dicit, *SS. Virginem tantùm Sanctos omnes ſuperare ſplendore, quantùm Sol cætera vincit ſydera*: Sol enim ubi lucet, aliorum ſyderum auxilio non indiget, ſed ſolus ſufficit. Ipſa quoque Eccleſia redarguenda eſt, quę hęc verba tribuit Virgini, *Pulchra ut Luna, electa ut Sol*: Sol dici, & Luna, nocti poteſt ſufficere.

Sed quid ad hæc in Eccleſia probata, atque uſitatiſſima, *Quæ Hæreſes Sola interemiſti in univerſo Mundo*? Quæ verba ex S. Athanaſio ſer. de Aſſump. S. Cyrillo homil. adverſus Neſtor. Sophronio ſerm. de Aſſump. S. Bernardo in ſign. magn. Ruperto lib. 1. in Canti. tranſumpta ſunt. Quid ad iſtud S. Auguſtini ſerm. 18. *Tu es Spes unica peccatorum*, quod Virgini dictum eſt? Quid ad Decretum S. Facultatis de tuenda Conceptione immaculata dicent *Dei Genitricem unam humani Generis Spem*? An hæc reſigenda ſunt propter voculas, *Sola, una*, & *unica*, quaſi his Chriſtus, & Sancti Doctores excludantur? Ità juxta Cenſorum mentem: quibus ſi audendi animus eſſet, ut eſt obliquè iudicandi, preces uſu Eccleſiæ ſacratiſſimas, Deiparæ fieri ſolitas, ipſi vel reſcinderent, vel, ut aiunt, recoquerent.

OBSERVATIO

In ſuppoſititiam Cenſuram S. Facultatis Pariſienſ.

CENSVRA SVPPOSITITIA.

Hæc Propoſitio, quæ SS. Deiparæ tribuit, quod ſoli Verbo competit, fal-

Digitized by Google

falſa eſt, ſcandaloſa, & erronea. artic. 13.

Circa hunc articulum unũ tantùm Cenſores rogo, ut quâ menſurâ mẽſi ſunt, ſibi nùnc remetiri patiantur. *Declarat*, inquiũt in Præfatione, ut ſuprà notatum eſt, *Sacra Facultas ſe potentiori SS. Virginis Interceſſioni & Tutelæ præcipuè confidere.* Hæc verò Propoſitio juxta menſuram Cenſorum noſtrorum eſt erronea, & impia: Quippe cùm omni Jure Divino, & Eccleſiaſtico definitum ſit, præcipuam Spem, & fiduciam in nullâ Creaturâ, ſed in Deo, & Homine Deo collocandam eſſe, & injurioſum ſit Redemptori noſtro aſſerere Tutelam SS. Virginis potentiorem eſſe quâvis aliâ, cui confidere poſſimus. Inciderunt igitùr Cenſores in foveam, quam fecerunt.

Indè ut ſe erigant & expediant, reſpondebunt, repetendum eſſe altiùs hujus Propoſitionis ſenſum, & ex verbis præcedentibus manifeſtum eſſe, ſe nullam ibi Mariæ cum Chriſto, ſed cum Sanctis tantummodò comparationem inſtituiſſe; quod quidèm verum eſſe fateor: Sed nunquid hæc ipſa reſponſio eſt, quam ſuprà attuli? Nunquid ità clarum & perſpicuum eſt ex verbis proximè articulum iſtum antecedentibus Authorem comparaſſe Mariam ibi cum Sanctis tantùm, & nullatenùs cum Chriſto. Abſolvant igitur Authorem, vel ipsâ ſuâ Cenſurâ damnati maneant.

ARTIC. VLTIMVS.

INDICIS, ET CONFVTATIONIS.

SErvatam hucuſque Methodum deſero prolixitatis nimiæ vitandæ causâ: non minùs enim quàm triginta ſex Propoſitiones articulus iſte cõplectitur: quibus adiectę ſunt octo in poſtremo Cenſuræ ſuppoſititiæ articulo, totidem demptis ex primo Indice, ut jam explicabitur. Inclinarunt ſcilicet ex hoc calice in iſtum, & tantùm abeſt, ut vini eorum, quod verè *fel Draconum* eſt, fœx exinanita ſit, quin & magis excrevit & efferbuit. Singula breviter ſunt diſcutienda, juxta novum ordinem Cenſuræ ſuppoſititiæ S. Facultatis quæ coincidit cum Sententiâ DD. Deputatorum, & iiſdem prorſus terminis effertur.

Obſervandum primò venit DD. Deputatos ſequentes ſeptem Propoſitiones, tanquàm *temerarias*, &c. in Indiculo ſuo notaſſe. Prima eſt, quòd *Maria Virgo a Conceptu ſuo uſum rationis habuerit.* Secunda, quòd *ſimul habitus ſcientiarum infuſos acceperit*. Tertia quòd *Angelos & Homines jam tunc noverit.* Quarta, quòd *humillimas gratias in ſinu Matris rependerit.* Quinta, quòd *de lapſu primi Hominis, & de Poſterorum ejus peccatis ibidem doluerit.* Sexta, quòd *tunc cœperit pro Genere humano præſtolari, & Mediatricis mu-*

nus obire, adventum Meſſiæ exorando. Septima, quod *Angelos ſuos Cuſtodes agnoverit*. Cum autem circa iſtas Propoſitiones recantarint Deputati, eaſque piæ Fidelium opinioni integras dimittit Cenſura, à cõfutatione primæ Deputatorum Sententiæ abſtinebo. Legantur ſi libuerit, quæ de uſũ rationis conceſſo S. Joanni in utero Marris ſuæ ſcripſerunt Ambroſius lib. 1. in Luc. & de inſtit. Virg. & lib. 2. de Virg. & lib. 4. de Fide ad Grati. c. 4. S. Hieronimus epiſt. 7 ad Lætam. S. Leo Papa ſerm. 10. de Nativit. S. P. Chriſologus ſerm. 88. Beda homil. de Viſit. Concilium Baſileenſe Seſ. 43. Et ex Græcis Origenes hom. 4. in Luc. & homil. 2. & 7. ex variis S. Jo: Chriſoſtomus hom. 1. in Luc. Theophilactus paritèr in Lucam. S. Cyrillus Hieroſol. catech. 3. Nicephorus lib. 1. hiſtor. c. 8. Simeonem Metaphraſtes &c. Et de eodem Privilegio eminentiùs dato SS. Virgini conſulantur, ſi viſum fuerit Lectori S. Bernardinus Senenſis, Caetanus, Suarez, aliiq; innumeri Theologiæ ſcholaſticæ, ſive Myſticæ Scriptores, cum Concionatoribus, in quorum omnium ore, & ſcriptis prænotatæ Propoſitiones notant. Nunc ad Propoſitiones quas recens Cenſura exihibet, ac damnat.

Prima Propoſitio exſcripta eſt ex pag. 139. nu. 121. Secunda verò ex pag. 140. nam. eodem. Ambæ damnatæ, quia ferunt, *Luciferum, & Angelos ejus totis quibus Deus Mundum condebat diebus deliberaſſe de machinationibus moliendis adversùs Verbum incarnandum, & ejus Matrem, atque in primo ſuo ad inferos ingreſſu ſtatim conciliabulum iniiſſe*. Quod quam ſapienter, quàm cohærentèr propoſito ſuo, & principiis Doctrinæ ſuæ deſcripſerit Author, facile eſt æſtimare. Ptimò ex eo quod docuit ſuprà manifeſtatũ fuiſſe Angelis omnibus Verbum humanum aſſumpturum eſſe Naturam, hancque ſupra Angelicam in Verbo fore extollendam, indeque ortam perduellium Angelorum invidiam, & ſeditionẽ. Secũdo ex eo quod explicat illa appoſitè & fortè clarius, & meliùs, quàm fuerit unquam expoſitum caput 12. Apocalipſis, in quo factum prælium magnum in Cælo, & eventus prælii refertur. Porrò ſi aliqua occurrit difficultas in hac parte Hiſtoriæ à Ven. Matre ſcripte oritur hæc ex ipſa Scriptura, quam una cum Libro Authoris, ludibrio impiorum tradunt hic Cenſores. Nunquid enim tàm repugnat credulitati humanæ, quòd prælium magnum datum ſit in Cælo inter Angelos, quàm quòd Angeli perduelles conciliũ aliquod inierint? Angeli dimicant alii adverſus alios, & qui in eadem parte ſtant inſimul convenire non poſſunt? Nunquid ad conjurationem faciendam aliqua deliberatio, & aliqua ſollicitatio præire potuit? Quomodò Draco de Cælo cauda ſua traxiſſet tertiam parrem Stellarum, ſi Angelos ſuos non concitaſſet ad rebellionem.

Deindè quid Fidei Catholicæ conſentaneum magis, quàm Dæmones ſtatim à ſua de Cælo dejectione, ira atque invidia adverſus homines exarſiſſe, ſtruẽdas ipſis inſidias, atque bellum in Mundo, qui condebatur inferendũ Deo, & præſertim Homini Deo ſibi manifeſtato præmeditatos eſſe Conſilia inſupèr divina rimari voluiſſe, & ex iis, quæ ſibi revelata fuerant, alia quæ ſibi erant abſcondita conjectaſſe. Hæc forſitan omnia abſque ulla delibera-

tione

Digitized by Google

tione inter ſe habita, & abſque mutuis conſiliis tentarunt? An exiſtimant conſilium ſuum non communicaſſe conſortibus ſuis antiquum Serpentem, quando ſeduxit Evam? Aut Dæmones nulla collatione habita univerſum Orbem dominationi ſuæ ſubegiſſe? Non convenerunt fortè adverſus Jeſum Dominum, ſivè pro detegenda ejus Divinitate, ſivè pro ejus infamatione,& morte promovenda, ſivè pro evertendo Redemptionis humanæ opere? Non indicaverat cæteris, qui tentavit Dominum in deſerto, nec ad ipſos quid egiſſet retulit? An nugas effutiebat Dominus ipſe,cùm dixit, *Hæc eſt hora veſtra, & poteſtas tenebrarum, nunc Iudicium eſt Mundi, & Princeps hujus Mundi eiicietur foras*? O Sapientiſſima Capita! Bellum Deo, & Chriſto, atque Hominibus inferre permittitur Dæmonibus, & non datur ipſis ut conventus faciant,& de conſiliis, dolis, ac molitionibus ſuis deliberent? Non habent fortè ſuam inter ſe colloquendi rationem? Aut forſan immenſam habent,& non è contrà arctatam intelligendi vim, ut omnia videant, ſingulique percipiant omnes aliorum omnium cogitationes? Quod nec Angelis datum eſt.

Sed nunquid delirabat Michæas Propheta, ſicut deliram traducunt Ven. Matrem de Agreda,quando ait, Reg. 3. 22. *Vidi Dominum ſedentem ſuper ſolium, & Exercitum ei aſſiſtentem à dextris, & à ſiniſtris, & ait Dominus, quis decipiet Acab? & dixit unus verba hujuſmodi, & alius alitèr. Egreſsus eſt autem Spiritus, & ſtetit coram Domino, & ait, ego decipiam illum, cui Dominus, in quo? & ille ait, egrediar, & ero Spiritus mendax in ore omnium Prophetarum*,&c. Hæc conferas,quæſo, cum illis quæ hoc in articulo damnantur, Dæmones in Concilium, cui Deus ipſe præeſt advocantur, & Concilia ſua, quibus Draco præeſt,non permittuntur agere? Job pariter aliud ſimile deſcribit,cap.1. *Quadam autem die*, inquit, *cùm veniſſent Filii Dei,ut aſſiſterent coràm Domino, adfuit inter eos etiam Sathan, cui dixit: Dominus, undè venis? cui reſpondit,circuivi Terram*,&c. Qui tanquàm dæmonum Princeps in Concilium Divinum admittebatur,ut factorum rationem redderet, & licentiam, atque modum homines tentandi acciperet, non convocare potuit unquam angelos ſuos, ut eis mandata divina ſignificaret? Sed & Angeli boni illuminantur,atque mittuntur alij ab alijs: Talis non poteſt eſse in Inferis ſubordinatio?

Quot Conventicula diabolica Authores Eccleſiaſtici, & præſertim vitæ ſpiritualis,& monaſticæ Deſcriptores commemorant. Nugæ,& fabulæ, inquiunt Cenſores noſtri,quæ ad hoc propoſitum narrantur. Pro nugis igitur, & fabulis habentur Dæmonum tentationes, & adverſus ſalutem humani Generis machinationes. Si enim quæ Scriptura, quæ SS. Patres de his docent, vera ſunt, aliquomodò & fiunt, & fieri concipi poſsunt. Non alius verò excogitabilis eſt modus convenientior Scripturæ Sacræ, & Scriptoribus Eccleſiaſticis, quàm quem Ven. Mater deſcribit. Ergo & Dæmones eſse & ſaluti hominum inſidiari non credit, qui talia in facetias, & cavillationes vertit. Et ſi iocandum eſset, an putas non congregatos Dæmo-

mones ad deliberandum, quatenùs Comitia ſorbonica ſuperius delineata, ſuas in partes adverſus SS. Virginem traherent? An non præſtituta fuerunt præmia iis, qui Factioſos facerent, accederẽt, excæcarent, atque in ore eorum ſpiritus mendacii eſse poſsent. Si impuros Sagarum, & Magorum conventus deſcripſiſset Author, id minimè carperent: quia dæmonum conventicula commemoravit, reprobatur.

Propoſitio tertia ex pag. 154. num. 136. habet *Evam ſimillimam fuiſſe SS. Virgini in ſpecie, & in modis agendi*: Vbi quid abſonum eſt, & temerarium? Qua ratione primus Adam ad imaginem ſecundi, ità efformatus dicitur, ut quandocunque limus exprimebatur, cogitaretur Chriſtus in carne futurus, ut ait Tertullianus: undè multam inter utrumque ſimilitudinem fuiſse SS. Patres exiſtimant. Cur ratione prima Eva non potuit pulchritudine, & ſpecie ſua ſecundum Evam referre, cujus figura erat? An Author noſtra prima omnium eſt, quæ ſimilitudinem multam inter utramque Evam, præſertim in donis naturæ, & dotibus Juſtitiæ primitivæ excogitarit. Nihil tàm ſuadere poteſt Librum hunc irreprehenſibilem eſse, quam tales Propoſitiones cenſoriâ virgulâ confixas legere.

Propoſitio quarta ex pag. 152. num. 234. ejuſdem planè rationis eſt. Damnant in eâ Cenſores, quod *Chriſtus, & Deipara dicuntur duo exemplaria, ex quibus univerſum Genus humanum deſcriptum eſt: & quòd cum hæ perfectiorem Dei ſimilitudinem referrent juxta iſtorum normam omnes homines ad imaginem Dei conditi ſunt.* Verùm id tàm impiè, tamque inſcitè improbatur, quàm prudentèr, & piè aſseritur. An negant Cenſores probabilitèr, teneri, quòd Chriſtus, & Mater ipſius prædefiniti, atque prædeſtinati funcante univerſum genus humanum? An hoc primo conceſſo, negant, quod vi hujus prædefinitionis atque prædeſtinationis Chriſtus, qui ratione Perſonæ Imago Dei erat inviſibilis, debuerit quoque ratione humanitatis eſse viſibilis imago Dei perfectiſſima? & paritèr quod Maria maximam cum Deo Authore ſuo, & cum Filio ſimilitudinem habuerit? An S. Auguſtinus Mariam *Deo propinquiſſimam, & formam Dei* non appellavit? Numnè S. Sabbas Librum de Mariâ formâ Dei edidit? An non à S. Bernatdo *Lucidiſſimum Divinitatis Speculum* eſse Virgo dicitur? Nunquid tandèm illud Philoſophi receptiſſimum eſt in ſcholis, *Quòd in unoquoque Genere primum, & perfectiſſimum eſt, menſura, & exemplar eſt cæterorum?* Ex his verò evidenter ſequitur, quòd Chriſtus, & Mater ipſius, utpotè priores definiti, & longè cæteris perfectiores, potuerunt eſse inter Ideas tanquam abſolutiſſima ſimilitudinis divinæ Exemplaria, ad quæ Deus reſpexerit, cùm Adamum, & Evam, & ex illis genus humanum mente condidit. Porrò hæ quatuor Propoſitiones S. Facultatis Pariſienſis judicio nunquam ſubjectæ fuerunt, nec in notas eis affixas illa unquàm conſenſiſset: Sed pro libito Syndici, aut alterius Cenſoris ignoti placito ſine ullâ Authoritate inſertæ ſunt præſenti articulo.

Propoſitio quinta eadẽ eſt, quę in articulo 7. ſuprà pag. 43. fuit vindicata.

Pro-

Digitized by Google

Propoſitio ſexta ex pag.204.num.185. excerpta eſt. Nihil eſt in ea quod notetur, niſi quod *S. Anna non indicavit S. Ioachimo Fliam ipſorum Mariam in Matrem Dei prælectam eſſe, illudque Myſterium beatiſſimo huic Viro extremos inter Spiritus, ſive in mortis articulo fuiſſe revelatum*. Verùm quo fundamento aſsertum hujuſmodi vellicant Ceſores? Quia inquiũt id abſque ullo fundamento aſsertum eſt. An non igitur ſufficiens fundamentum præbet Revelatio ſpecialis, eaque diu, multumque probata, ad aſſerendam rem, quæ nec Fidei, nec Rationi repugnat? Revelationum, cauſam nolle ſe inveſtigare ſæpiùs declararunt Cenſores, nec expendere utrum bonæ, an malæ & ſuppoſititiæ revelationis notas Liber, & Author gererent: ſed de doctrina tantum ex principiis Doctrinæ Catholicæ judicare. Oſtendant igitur, quid in iſta Propoſitione repugnat Fidei, atque Doctrinæ Catholicæ. Acutiores enim haud dubiè oculos habent; ſed tales opinor, quos invidia non veritas acuit, quoſque ſola carpendi libido ludificatur. Hæc Propoſitio de numero illarum eſt, quæ præter Facultatis notitiam huic Cenſuræ ſubſtratæ ſunt.

Has ſequuntur quinque propoſitiones de Angelis, quibus aliæ octo paritèr Angelos ſpectantes adjungendæ ſunt: horum poſteriorum prima eſt ordine vigeſima tertia in ultimâ Cenſurâ, cui aliæ concatenatę ſunt. In his verò reprehendendum exiſtimarunt. Primò quòd *Mille Angelos ad præſtanda Mariæ obſequia frequentiſſima delegatos fuiſſe enarrat Author*. Secundò quòd *illos officiis, & ornamentis variis diſtinctos fuiſſe aſſerit*. Tertiò quòd *Mariam Infantem in Cælum evexerint*. Quartò quod *illi ad inſtar Iuvenum pulcherrimæ formæ ſeipſos Mariæ videndos interdum exhibuerint*. Quę omnia temerè, & abſque ulla ratione theologica confixerunt Cenſores: Cùm è contrà doctrinę, & menti SS. Patrum, & piarum animarum, quarum opiniones probatę inveniuntur, hęc ſint conſentanea.

Primo quidèm hæc eſt inter viros pios, & in primis contemplationi deditos receptiſſima Sententia, non unum tantummodò Cuſtodem Angelum fuiſse SS. Virgini deſtinatum, ſed plures. Audi *S.* Bernardum in ſerm. qui inſcribitur *Laus Mariæ. In circuitu* (Marię) inquit, *acies validas ſpiritualium Virtutum ſuo ſe invicem ordine tuentium, ſed & innumerabilium Sanctorum Spirituum militiam delegatam, nullatenùs ambigimus, ut Cuſtodirent lectulum Salomonis gratiſſimum, ac providerent, ne præparatum æterno Regi hoſpitium alienus hoſpes invaderet*. Mille Angelos ad Mariam deſtinatos dici non ſubſtinent Cenſores, & S. Bernardus tàm ſuo, quàm Sapientum, atque piorum ſui ęvi nomine nullatenùs ambigendum putat, quin acies integrę cęleſtium virtutum, & innumerabilium Angelorum chori circumfuſi Mariam ſtipaverint.

Non minori fiduciâ S. Anſelmus ait lib. de excell. Virg. c.3. *Nulli dubium eſt caſtiſſimum corpus, & SS. animam ejus ab omni fuiſse macula peccati jugi Angelorum cuſtodia protectum, utpotè aulam quam ſuus, & omnium Creator Deus erat corporaliter inhabitaturus. Nam inter omnes obtinuit uſus, cùm*

Præ-

Digitized by Google

Præpotens aliquis,& Perſona dives aliquò vadit hoſpitaturus, ut Clientes præcurrant,& locum præparent &c.

Rupertus in c.8.Cantic.Cenſet ſexaginta lectiſſimos cubilis Salomonis cuſtodes exhibere in figura angelos ad cuſtodiam perennem Mariæ delectos. Et ut alios omittam,S.Bernardinus Senenſis ſerm.51.A.3.T.2. *adfuit Virgini*,inquit,*Angelorum protectio: aſſidebant enim illi innumerabiles multitudines Angelorum.Piè etenim credo, quòd plurimas habuit Legiones Angelorum ad cuſtodiam ſuam,cùm & Eliſæus,ut legitur* 4.Reg.6.*Angelorum multitudinem habuit ad ſui defenſionem.* Ex hac frequenti Angelorum cuſtodia, tanquàm ex concauſa repetunt multi Theologi omnimodā Mariæ impeccantiam. Quid nunc Cenſores? Hæc ipſis minimè ſapiunt; quia ſcilicet carnales ſunt & Religionem in diſputatione,non in contemplatione probarunt. *Animalis homo non percipit ea, quæ ſunt Spiritus Dei:* Sed noverint, ipſi,aliique omnes Theologi merè Scholaſtici, ipſorum non eſſe de Theologia Myſtica,& de operibus ad vitam contemplativam pertinentibus judicare,niſi quandò deprehenduntur Fidei,Moribus, & Doctrinæ Chriſtianæ repugnare. Nihil autem ſimile in Libro iſto huc uſque poſt tàm anxias, inquiſitiones invenire potuerunt.

Quòd Angeli illi ſæpius ſe viſibiles exhibuerint SS.Virgini, & cum ea cæleſtem egerint converſationem,ex tot Patrum, atque Authorum ſententia colligitur, ut ſatis mirari non poſſim Cenſorum noſtrorum audaciam id reiicientium tanquàm temerarium & fabuloſum. Hoc S. Hieronimus laudatus à S.Bonaventura lib.6.medit.vitæ Chriſti c.3. Hoc S. Ambroſius lib.2.de Virg.Hoc Laurentius Juſtinianus.Hoc Author libri de ortu Virg. Hoc ſupra laudati Patres, ubi de numero angelorum Mariam ambientiū quæſtio erat. Hoc Georgius Archiep. Nicom.orat. de Præſent. Virginis. Hoc Cedrenus in compen.Hiſto.Hoc Suarez, aliique innumeri tradiderunt.

Quomodò turbari potuit,inquiunt,SS.Virgo ad Gabrielis conſpectum, ſi Angelorū converſatione frequentèr utebatur? Miror adhuc magis,quod SS.Patrum,& ipſius D. Thomæ reſponſionem Cenſores ignorarint: Iſte 3.p.q.30.a 3.ad 3.*Quidam tamèn dicunt*, inquit, *quòd cum Beata Virgo aſſueta eſſet viſionibus Angelorum non turbata fuit in viſione Angeli, ſed in admiratione eorum, quæ ab Angelo dicebantur: undè & Evangeliſta non dicit, quod turbata fuit in viſione Angeli, ſed in ſermone ejus*. Quibus poſtremis verbis oſtendit Angelicus Doctor ſe huic opinioni ſuffragari. Similitèr S.Ambroſius, *Gabriel eam ubi reviſere ſolebat invenit, & Angelum Maria quaſi viri ſpecie mota trepidavit, quaſi non incognitum audito nomine recognovit, ità peregrinata eſt in viro, quæ non peregrinata eſt in angelo.* Indè patet quoque, quàm inconſultè Cenſores hanc damnarunt propoſitionem,quòd *Gabriel fuit apud Mariam à legationibus*,& quod *pluries ei Myſteria divina denunciavit.*

Turbata eſt, inquit, Laurentius Juſtin.ſerm.de Annunt.*Non ex angelico aſpe-*

Digitized by Google

aſpectu quaſi inſolito, quippe quæ jugiter viſitabatur ab angelis, ſed ob excellentiam divini præſagii, quod propria merita ſuperare videbatur. Ità Simon Caſſianus. Ità Græcus Anonimus in catena D. Thomæ, aliique hujus loci Interpretes. Quapropter iſtud Privilegium converſationis angelicæ refertur Artic. 8. Methodi ſerviēdi SS. Virgini novæ editionis ad inſtitutionem Juventutis totius Regni directæ, & à Sorbonicis Doctoribus recèns approbatę.

Jam quid ad diverſa officia Angelorū iſtorum? Quid ad ornatus varios. *ad palmas, ad coronas, ad clypeos ad teſſeras*, aliaque hujuſmodi, quibus illos ab invicem diſtinctos fuiſſe aſſerit Author, quando apparebant SS. Virgini, quæ omnia irridenda tradunt Populo Cenſores tanquam deliramenta? Fateantur illi primùm, & admittant vel inviti probabilitatem apparitionum Angelorum SS. Virgini creberrimè exhibitarum; talium verò apparitionum modum ab Authore adumbratum facillimè vindicabo. Enimverò de Miniſterii Angelorum perfectione eſt, ut varietate ſimul & ordine præcellat. Vndè Eccleſia in Angelorum Feſtis Deum laudat, quòd *Angelorum Miniſteria miro ordine diſpoſuerit*. Si ergò magna Angelorum copia obſequiis SS. Virginis, utpotè Reginæ ſuæ, ac Dominæ Mundi volens, & gaudens mācipata eſt, oportuit eos in ſuis officiis ordinatiſſima varietate diſtingui. Id poſtulabat quoque Dignitas Mariæ, quæ cùm dejectiſſimæ inter mortales conditionis videretur, quia hominibus ignota erat, debuit cęleſtes Spiritus, qui eam noſsent, Miniſtros habere: eoſque tali ratione inſtitutos, atque ordinatos, quæ Cæli & Terræ Dominam magis deceret: cùm ſimile quid videamus in hujus Mundi Reginis, quarum tamèn Dignitas tantoperè diſtat à gloriæ Culmine, in quo SS. Virgo poſita eſt.

Deindè ſi videndos ſe dabant frequentèr Angeli illi ſub aliqua ſpecie, ac forma ſenſibili, eaque pro varietate Miniſterii diverſa, quid convenientiùs, conſultiuſque potuit excogitari, quàm quòd de vario eorum ornatu Author tradidit. Quid Cenſores dicerent, ſi hæc Angelos depinxiſset, ut Daniel c. 10. *Vidi*, inquit iſte, *& ecce Vir unus veſtitus lineis, & renes ejus accincti auro obriſo, & corpus ejus quaſi Chryſolitus, & facies ejus velut ſpecies fulguris, & oculi ejus ut lampas ardens, & brachia ejus, quæ deorſùm ſunt uſque ad pedes quaſi ſpecies æris candentis, & vox ſermonum ejus, ut vox multitudinis.* Quot aliæ apparitiones angelorum deſcribuntur in Scripturis ſacris à vulgari ſenſu remotioribus, quàm ſint illæ, quas deſcripſit Author. Non ideò inferri velim, apparitiones traditas à Ven. Matre eamdem fidem promereri, ac illæ quas Scriptura ſacra exhibet: Sed illarum, & iſtarum mutua comparatio probabilitatem magnam conciliare debet ijs, quę à Ven. Matre ex revelatione ſpeciali traditæ ſunt.

Repugnat, inquiunt, (nullam enim difficultatē diſſimulare cupio) repugnat quàm maximè tàm multa, tamque mira obſequia ab angelis præſtita fuiſse SS. Virgini ab ortu ſuo, & antequàm Matris Dignitatem adepta eſset. Solutionem ſuppeditat S. P. Chryſologus ſerm. 142. in hæc verba: *Ne timeas Maria, Ante cauſam*, inquit, *Dignitas Virginis annunciatur ex no*

mi-

Digitized by Google

mine; nam Maria hebræo ſermone Domina nuncupatur: quàm naſci, & vocari Dominam ipſa ſui Germinis fecit authoritas. Fateor itaque omnem Mariæ Dignitatem à Prole pendere; Sed cum ille qui Filius ejus fieri voluit, Deus eſſet, antequam naſceretur Homo, dedit futuræ Matri ſuæ, ut Domina Mundi, & Angelorum Hominumque Regina naſceretur, & ut ſub his titulis ab Angelis ſtatim àb ortu ſuo agnoſceretur. Quod quidem omninò cohæret cum probabiliſſimis principiis, quæ poſuit, & ſemper ſecuta eſt Author: quæ Cenſores non ſatis attendentes ſæpiùs lapſi ſunt, ſcilicet quòd ante õnes Creaturas decreta fuit, ac prædeſtinata à Deo, ut eſſet Mater Filij ſui, quod vi iſtius prædeſtinationis primogenita omnis puræ Creaturæ facta eſt, Sponſaq; Dei præelecta, & Angelorum atq; Hominum, qui nõ niſi poſt ipſam decreti fuerũt Regina. Indè enim manifeſtè ſequitur, quod hæc ad inſtar cæterarũ Adæ filiarum ſine ullo honoris titulo naſci non debuit, ſed tanquam Angelorum Hominumque Regina. Et ſanè ſi Conceptionis immaculatæ gratiam, aliaq; dona innumera Deus ei cõtulit, antequã Mater Dei fieret, quãvis hæc fuerint collata, quia Mater Dei eſſe debebat. Cur pariter antequam Mater Dei fieret non potuit honoribus, & privilegiis ſibi ut Dei primogenitæ, & primæ Sponſæ Dei, & Angelorum Reginæ debitis utcumque gaudere?

De raptu illius in Cœlum, quę dicta ſunt vide ſupra Art. 14. Quod verò *Angelus induerit formam Virginei corpuſculi* per modicum temporis ſpatium, quo tranſitoriè rapta narratur in cœlum SS. Virgo poſt ortum atque natale ſuum; non adeò inſolens, atque abſonum videri debet. De pluribus Sanctis referũt hiſtoriæ probatæ, quod ſimul cõſtituti in pluribus locis viſi fuerint, & ſpecialis hæc præſentiæ localis multiplicatio legitur in vitâ S. Antonij Paduani, & S. Franciſci Xaverii: atq; id Deo poſſibile fatẽtur Philoſophi veteres. Congruentiùs tamen plerique exiſtimant: tunc non cõſtitui vnũ, idemq; corpus in pluribus locis, ſed Angelũ aliquem veſtiri ſpecie corporis, atq; in altero loco id operari, quod præſtaret ſanctus ibidem duplicatâ præſentiâ poſitus. Simile quid narratur ſępè de Dęmonibus: nempè quod varias infantiũ, virorũ, mulierũ ſpecies ſibi induant ad ludificationes, & tẽtationes. Vt vt ſit, quid Fidei boniſq; moribus repugnat, hac in circũſtantiâ Virginei raptus in Cœlũ? An non potuit Omnipotens ſtuporem, atq; dolorem S. Annæ prævertere? Sed jocando quęrunt, an mammillas ſuxerit Angelus? An crepũdia amiſerit? Meminerint Angeli, qui ſocium ſe iunxit Tobiæ, & qui tandem Perſonam aſſumptam deponens, dixit *Videbar vobiſcum manducare, & bibere* &c. Notandũ inſuper ne quid verecũdũ Angelo cogitetur, Annam perhiberi actam quaſi in extaſim, quandiù raptus Infantis ſuæ duravit, qui quidem breviſſimus fuiſſe traditur. Hæc denique; ſi cum tam multis ſimilibus comparentur, quę pietas, atque prudẽtia chriſtiana in libris tam multis toleravit, imò & ſępè approbavit, An nõ leviora judicabũtur, quę tàm gravem à tàm celebri Facultate Cenſurã ferũt.

Omittere non poſſum Propoſitionem ex quâ Deputatorum ingeniũ di- [illegible] Refertur tanquam dictũ ab Authore piiſſima angelos quo-

 tie

tiès ſe ſpectabiles præbebant SS. Virgini ſpeciem adoleſcentis eximiæ formæ, & illecebroſæ pulchritudinis induiſſe, ut ſicut in articulo octavo, cogitari liceat, quidquid tam impiũ, quam obſcœnũ in mentẽ viris corruptis venerit. Quod eo magis abominãdũ eſt, quod in ipſam Virginẽ omnimodè immaculatam infandæ hujuſmodi ſuſpiciones caderẽt. Reticuerũt verò licet admoniti, quod caſtiſſima, & prudentiſſima Mater de Agreda ibidem, ſcilicet pag. 414. num. 362. dicit, *Aſſumptas ab Angelis ſpecies puriſſimas eſſe, nec terreſtres, atque carnales, ſed ad inſtar Cryſtalli mundiſſima lucis cœleſtis radiis coruſcare, veluti beata, atque in cœlum aſſumpta corpora. Tali pulchritudinis adjunctam inſuper eſſe nobiliſſimam gravitatem, ſummam modeſtiam, Majeſtatem quoque; atque ſeveritatem, ſuavitate temperata, omnemque ornatũ talem videri, qui conſpectui non tactui ſubeſſe poſſet ad inſtar radiorum Solis.* Turpiſſimum, & portentoſum eſt, hæc eſſe pretermiſſa, ut vel cum pudoris SS. Virginis diſpendio Author in crimen violati pudoris traheretur. Nefarium iſtud conſilium omnes exhorreſcunt, & vel propter hoc unũ Cenſura ultricibus flammis tradenda eſſet.

Quo levioris ſũt momenti reliquæ propoſitiones eo magis Cenſuræ immunitatem produnt. Duodecima Propoſitio eſt, quod *prima SS. Virginis Conceptio die Dominica facta eſt*. Decima tertia, quod *non per octoginta, ſed per ſeptem dies perfecta fuit*. Decima quarta, quòd *ſecunda Conceptio, ſive animatio contigit die Sabbati*. Decima quinta, quod *dies ille feſtivus fuit Deo, & omni Creatura*. O exquiſitiſſima Cenſuræ Materies! O dignæ quæ celeberrimam totius Orbis facultatem occuparent Propoſitiones! Nunquid ante Authorem noſtram Lobbetius qq. Evang. T. 3. Menſem Conceptionis Mariæ, diemque menſis, imò & hebdomadæ decrevit? ac pariter Euſebius Niereb. l. de Concep. c. 3. Et ante illos B. Amadeus, & Galatinus, aliiſque multi. An non magis potuit Author denunciare diem hujus Conceptionis ex ſpeciali revelatione? Nondum enim conſtat revelationem hujuſmodi falſam eſſe, nec Propoſitiones ut revelatæ damnantur, ſed ut propoſitiones ſcilicet ex parte materiæ. Quod autem corpuſculũ Virginis non octoginta dierum lapſu, ſed intra ſeptem dies formatum fuerit, eo probabiliùs videtur quòd Authores graviſſimi illud eodem tempore animatũ fuiſſe exiſtimant, quo primum conceptum eſt, quod ultimum majus eſt miraculũ. Sic Philippus Malla Doctor Pariſienſis An. 1488. Iacobus Granadus lib. de Conc. Poſa lib. 3. t. 2. c. 4. Galatinus lib. 7. c. 8. S. Brigitta lib. 6. c. 55. Ambroſius Catharinus de Concep. Bernardus Aldaretes, Ioannes Bapt. Novatus, Lobbetius, & Euſebius Nierembergius.

Quod autem dies Conceptionis SS. Virginis fuit Deo dies Paſchatis, & Gaudij, atque cunctæ Creaturæ; juxta morem Patriæ locuta eſt Vener. Mater: familiare enim eſt Hiſpanis, ut dies maximo gaudio ſolemnis dies Paſchatis vocitetur. *Si gaudium eſt in Cœlo, ſuper uno peccatore pœnitentiam agente*, qualis quantaque ibi fuit lætitia, cum primùm in Mundo orta eſt, quæ caput, & princeps erat omnis puræ Creaturæ, initium viarũ Domini,

ſcili-

ſcilicèt per unionem hypoſtaticam Deo non unitarum æterni conſilii opus, ad quod omnia Sæcula ſuſpirabant, principium ſui, & gaudii Generis humani, utpotè prædeſtinata Mater Salvatoris. Et ſanè Eccleſia canit *Conceptio tua Dei Genitrix Virgo gaudium annunciavit univerſo Mundo*. Quidni Cælo tale gaudium peperit Conceptio Reginæ Angelorum, & primogenitæ Dei inter meras creaturas, quòd juſtam dedit occaſionem uſurpationi vocis Paſchatis jam uſu linguæ hiſpanicæ ad ſimilia ſolitæ traduci?

Propoſitio Decima ſexta eadem eſt cum art. 9. de quo ſupra pag. 47.

Vide jam quanti momenti ſunt errores, quos in quatuor ſequentibus propoſitionibus notant Cenſores. Nimirum quod *exiguitatem corpuſculi SS. Virginis recèns concepti ad inſtar apis* fuiſſe dicit Author, Quòd *in Gratiarum actione corpuſculum SS. Virgo uſu rationis jam dotata inclinaverit*, quantum uteri materni pati poterant anguſtiæ. Quòd *Angelos ſuos Cuſtodes in ſinu Matris cognoverit, & amicè ſuſceperit*: Quod *uſque ad lachrimas jam tum doluerit de peccatis*. Norunt quotquot contemplationi Arcanorum divinorum dediti ſunt, quam neceſſarium ſit interdum refugum animum in aliqua ſpecie ſenſibili figere, ut indè cætera faciliùs ſcrutetur. Cùm igitur Author internam SS. Virginis in ſinu materno Religionem vellet deſcribere, Ideamnè potuit parvitatis ejus corpuſculi aptiorem dare, quàm ex apiculæ exiguitate. Voluiſſent forſitan Cenſores corpuſculum iſtud ad inſtar elephantinæ molis deſcribi. Qui in ſectione, & cognitione corporis humani periti ſunt, hanc comparationem acceptiſſimã habent. Quoad alia, ſi exultavit præ gaudio infans in utero Eliſabeth, cur inclinari non potuit fœtus rationis uſu informatus in ſinu Annæ; Si collidebantur pueri in utero Rebeccæ, cur corpuſculum Mariæ alicujus motus capax non fuit? Et ſi animatus fœtus doloris non ſit expers, poſſitque ex doloris vi humor ab oculis fluere, ut fatentur Anthonomici: Cur Maria ſui cõpos, & animo dolens de peccatis hominum intra viſcera Matris ſuæ lacrimulas emittere nõ potuit? Quandò verò de Angelis ab ea tunc cognitis, ſuſceptiſque blaterant, obliti ſunt eſſe propoſitionibus ſuprâ initio articuli deſcriptis de anticipato rationis perfectiſſimæ uſu parcere ſibi propoſuiſse, adeò ſibi non conſtat præconcepta invidia.

Quod rursùs, & magis manifeſtum fit ex Cenſura ſequentis propoſitionis vigeſimæ primæ. Quid enim conſultiùs cogitari potuit poſito rationis perfectiſſimæ uſu jam memoratò, quam *SS. Virginem in extaſim actam, atque in ſenſuum abſtractione fuiſſe, cum naſceretur, ut partus anguſtias non perciperet.*

Quã notâ potuerunt hanc propoſitionem refigere? Mirari debuerunt ingenium Authoris piiſſimæ, quæ omnibus proſpexit, & humillima quævis ac difficilia miris exquiſitiſſimiſque circumſtantiis extulit, & ornavit, quamplures quidem ante illam affinitatem inter Chriſti, & Mariæ nativitatem, & habitationem in maternis viſceribus eſſe dixerant: Nullus verò hucuſq; tam aptis miriſque circumſtantiis utraque, & ſimilem, & diverſam deſcripſerat.

Propoſitio vigeſima ſecunda, qua fertur *Nativitatem SS. Virginis Pa-*

tribus

Digitized by Google

tribus Lymbi annunciatam fuiſſe. Legitur apud P.Poirè lib.de triplici corona T.1.pag.143.& revelata perhibetur S Brigittæ l.6.c.56. ubi Maria ſic inducitur loquens de Natali ſuo. *Amici verò Dei, qui in longa erant expectatione dicebant inſpirante eis Deo, cur ampliùs dolemus? gaudendum potius eſt nobis, quia nata eſt lux, qua illuminabuntur tenebræ noſtra, & deſiderium noſtrum perficietur. Angeli verò Dei gaudebant dicentes, quia natum eſt in Terris, &c.* Propoſitio illa infertur inſupèr ex pia illa SS. Patrum, & Eccleſiæ totius opinione, quæ tenet, *Diem natalem Mariæ, natalem fuiſſe lætitiæ*, atque *hanc Nativitatem gaudium annunciaſſe univerſo Mundo*. Indèque Lymbum ſimul, ac Cælum gaudio impletum fuiſſe.

Sex poſtremæ Propoſitiones ab illa opinione pendent, utrum anima SS. Virginis infantiæ tenebris, & impedimentis involuta fuerit, ut communis fert hominum Sors? An ſoluta, ut non de Chriſto ſolum, ſed etiam de Joanne Bapt. traditur? Hoc ultimum tenuit Author, An propterea damnanda ſit à Cēſoribus, qui opinionem alteram minùs piè ſequūtur Lector judicet. Enimverò ſi infantiæ impedimenta neſcivit, & à Spiritu Sācto edocta fuit. *potuit & loqui antequam à Matre ſua informaretur, & ſilere uſque ad tempus quo infantes loqui incipiunt*, ad Dona Dei, & Privilegia ſibi cōceſſa occultāda: quod humilitatis genus Chriſtus infans exhibuit, ac proindè *meritoriū eſſe potuit ejus ſilentium*, Quod quidem in infantibus, non tam ex linguæ, quàm ex animæ impedimentis, atque ex non uſu, & ex vacuitate facultatis imaginativæ ſit neceſſarium. Quidni *circiter tertium annum agens, humilitatis opere conditioni ſuæ congruæ ſectari non potuit, & paupertatem in veſtitu ſuo ambire?* Cum virtutes illæ in ipſius animâ jam tum altiùs, atque eminentiùs inſiderent, quàm SS. Hominum ullus eas vel in vitæ fine obtinuerit.

En Propoſitiones hujus Articuli ultimi, quas Cēſura Suppoſititia ità cōfigit.

CENSVRA SVPPOSITITIA.

Hæ omnes Propoſitiones reſpectivè temerariæ ſunt, & contra Eccleſiaſticæ Regulæ Modeſtiam aſſertæ, pleræque fabulas, & ſomnia apocryphorum redolent, & Religionem Catholicam impiorum, & hæreticorum contemptui exponunt.

Cum autem nihil eorum omiſerint Cenſores, quæ rodere ſe poſſe exiſtimarunt adiiciunt pro Cenſura abſolvenda.

Cæterum non intendit Sacra Facultas alia multa, quæ in dicto Libro continentur, approbare, & præcipuè ea loca in quibus Sacræ Scripturæ teſtimoniis ad privatum ſenſum Author paſſim abutitur, nec ea in quibus opiniones merè ſcholaſticas à Deo revelatas aſſerit, & ut tales omnibus proponit.

Quænā ſunt obſecro illa Scripturæ loca? nō alia certè hac in primâ parte occurrunt, quàm caput 8. Proverbiorum, ſupra in Art. 13. SS. Virgini vindicatum, & quatuor Apocalipſis capita, quorum expoſitionem Doctorum nullus, imò Virorum doctiſſimorum nemo leget hoc in Libro ſine ſumma admiratione, & quin aliquid divinitus iſpiratum ibi ſuboretur. Opiniones ſcho-

Digitized by Google

ſcholaſticas quod ſpectat, aliquas hujuſmodi ſub ſpecialem, & privatam revelationem cadere poſſe, illæſa opinionum contrariarum probabilitate ſuſè, & inviĉtè demonſtravit Ximenez Samaniego Epiſc. Placentiæ, in Prologo galeato, & notis operi Ven. Matris de Agreda adiectis.

OBSERVATIONES, ET NOTÆ
In Præfationem Cenſuræ ſuppoſititiæ.

Obſervationes iſtæ ad calcem hujus Opuſculi rejectæ ſunt, nè idem repetere ſæpiùs neceſſe foret, atque ut ex præcedentibus Notis iſtarum veritas breviùs, ac perſpicaciùs dignoſceretur.

Congregationes 32. hac in cauſa habitas Præfatio Cenſuræ commemorat: His ſi Comitia Generalia Menſis Maii, & Menſis Julii, in quibus de una hac cauſa actum eſt, addiderio, 34. ſeſſiones in Præfatione noſtra notatas habebis. At cur tot Congregationibus opus fuit, ſi verum eſt, quod obiicit Præfatio Mulierem illam, quæ texuit hiſtoriam vitæ SS. Virginis ad portentum uſque exceſſiſse, & aberraſse? Quo Fato factum eſt, ut ad primam tot exceſſuum, atque errorum lectionem omnes Magiſtri pari excandeſcente zelo in Librum hujuſmodi anathema non dixerit? Si ſana, pia, & æqua fuiſſet Deputatorum Sententia profectò tantum operæ & temporis terere noluiſſet Facultas integra ut actum ageret.

In his centum quinquaginta duo Magiſtri reverà dixerunt. ut fert Præfatio. Sed addi oportuit, nè unius quidem ex tam multis Doctoribus Sententiam (ſi Suffragia, prout palàm & pro Cœtu recitata ſunt expendantur) Cēſuram inveniri conformem, quod ſuprà in hujus Opuſculi Præfatione notatum eſt. Vndè contigit, quod cùm publicè legeretur non quæſitum eſt, an placeret Comitiis? & nemine tunc ei ſuffragante, plures è contra obſtiterunt, & duo omni exceptione majores, quibus poſteà adjunxit ſe D. Mortier, Scripto publico interceſſerunt: Nemoque jam Cenſuram illam pro fœtu ſuo agnoſcit, ſed alias in alium ſe exonerat. De Magiſtrorum numero gloriari non debuit Author, quiſquis ille ſit: cùm illi centum quinquaginta duo Doctores non fuerint unius labii, & multo plures Sententiam Deputatorum quàm Librum damnarint: nullusque eorum Cenſuram prout jacet dumtaxat Præfatione probaverit.

Sacra Facultas, inquiunt, *Honoris Deiparæ vindicem ſe præ cæteris præbuit hactenus; & qualibet occaſione data præſtituram ſe ſpondet.* Vt quid igitur ſub Facultatis Theologiæ Pariſienſis nomine hujus Libri Cēſura vulgatur: talique Cenſura, quæ pleraſque pias de SS. Virgine opiniones, & revelationes, atque Scripturæ Sacræ interpretationes, in honorem illius vergentes, quantumlibet à SS. Patribus, & à probatis Authoribus uſurpatas, confodit?

Vis audire Sacram Facultatem Pariſienſem Oraculo proprio, & non Factionis impiæ Organo, mentem ſuam, atque ingenium ſuum declarantem: Attende animo ad ea, quæ ſequuntur, excerpta ex Decreto ipſius Facultatis de

de Conceptione immaculata defendendo, dato 3. die Martii An. 1476 *Cum multas Majores noſtri fortiſsimi, & florentiſsimi Catholicæ Fidei Milites naſcentes variis temporibus hæreſes, nullis unquam laboribus, nullis periculis deterriti, ſacris ſuis diſputationibus oppreſſerint; in illos tamèn errores, qui immaculatæ, & glorioſiſſimæ Dei Genitricis Laudem, & Dignitatem violare viſi ſunt, peculiari, quodam & ſancto perfectoque odio vehementius inſurgendum, acriuſque ſibi pugnandum ſemper judicarunt: quandoquidem eam contumeliã ad Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum maximè pertinere arbitrabantur. Quod enim Eccleſiaſtes c. 3. de Patre ſcribit, de Matre quoque veriſſimum eſt. Nè glorieris, inquit, in contumelia Patris tui, non enim eſt tibi gloria ejus confuſio; Gloria enim hominis eſt honor Patris, & dedecus Filii Pater ſine honore.* Et infra ad Paſtores animarum ſermonem convertens. *Per Ieſu Chriſti Domini noſtri Miſericordiæ viſcera, eiuſque Matris intemeratæ Virginis Charitatem obteſtamur noſtris, imò potius Divæ Mariæ hoſtibus reſiſtite, veſtris eos finibus abigite, & mulctatos expellite: Vt religioſa Populi Chriſtiani in glorioſiſſimam Dei Genitricem unam humani Generis Spem Devotio, Pietas, & Charitas in dies magis, ac magis foveatur, augeatur, accendatur* &c. Viden animum celeberrimę Facultatis erga pias Fidelium de SS. Virgine opiniones? Viden quomodò eos pro hoſtibus habeat, qui majoris Deiparę cultus hoſtes ſe præſtant?

Non ſunt certè Factioſi noſtri *de ſemine Virorum illorum, per quos ſalus in Iſrael facta eſt.* cùm Devotionem, Pietatem, & Charitatem fidelium erga Dei Matrem, non fovere, ſed confodere, non augere, ſed opprimere, non accendere, ſed extinguere totis viribus enitantur: non aliud expoſtulãtes, quàm quòd nimium tribuitur SS. Virgini, nimiſque laudis, & honoris ei impenditur. Si majorum ſuorum zelo ſimile eſt ipſorum ſtudium, cur turpiſſimum, erroribuſque ſcatentem Librum D. Baillet adverſùs SS. Virginem examinari, atque damnari à Sacra Facultate non ſinunt? omnem ſcilicèt zelum ſuum adverſùs Librum, quo non alius in Marię gloriam profuſior editus eſt, inſumpſerunt.

Sentire ſe, aiunt, *una cum veteri Liturgia Gallicana, Mariam in Cælum poſt mortem cum corpore, & anima fuiſſe tranſlatam*. At ut ſentiant cum Liturgiâ debuit primùm ipſa Liturgiâ ſentire. O Viros cautiſſimos, qui quem amiſerunt ſenſum communem rebus inanimatis tribuunt! Nam inſuper primus omnium Mabilionius Liturgiam hanc publicis litteris cõſignavit, ut eam laudent editam à Mabilionio, quaſi ante eum ignota prorsùs extiterit, quæ tamèn à Merbeſio vulgata fuit? An non aliis nititur fundamẽtis Aſsumptionis Dogma, quàm hâc veteri Liturgiâ? Facillimum eſt introſpicere eos tàm ægrè de Conceptione, & de Aſſumptione Virginis Deiparæ, quàm jejunè diſservisſe.

Immoderatum, ſuperſtitioſum, commentitium Virginis cultum. inquiunt, *planè non admittit Sacra Facultas*. Talemnè cultum edocet Venerabilis Mater de Agreda? An novos illa ritus, nova ſacra, novaſque orandi formas

in-

Digitized by Google

invehit? Aliud certè eſt, novam erga Deiparã Religionem inducere, quod nefas eſt; Aliud dogmatibus Fidei Deiparam ſpectantibus pias, Fideique conſentaneas opiniones, atque revelationes, receptum SS Virginis cultum nullatenùs immutantes proponere: Quod ultimum in SS. Brigitta, & Geltrude, atque in Theologis celeberrimis approbavit, atque laudavit Eccleſia.

Rectè autem ad propoſitum, aiunt, *addit idem Epiphanius, poſterius Dogma eorum, qui Virginis Dignitatem præter modum attolunt, vix alios Anthores, & Patronos habere quàm Mulieres*. O pravæ fidei Homines! Quid Epiphanio hac in parte, & Mariæ de Agreda? Hæreſim exagitat Epiphanius. An de aliqua hæreſi nunc controvertitur? Tria in hæreſi quam eo loco impetit, animadvertenda exiſtimat Sanctus ille Doctor, Primùm quod Mulieres ſibi aſſumerent Sacerdotium. Inauditum inſandumque ſacrilegiũ tùm in veteri, tùm in nova Lege! Secundum, quòd Sacrificia SS. Virgini ritu ethnico ipſæ litarent. Tertium, quod Deiparam tanquam Deam colerent. An ſimile occurrit aliquid in Libro propoſito? An Sacerdotem agit alicubi piiſſima Author? An Mariam tanquam Deam *Sacrificiis*, & oblatis adorandam docuit? An Moniales ſuas ad tale Sacerdotium unxit? Quid igitur tàm rectè ad propoſitum ex Epiphanio? Imò quæ nequitia Authorem planè Catholicam cum hæreticis in eamdem damnationem miſcere?

Mirum enim eſt, addunt illi, *quantùm hoc in genere exceſſerit, & aberraverit Mulier illa, quæ Hiſtoriam texuit vitæ beatiſſimæ Virginis*. At non mirum tantùm, ſed & quam maximè ſtupendum eſt, quantum Cenſores exceſſerint ipſi, & aberrarint in propoſitionibus mala fide deſcribendis, & in ſenſu prorsùs alieno configendis, nec non in pluribus damnandis, propter quas totius Orbis Chriſtiani Cenſuram in ſe non poſſunt nõ convertiſſe. Si tàm abſona, quàm inaudita erant, quæ hoc in Libro habentur; Cur tàm abſona, quam inaudita Cenſuram edendi ratione opus fuit, ut ad ejus cõdemnationem pervenirent? Cur præcluſa defenſionis via? Quare intercepta ſuffragandi libertas? Quomodò major nihilominùs pars adverſus Deputatos ſtetit? Quomodò tot Congregationibus cauſa indiguit? Quare facta eſt adverſus Cenſuram ſolemnis interceſſio?

Verùm mirari omnes volo fidem, & æquitatem eorum, qui Duces hujus Cenſuræ fuerunt. Spoponderant illi, ut eos quorum intererat continerent, ſe nullam mentionem facturos de Authore, nullamque injuriam piiſſimæ Abbatiſſæ de Agreda, aut ejus Autographis hiſpanicis illaturos; Sed Verſionem tantummodò gallicam, prout jacet in editione Maſſilienſi in Cenſuram adducturos: eâque ratione omnem Authoris, & Exemplarium Hiſpanicorum notitiam, & commendationem ſibi ſæpius oblatam rejecerunt, palam profitentes, vel in mediis Sorbonæ Comitiis, ſibi nihil eſſe cũ Authore, nec cum editione hiſpanica lingua primùm vulgata. Quò tendebat illorum Vafrities tandem patuit in Præfatione hac, atque in iſta primi articuli Cenſura, ubi non Interpretem Gallum, ſed Authorem Hiſpanum impetunt

Mirum enim, inquit, *quantùm exceſſerit, & aberraverit Mulier illa*, &c. Conſtat tamèn ex prænotatis Interpretem ſæpè à genuino Authoris ſenſu aberraſſe; ſæpiuſque Cenſores ipſos in ſcrutando, & reprobando tùm Authoris, tùm Interpretis ſenſu excidiſſe: quapropter nemo non eos prò contumelia illata piiſſimæ, Ariſque proximæ Virgini de Agreda ad mulctam honorariam addicet?

Si non intendit Author illudere, inquiunt, *ipſa profectò manifeſtè illuditur*. Ex oppoſito, ſi non illuſi ſunt Cenſores, profectò manifeſtè intenderunt Orbi Chriſtiano illudere. Vbi enim ſunt errores, quorum Authorem inſimulant? ubi fabulæ? ubi nugæ? Niſi ſint illi de numero Theologorum horum de quibus Gerſonius ait T. 1. P. 177. *Quod omnis dè Religione ſermo illis fabula, vel onus eſt, & quòd Revelationem quamlibet ad ſe deductam cum grandi cachino, & indignatione reiiciunt, & accuſant.* Denique cur revelationibus Ven. Matris obloquuntur, cum illas nullatenus, ut revelationes juxta regulas Patrum examinare ſuſtinuerint, ſed tantummodò ex parte materiæ? Ex hac verò parte nihil erroneum, nihil temerarium, nihil non Fidei Catholicæ, rectæ rationi, Sanctorumque Scriptis conſonum eſse fusè, & inviĉtè demonſtratum eſt.

Supereſt quidem, ut de iis ex parte formæ, ſive ut Revelationes ſunt, judicetur. Verùm ſi ex hac parte Librum iſtum noluerint examinare Cenſores, quod centiès & ampliùs palàm declararunt; Vndè aſſerunt tam manifeſtum eſse, quòd vel Author illudere voluit, vel ipſa illuſa eſt; Noluit certè illudere, quia probatiſſimè fuit Sanctitatis dùm viveret, eſtque in dies Miraculis indubitatis clarior: Sed nec eo uſque illudere potuit, ſicut nec eo uſque illudi, ut inviĉtè oſtendunt Epiſcopus Dioceſanus Civitatis de Agreda in approbatione hujus operis, aliiſque ſive Epiſcopi, ſivè aliundè illuſtriſſimi graviſſimique approbatores ejuſdem, atque fuſiùs celeberrimus Ximenes Samaniego ſupra laudatus Epiſcopus Placentiæ, eruditione, ac Sanctitatis Fama conſpicuus in Prologo galeato eidem Operi affixo, nec non in doctiſſimis notis eidem adjectis, in quibus non invenerunt Cenſores, quod corroderent.

CONCLVSIO
Opuſculi.

Sufficiunt propoſito noſtro, quæ hucuſque tùm de rei geſtæ ſerie, tùm de Cenſuræ vitiis obitèr ſcripta ſunt, quæ ſi æqua Lance librentur, Judicium iſtud doctrinale ita elevabunt, ut nullum ex conditionibus ad verum Judicium efformandum deſiderandis in hoc inveniri manifeſtum maneat. Has porrò conditiones recenſere, & ad eas vitia Cenſuræ hujus revocare pro præſentis opuſculi Coronide non ingratum erit fortè, nec inutile.

Meminerit itaque Lector ſex deſiderari conditiones ad quodlibet Judicium publicum, maximè autem ad Cenſuram ex celebri Facultate manatum,

tem. Prima eſt ſufficiens cauſæ Notitia. Secũda, legitima Authoritas. Tertia Libertas integra. Quarta ordinata procedendi Ratio. Quinta, Veritas in decernendo: Sexta, in notandis delictis Æquitas.

Prima ſcilicet ſufficiens cauſæ notitia deſideratur in ſuppoſititiâ Cenſurâ S. Facultatis Pariſienſis, tùm quia ſublati ſunt, atq; occultati Libri, nè legere poſſint Doctores idem illud opus, de quo ſententia ſibi ferenda erat quod revera non legiſſe, nec proinde examinaſſe vltrò palàmq; faſſus eſt D. Magiſt. Camin, alliq; plures Deputatorum ſuffragatores; tum quia nulla quæſita, quin nec ſuſcepta eſt hoc in Judicio vitæ, & mortis miraculorũ aliarumq; rerum Authorem, authographumq; ſpectantium notitia, ſine quâ de cauſâ Revelationũ in libro contentarum non potuit rectum Judicium informari; tùm quia non ſunt vocati, ſed nec admiſſi, quorum intererat librum defendere, atq; in primis duo Doctores Pariſienſes, qui Maſſiliæ Librum hũc calculis ſuis, & approbationibus munierunt, quos accerſiri, & audiri, Leges Facultatis jubebant.

Secunda Conditio in eadem Cenſura deeſt, ſcilicet legitima Authoritas hæc enim in Facultate Theologica Pariſienſi ſtat penès maiorem numerũ. At contra majorem numerum omnia Cenſuram iſtam ſpectantia attentata ſunt, ut ſupra in Præfatione narratum eſt ipſaq; Cenſura prout evulgata eſt, nedũ majorem numerũ, qui huic repugnavit ſemper, ſed nec unũ quidem Doctorem habet, qui ipſius Authorem ſe gerat. Vndè hæc tanquam Cenſura ſuppoſititia palàm ab omnibus traducitur.

Quod ad tertiam Cõditionem pertinet, nè fibra quidem Libertatis apparet in toto hoc Judicio. Nulla ſpecies integritatis in deliberãdo ſervata eſt. Via facti ab initio inducta, clauſaq; via Juris. Implorata præproperè, & ante omnem Sententiam Magiſtratus Authoritas ad tollenda exemplaria. Doctorum alij acti in exilium, alij à Comitijs Facultatis ejecti: alii ne ſecũdũ conſcientiam ſuffragarentur deterriti: alij inter dicendũ vexati; aliique, & ferè omnes nè intercederent, & appellarent ad ſuperiùs aliquod tribunal minis graviſſimis, certoq; metu, & terrore revocati.

Quænam verò procedendi ratio ſervata eſt pro quarta conditione? Quæ non in toto proceſſu violata Lex? Delegantur ſuſpecti Cenſores. Ex quatuor Deputatis tres ſalvis Facultatis, imò & æquitatis Legibus delegari non poterant. Non Pater Chauſſemer, quia Dominicanus, ac proindè adverſa pars, nemo autem Judex eſſe debet in propria cauſa. Non D. du Sauſoy, quia non aderat Comitijs, Leges enim Facultatis abſentes delegari non ſinunt. Non D. Rollad, quia Remenſis Eccleſiæ, ſivè Capituli Præpoſitus eſt. Vetant autem ejuſdem Facultatis Decreta, ne vlla munia, nec vllæ partes iis demandentur, qui Dignitates, & Beneficia Eccleſiaſtica aſſiduæ cõmorationi obnoxia extra Regiam Civitatem ſunt conſecuti. Præterea tres illi Deputati adverſante majori Doctorũ ſuffragãtiũ numero nominati ſunt. Major enim pars delegerat D. le Carron, qui tumultuosè rejectus eſt à Factioſis *quia metuebant eum*, utpote quem Virum juſtum, & Sanctum ſcie-

ſciebant ,atque ab omni partium ſtudio alienum. Nominaverat pariter ex Regularibus unum Victorinum,nulli parti addictum . Quæ vero juſtitiæ & æquitatis ſpes & umbra; quando actores ſunt judices, & cum delegatio ad examen Libri,quæ tanti momenti eſt,decernitur Viris ſuſpectis cõtra mẽtem, atque ſuffragia ſanioris,atque majoris Partis Magiſtrorũ.Inſuper Syndicus ab initio ad finem uſque cauſæ, non ut Arbiter, ſed tanquã Factionis Dux acerrimus loquitur, agit, totamque ſuffragiorum rationem ſuſque deque vertit.Appellatio ad Summum Pontificem crimini datur. Appellatio altera ad ſupremum Senatum Pariſienſem per DD.Dumas, Duſſeau,& Mortier impoſita contemptui habetur. Cenſura tandem evulgatur nomine Facultatis Theologiæ Pariſienſis, inconſulta, & reclamante ipſa Facultate. Quid boni,& integri ex tali ratione procedendi elici poteſt ?

Veritatem denique in ſingulis Cenſuræ Articulis læſam, violataſque in tota actionis ſerie primigenias Æquitatis Leges ſatis ſuperque demonſtravi, Expectandum eſt S.Sedis Apoſtolicæ de cauſa hujus Libri Judicium : Nam ſi Cenſura ſuppoſititia Facultatis Theologiæ Pariſienſis temere illud potuit antevertere, illud tamen nec impedire poterit, nec ſubvertere. Cui S.Sedi me ipſum cum univerſis quæ ſupra ſcripta ſunt omninò & ſemper ſubjectum eſſe volo.

FINIS.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google